

Bufdir

Dokumenttype

Rapport

Dato

2015-10-03

BARNE- UNGDOMS- OG FAMILIE- DIREKTORATET

KARTLEGGING AV HOLDNINGER TIL SKOLEGANG FOR BARN OG UNGE MED TILTAK FRA BARNEVERNENET

HÅKON KAVLI, JON MARTIN SJØVOLD OG KATJA SMITH ØDEGAARD

BARNE- UNGDOMS- OG FAMILIE-DIREKTORATET – KARTLEGGING AV HOLDNINGER TIL SKOLEGANG FOR BARN OG UNGE MED TILTAK FRA BARNEVERNET

FORORD

I denne rapporten redegjør Rambøll for resultatene av en undersøkelse av holdninger til skolegang for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Det er holdningene til ansatte i barnevern og skole som er kartlagt. Oppdraget har vært gjennomført i perioden oktober 2014 – februar 2015. Oppdraget har blitt løst av et team med prosjektmedarbeidere fra Rambølls avdeling for utredning og analyse og avdeling for survey.

Rambøll vil gjerne takke alle aktører som har bidratt til forarbeidet, sendt oss kontakthinformatjon til målgruppene og besvart undersøkelsen. Enkelte av aktørene har satt av mye tid for å få dette til, noe vi har satt pris på i løpet av den relativt korte prosjektperioden. Vi vil også takke oppdragsgiver Bufdir for godt samarbeid underveis i prosjektet.

Rambøll Management Consulting – Håkon Kavli, Jon Martin Sjøvold, Katja Smith Ødegaard
Oslo 10. mars 2015

Innhold

1.	Sammendrag	1
2.	Introduksjon	4
2.1	Bakgrunn	4
2.2	Formål	4
3.	Fremgangsmåte	5
3.1	Metode og datagrunnlag	5
3.1.1	Spørreskjemakonstruksjon	5
3.1.2	Datainnsamlingen	6
3.1.3	Responsrater	7
3.1.4	Utvalgskontroll	8
3.2	Analysemodeller	10
3.2.1	Deskriptive analyser	10
3.2.2	Multivariat analyse («Driveranalyse»)	12
4.	Hovedresultater fra kartleggingen	15
4.1	Generelle holdninger til skolegang	15
4.2	Forventninger til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet	17
4.3	Holdninger til betydningen av sosial bakgrunn	20
4.4	Holdninger til tilpasset opplæring	23
4.5	Holdninger til informasjonsflyten mellom barnevern og skole	24
4.6	Holdninger til samarbeidet mellom ulike instanser	29
4.7	Holdninger til skolesektoren i barnevernet og barnevernsektoren i skolen	32
4.8	Oppsummering	34
5.	Nærmere om holdningene blant ansatte i barnevernet	35
5.1	Generelle holdninger til skolegang	35
5.2	Forventninger til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet	38
5.3	Holdninger til betydningen av sosial bakgrunn	42
5.4	Holdninger til tilpasset opplæring	45
5.5	Holdninger til informasjonsflyten mellom barnevern og skole	48
5.6	Kjennskap til skolesektoren i barnevernet	55
5.7	Holdninger til samarbeidet mellom ulike instanser	57
5.8	Holdninger til egen sektor og skolesektoren	60
5.9	Oppsummering	63
6.	Nærmere om holdningene blant ansatte i skolen	65
6.1	Generelle holdninger til skolegang	65
6.2	Forventninger til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet	68
6.3	Holdninger til betydningen av sosial bakgrunn	72
6.4	Holdninger til tilpasset opplæring	76
6.5	Holdninger til informasjonsflyten mellom barnevern og skole	78
6.6	Kjennskap til barnevernsektoren i skolen	84
6.7	Holdninger til samarbeidet mellom ulike instanser	87
6.8	Holdninger til egen sektor og barnevernsektoren	90
6.9	Oppsummering	93
7.	Driveranalyse	94
7.1	Beskrivelse av avhengig variabel	94
7.2	Holdninger blant ansatte i barnevernet	95
7.3	Holdninger blant ansatte i skolen	98
7.4	Konklusjon	100
	Referanseliste	101

OVERSIKT OVER FIGURER

Figur 1 Forklaringsmodell for holdninger til skolegang og utdanning for barn og unge med tiltak fra barnevernet	14
Figur 2 - Holdning til generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole	15
Figur 3 - Holdning til betydningen av skolegang for et godt liv og til ens egen innflytelse. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	16
Figur 4 - Forventninger når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen. Prosentandeler.	17
Figur 5- Forventninger til læringsresultater og fullføring av skolegangen. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	18
Figur 6 - Holdning til forventningers innvirkning på skolerresultater, og balansen mellom daglige utfordringer og langsiktige mål. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	19
Figur 7 - Holdninger til viktigheten av sosial bakgrunn vs. tilpasset opplæring og egeninnsats. Prosentandeler.	20
Figur 8 - Holdning til ulike gruppers betydning for muligheten til å fullføre og bestå skolegangen. Prosentandeler.	21
Figur 9 - Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Prosentandeler.	22
Figur 10 - Holdninger til tilpasset opplæring. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	23
Figur 11 - Holdninger vedrørende skolebytter. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	24
Figur 12 - Holdninger til møteplasser og utvikling av kjennskap til hverandres fagfelt. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning). ..	25
Figur 13 - Holdninger til sårbarheten i samarbeidet mellom barnevern og skole. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	26
Figur 14 - Holdninger vedrørende taushetsplikten. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	27
Figur 15 - Holdninger til tilbakemeldinger på bekymringsmeldinger, og oppstart for samarbeidet. (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	28
Figur 16 - Holdninger til samarbeid mellom skolen og ulike instanser innenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært god).	29
Figur 17 - Holdninger til samarbeid mellom skolen og instanser utenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært god).	30
Figur 18 - Holdninger til samarbeid mellom barneverntjenesten og ulike instanser. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært god).	31
Figur 19 - Holdninger til tolkning av læringsutfordringer. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	32
Figur 20 - Holdninger til pedagogiske behov og skoleplikten. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).	33
Figur 21 - Holdning til generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole. Base = Barnevernet.	35
Figur 22 - Holdning til betydningen av skolegang for et godt liv og til ens egen innflytelse. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning). Base = Barnevern.	36
Figur 23 - Forventninger når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen. Prosentandeler. Base = Barnevern.	38
Figur 24 - Forventninger til læringsresultater og fullføring av skolegangen. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt). Base = Barnevern.	39

Figur 25 – Holdning til forventningers innvirkning på skoleresultater, og balansen mellom daglige utfordringer og langsiktige mål. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt). Base = Barnevern.	40
Figur 26 – Holdninger til viktigheten av sosial bakgrunn vs. tilpasset opplæring og egeninnsats. Prosentandeler. Base = Barnevern.	42
Figur 27 – Holdning til ulike gruppers betydning for muligheten til å fullføre og bestå skolegangen. Prosentandeler. Base = Barnevern.	43
Figur 28 – Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Prosentandeler. Base = Barnevern.	44
Figur 29 – Holdninger til tilpasset opplæring. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.	45
Figur 30 – Holdninger vedrørende skolebytter. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.	48
Figur 31 – Holdninger til møteplasser og utvikling av kjennskap til hverandres fagfelt. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.	49
Figur 32 – Holdninger til sårbarheten i samarbeidet mellom barnevern og skole. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.	50
Figur 33 – Holdninger vedrørende taushetsplikten. Snittskårer 1-7 (1=helt enig, 7=helt uenig). Base = Barnevern.	51
Figur 34 – Holdninger til tilbakemeldinger på bekymringsmeldinger, og oppstart for samarbeidet. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.	53
Figur 35 - Antall års erfaring fra tidligere arbeid i skolen. Base = Barnevern. Prosentandeler	55
Figur 36 - Grad av kjennskap til skolesektorens regelverk, oppfølgingsansvar og oppgaver. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært god). Base = Barnevern.	56
Figur 37 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og ulike instanser innenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Barnevern.	57
Figur 38 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og instanser utenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Barnevern.	58
Figur 39 – Holdninger til samarbeid mellom barneverntjenesten og ulike instanser. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Barnevern.	58
Figur 40 – Holdninger til tolkning av læringsutfordringer. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.	60
Figur 41 – Holdninger til pedagogiske behov og skoleplikten. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.	61
Figur 42 – Holdning til generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole. Base = Skole.	65
Figur 43 – Holdning til betydningen av skolegang for et godt liv og til ens egen innflytelse. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt). Base = Skole. ...	66
Figur 44 – Forventninger når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen. Prosentandeler. Base = Skole.	68
Figur 45 – Forventninger til læringsresultater og fullføring av skolegangen. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt). Base = Skole.	69
Figur 46 – Holdning til forventningers innvirkning på skoleresultater, og balansen mellom daglige utfordringer og langsiktige mål. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.	71
Figur 47 – Holdninger til viktigheten av sosial bakgrunn vs. tilpasset opplæring og egeninnsats. Prosentandeler. Base = Skole.	72
Figur 48 – Holdning til ulike gruppers betydning for muligheten til å fullføre og bestå skolegangen. Prosentandeler. Base = Skole.	73

Figur 49 – Holdning til belastningen ved for høye forventninger.	
Prosentandeler. Base = Skole.....	74
Figur 50 – Holdninger til tilpasset opplæring. Snittskårer 1-7 (1=mest negativ, 7=mest positiv.) Base = Skole.	76
Figur 51 – Holdninger vedrørende skolebytter. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.	78
Figur 52 – Holdninger til møteplasser og utvikling av kjennskap til hverandres fagfelt. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.	79
Figur 53 – Holdninger til sårbarheten i samarbeidet mellom barnevern og skole. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.....	80
Figur 54 – Holdninger vedrørende taushetsplikten. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.....	81
Figur 55 – Holdninger til tilbakemeldinger på bekymringsmeldinger, og oppstart for samarbeidet. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole..	82
Figur 56 - Antall års erfaring fra tidligere arbeid i barnevernet. Base = Skole. Prosentandeler	84
Figur 57 - Grad av kjennskap til barnevernets regelverk, oppfølgingsansvar og oppgaver. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Skole....	85
Figur 58 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og ulike instanser innenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Skole.	87
Figur 59 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og instanser utenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Skole.	88
Figur 60 – Holdninger til samarbeid mellom barneverntjenesten og ulike instanser. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Skole.	89
Figur 61 – Holdninger til tolkning av læringsutfordringer. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.	90
Figur 62 – Holdninger til pedagogiske behov og skoleplikten. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.....	91
Figur 63 Holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter med skolegang og utdanning.....	94
Figur 64 - Oversikt over variable med selvstendig påvirkningskraft på holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegang og utdanning. Begge sektorer.	100

OVERSIKT OVER TABELLER

Tabell 1 – Barnevernet: Fordeling i populasjonen vs. fordeling i nettoutvalget (klammer). Sektor vs. Region.....	8
Tabell 2 – Grunnskolen: Fordeling i populasjonen vs. fordeling i nettoutvalget (klammer). Skoletype vs. Region	9
Tabell 3 – Videregående: Fordeling i populasjonen vs. fordeling i nettoutvalget (klammer). Kjønn vs. Region.....	9
Tabell 4 Holdninger til utsagnet «Skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet». Brutt ned på målgrupper.	28
Tabell 4 – Svarfordeling på utsagnet «Som enkeltperson har jeg stor innflytelse på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å lykkes med skolegangen». Brutt ned på stilling.	37
Tabell 5 - Svarfordeling på utsagnet «Jeg mener at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang». Brutt ned på kjønn.	40
Tabell 6 - Svarfordeling på utsagnet «Hvilke forventninger som stilles til elever med tiltak fra barnevernet har liten innvirkning på deres skoleresultater». Brutt ned på ansiennitet.	41
Tabell 7 - Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Brutt ned på ansiennitet.	45
Tabell 8 – Holdning til utsagnet «Tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov». Brutt ned på ledere og ansatte og sektor.	47
Tabell 9 - Svarfordeling for utsagnet «Nødvendig informasjon for at barn med tiltak i barnevernet skal få et best mulig tilbud i skolen holdes tilbake på grunn av taushetsplikten». Brutt ned på sektor.....	52
Tabell 10 - Svarfordeling på utsagnet «Skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet». Brutt ned på stilling i barnevernet.	54
Tabell 11 – Svarfordeling på spørsmålet om hvor godt eller dårlig en synes samarbeidet mellom barneverntjenesten og skolen er. Brutt ned på stilling og sektor.	59
Tabell 12 – Svarfordeling for utsagnet «Barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet». Brutt ned på sektor.....	62
Tabell 13 - Svarfordeling på utsagnet «Som enkeltperson har jeg stor innflytelse på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å lykkes med skolegangen». Brutt ned på stilling i skolen.	67
Tabell 14 - Svarfordeling når det gjelder forventninger til elevers muligheter til å lykkes med skolegangen. Brutt ned på kjønn. Base = Skole	69
Tabell 15 - Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Brutt ned på ansiennitet.....	75
Tabell 16 - Svarfordeling på utsagnet «Skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet». Brutt ned på stilling i skolen.....	83
Tabell 17 – Svarfordeling på utsagnet om at «barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet». Brutt ned på stilling i skolen.....	92
Tabell 18 - Oversikt over de holdningene og erfaringene som har mest betydning for ansatte i barnevernet sin generelle holdning til muligheter i skolen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.	96
Tabell 19 - Oversikt over de holdningene og erfaringene som har mest betydning for ansatte i skolen sine holdninger til muligheter i skolen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.	98
Tabell 20 Resultater fra multivariat analyse. Ansatte i barnevernet	128
Tabell 21 Resultater fra multivariat analyse. Ansatte i skolen	129

VEDLEGG

Vedlegg 1 Følgeskriv og infobrev

Vedlegg 2 Spørreskjema

Vedlegg 3 Dokumentasjon av regresjonsanalyser

1. SAMMENDRAG

Denne rapporten viser resultatene fra kartleggingen av skole- og barnevernansattes holdninger til skolegang når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet, som Rambøll har gjennomført på oppdrag for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Gjennom kartleggingen er det avdekket en toneangivende holdning blant de ansatte i både barnevernet og i skolen: Utnyttelsen av en persons evner er *situasjonsbestemt, relasjonelt betinget*, og dermed *mulig å påvirke*. Med dette er det en generell holdning blant et stort flertall ansatte i barnevernet og skolen at man med tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven kan ha de samme forventningene til barn og unge med tiltak fra barnevernet som til andre barn og unge. Det er også tro på at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet, både blant ansatte i barnevernet og i skolen. I tillegg er det en generell holdning blant et tydelig flertall at tiltak *innenfor* ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernets sine behov.

Gjennom kartleggingen har vi kartlagt en viss variasjon - i holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sin skolegang - mellom ansatte i barnevernet og ansatte i skolesektoren. De største forskjellene i holdninger mellom sektorene finner vi for følgende: Det er en tydelig holdning i skolesektoren om at skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet. Denne oppfatningen deles *ikke* av ansatte i barnevernet. I skolen er det videre en utbredt oppfatning om at barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet. Denne oppfatningen deles *ikke* av ansatte i barnevernet.

Samtidig finner vi en generell og stor enighet på tvers av sektorene at barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver, og en generell tiltro til at dette vil bedre skolesituasjonen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

Ut fra resultatene fra de multivariate analysene, virker det spesielt viktig å satse videre på et styrket *samarbeid* mellom de to sektorene, og øke *kunnskapen og forståelsen* for hverandres fagfelt. En annen viktig fellesnevner er styrket *informasjonsflyt* mellom sektorene når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernets situasjon, blant annet gjennom bedret kartlegging ved skolebytter. Den tredje fellesnevneren er tiltroen til tilpasset opplæring innenfor ordinær skole for den gruppen elever vi her snakker om. Dette er forhold med selvstendig forklaringskraft på de generelle holdningene. En fremgang på disse områdene, vil sannsynligvis føre med seg en holdningsendring i positiv retning i begge sektorer, når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen.

Andre sentrale funn er som følger:

- Det er enighet om at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme forutsetningene for å lykkes med skolegangen som andre barn og unge, skjønt det er en tendens til at ansatte i skolen i større grad inntar denne holdningen enn ansatte i barnevernet.
- Store mindretall, ca 4 av 10 i barnevernet og ca 1 av 5 i skolen, oppgir likevel at de har *lavere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn til andre, når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen.
- Når det gjelder betydningen av sosial bakgrunn, uttrykker flertallet i sektorene størst tro på tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven. Samtidig heller relativt store mindretall i alle sektorene mot at sosial bakgrunn veier tyngre enn den tilpassede opplæringen og egeninnsatsen. Her er det en tydelig forskjell mellom sektorene i barnevernet: i besvarelsene

fra kommunalt barnevern vektlegges sosial bakgrunns betydning for skoleresultater i større grad enn i besvarelsene fra statlig og privat barnevern.

- Både barnevernansatte og skoleansatte er enige i at flytting og skolebytter har en negativ innvirkning på læringsutbyttet til barn og unge med tiltak fra barnevernet, og at kartlegging av ferdigheter og kunnskap hos barn og unge med tiltak fra barnevernet kan være mangelfull ved skolebytter.
- Det er forskjell i hvordan de ulike sektorene vurderer samarbeidet mellom barnevernsinstitusjon og skolen. Ansatte i barnevernet vurderer dette samarbeidet som bedre enn hva ansatte i skolen gjør. Derimot vurderes samarbeidet mellom barneverntjenesten og skolen relativt likt mellom sektorene, mens både barnevernet og skolen vurderes å ha et godt samarbeid med PP-tjenesten.
- Ansatte i barnevernet svarer i større grad at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som *spesifikke lærevansker*, fremfor psykiske vansker. Ansatte i skolen er ikke like enige i dette. Samtidig svarer også flere i barnevernet at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som et *uttrykk for sosiale forhold*, fremfor spesifikke lærevansker. Heller ikke dette er ansatte i skolen like enige i.
- Store flertall i skolen og i alle tre sektorer i barnevernet (statlig, kommunal, privat) svarer at hvilke forventninger som stilles til elever med tiltak fra barnevernet har innvirkning på deres skoleresultater. Aller tydeligst er denne holdningen innenfor statlig barnevern.
- Det er blant spørsmålene om tilpasset undervisning vi finner utsagnet med aller flest positive svar i hele kartleggingen: Det er stor enighet om at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet. Samtidig er de aller fleste uenige i utsagnet om at tiltak *utenfor* ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til elever med tiltak fra barnevernet sine behov.

Spesielt om ansatte i barnevernet:

- Når det gjelder holdningene til skolebytter, er disse i stor grad negative i alle tre sektorene i barnevernet. De i kommunalt barnevern svarer dog mer positivt enn de i privat og statlig barnevern, og mener i større grad at vertsskolene får tilstrekkelig informasjon, er mest uenig i at kartleggingen er mangelfull ved skolebytter, og er mest uenig i at det går for lang tid fra flytting til skoletilbud er på plass.
- Det er ulike holdninger til bruken av taushetsplikten mellom sektorene i barnevernet: Ansatte i kommunalt barnevern er i større grad enn de i privat og statlig barnevern *uenige* i at nødvendig informasjon holdes tilbake på grunn av taushetsplikten, og mener i større grad enn andre at skolen får tilstrekkelig med informasjon for å kunne gi god tilpasset opplæring til barn og unge med tiltak fra barnevernet.
- De fleste i barnevernet mener at det *ikke* er tilstrekkelig med møteplasser og rutiner for å få til en god samhandling mellom barnevern og skole. Dette gjelder på tvers av sektorene. Samtidig mener de aller fleste at barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver.
- I barnevernet er det en del som har arbeidserfaring fra skolen. Klare flertall innenfor sektorene, har det derimot ikke. Sammenliknet med svarene fra skolesektoren på tilsvarende spørsmål om barnevernet, virker kjennskapen til den andre sektoren likevel høy blant ansatte i barnevernet. Samtidig er det slik at den kan bli høyere, da tyngdepunktet av besvarelsene

så vidt er over midtpunktet på skalaen på spørsmålene om kjennskap til skolens regelverk, oppfølgingsansvar og oppgaver.

- I kommunalt barnevern er det jevnt over mer positive holdninger til samarbeid mellom ulike instanser enn i privat og statlig barnevern. Resultatene må uansett tolkes slik at ansatte i barnevernet jevnt over mener samarbeidet kan bli bedre mellom barnevernet og de ulike instansene som er i berøring med barnevernet.
- Gjennomgående skiller besvarelsene fra kommunalt barnevern seg ut fra de øvrige besvarelsene i kartleggingen. Det gir seg også uttrykk i at flertallet i kommunalt barnevern er *uenige* i at barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet. Det er også et klarere flertall i kommunalt barnevern enn i de andre sektorene som er *enige* i at barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor.

Spesielt om ansatte i skolen:

- Det store flertallet av de skoleansatte har samme forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet som til andre barn og unge. Videre mener de skoleansatte at forventninger som stilles har betydning for skoleresultatene som oppnås, også for denne gruppen elever.
- Rundt tre fjerdedeler av de spurte i skolen mener man bør stille krav og forventninger til skoleresultater og at lave krav og forventninger på sikt kan gi større skade enn gagn, ved at barna blir hengende etter og får problemer med å tilpasse seg voksenlivet senere.
- Flertallet av respondentene i skolen mener at det er rom for alle innenfor vanlig skole, samtidig som de er enige i at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for denne gruppen.
- Vi finner stort sett små og ikke entydige forskjeller i holdningene til lærerne avhengig av *hvilken type* tiltak de oppgir at flest av «deres» elever med tiltak fra barnevernet har hatt. Ansatte som svarer at flest har hatt tiltak knyttet til *fosterhjem*, har dog noe større tro på at disse elevene har de *samme mulighetene* til å fullføre og bestå sin skolegang som andre elever, sammenliknet med de som svarer at flest av «deres» elever har hatt tiltak knyttet til enten *institusjoner* eller *hjelpetiltak/tiltak i hjemmet*.
- Flytting og skolebytter oppleves å være problematisk og går ut over elevenes læringsutbytte. Det er videre flere utfordringer knyttet til informasjonsutveksling og samarbeid mellom skole og barnevern, i følge respondentene i skolen. Det oppleves for eksempel ikke å være tilstrekkelig med møteplasser og rutiner mellom barnevern og at samarbeidet ofte starter for sent. Det oppleves også å være for avhengig av enkeltpersoner hvorvidt samarbeidet mellom skole og barnevernet fungerer godt.
- De ansatte i skolen opplever at det er godt samarbeid mellom skole og fosterforeldre. De lærerne som oppgir at flest av elevene de har fulgt opp har hatt tiltak knyttet til *fosterhjem*, er samtidig de som er mest tilfredse med samarbeidet mellom skole og fosterforeldre.
- Det oppleves også å være godt samarbeid mellom skolen og PP-tjenesten. Mens ansatte i videregående skole opplever samarbeidet mellom skolen og oppfølgingstjenesten som godt, opplever de ansatte i grunnskolen dette som noe dårligere.

2. INTRODUKSJON

2.1 Bakgrunn

Mangel på fullført utdanning og dårlige skoleresultater fra grunnskolen er en stor risikofaktor for barn i barnevernet. Nyere forskning viser at utdanning er den enkeltfaktoren som har mest å si for levekår og helse senere i livet, og at utdanning er den aller mest beskyttende faktoren for utsatte barns langsiktige, positive utvikling. Forskning har også vist at systematiske innsatser for å bedre denne gruppens skoleprestasjoner har god virkning. I Riksrevisjonens revisjon av opplæringstilbudet til barn og unge bosatt på barneverninstitusjoner i 2012 ble det avdekket flere svakheter i skole- og opplæringstilbudet.

Et spesielt relevant kunnskapsgrunnlag finnes i rapportene «Skoleresultater og utdanningssituasjon for barn i barnevernet. En kunnskapsoversikt» fra Nova (2013) og «Skolerapport. Hvordan bedre skoleresultatene og utdanningssituasjonen for barn og unge i barnevernet» fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2014).

I Tildelingsbrevet til Bufdir for 2014 heter det at:

Bufetat skal bidra til at barn og unge med tiltak i det statlige barnevernet får et godt skole – og opplæringstilbud i tråd med opplæringsloven. Bufetat skal særlig ha oppmerksomhet på barn som blir plassert utenfor hjemmet, slik at de ikke venter unødige lenge på skoleplass, og får nødvendig tilpasset opplæring eller den spesialpedagogiske hjelpen de har behov for. Formålet med satsningen er å styrke samarbeidet mellom skole og barnevern slik at flere barn i barnevernet fullfører sin skolegang.

I Tillegg nr. 3 til tildelingsbrevet for 2014 foreslår Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet (BLD) en rekke tiltak for å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn i barnevernet. Formålet med satsningen er «gjennom systematisk og langsiktig innsats å skape ønskelige holdnings- og handlingsendringer i barnevern og skole». Ett av tiltakene som inngår i dette tillegget er kartlegging av holdninger.

2.2 Formål

Hovedmålsettingen med oppdraget er å kartlegge skole- og barnevernansattes holdninger til skolegang og høyere utdanning når det gjelder barn i barnevernet. Resultatene av kartleggingen skal benyttes i arbeidet med å styrke samarbeidet mellom skole og barnevern for å sikre at flere barn med tiltak fra barnevernet fullfører og består skolegang, og slik sett styrker sine forutsetninger for å delta i arbeids- og samfunnsliv.

Oppdraget innebærer design, oppsett og gjennomføring av en spørreundersøkelse rettet mot ansatte i skole og barnevern, analyse og rapportering av resultater, samt sørge for repliserbarhet, slik at undersøkelsen kan gjennomføres av Bufdir etter ønsket frekvens. Den foreliggende kartleggingen skal altså legge et grunnlag for å måle hvorvidt holdningene endrer seg over tid.

Oppdraget kan forstås i lys av flere forhold, herunder funn fra forskning som betoner den positive effekten av utdanning på levekår, helse og utviklingsmuligheter, funn fra revisjon og tilsyn som tyder på svakheter i skole- og opplæringstilbudet til barn og unge i barneverninstitusjoner, i tillegg til at oppdraget altså er en konkret oppfølging av tildelingsbrevet til Bufdir for 2014, hvor en holdningskartlegging er ett av flere tiltak som foreslås for å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn i barnevernet.

3. FREMGANGSMÅTE

3.1 Metode og datagrunnlag

For å kartlegge variasjonen i holdninger som ansatte i skole og barnevern har til skolegang og høyere utdanning for barn i barnevernet, har vi gjennomført en kvantitativ spørreundersøkelse i målgruppene. Vi har benyttet selvutfylling på nett (websurvey) og spørreskjema med strukturerte spørsmål, i hovedsak lukkede svaralternativer og enkelte åpne kommentarfelt.

3.1.1 Spørreskjemakonstruksjon

For å ivareta krav om høy reliabilitet (sikker og presis i datainnsamling), er undersøkelsen gjennomført elektronisk. Det er stilt krav til svar på hvert spørsmål og programmert inn valideringer og logisk ruting i skjemaet, slik at det ikke er mulig å hoppe over spørsmål, og slik at rett spørsmål stilles rett person avhengig av målgruppe. Rambøll har i tillegg tilbudt teknisk assistanse til utfyllingen i feltperioden, for de som måtte ha behov for det.

I tillegg til krav om høy reliabilitet, stiller spørreskjemaundersøkelser krav til høy definisjonsmessig validitet. *Validiteten* betegner dataenes relevans for problemstillingene i undersøkelsen, altså om vi gjennom de spørsmålene som stilles evner å fange opp fenomenet som vi ønsker å kartlegge - i dette tilfellet variasjonen i erfaringer og holdninger som ansatte i skole og barnevern har til skolegang og høyere utdanning for barn/unge i barnevernet. Validiteten ivaretas gjennom operasjonaliseringen av problemstillingene og ved å formulere spørsmål som er entydige, ikke-tendensiøse og balanserte. Også validiteten kan utfordres ved selvutfylling, for eksempel ved at spørsmålsstillinger tolkes av respondentene på en annen måte enn intendert.

For å sikre høy validitet i undersøkelsen ble spørreskjemaet og undersøkelsen konstruert i samarbeid med representanter fra både barnevern- og skolesektoren. Rambøll gjennomførte en forstudie, hvor vi gjennomførte 8 kvalitative telefonintervjuer med representanter i barnevern og skole. Forslag til informanter til forstudien ble levert av Bufdir. Basert på forstudien lagde Rambøll et utkast til tema og spørsmålsformuleringer som ble diskutert på et eget arbeidsmøte hos Bufdir, igjen med representanter for både barnevern- og skolesektoren. På bakgrunn av innspillene på arbeidsmøtet ble spørreskjemaet justert, programmert og siden pilotert mot deltakere fra forstudien og i arbeidsmøtet, arbeids- og referansegruppen til veilederen Bufdir utvikler, i tillegg til utvalgte medarbeidere hos Bufdir og Utdanningsdirektoratet. Basert på resultatene fra piloteringen, ble spørsmålene igjen raffinert og endelig tilrettelagt for selvutfylling på web.

Spørreskjemaet følger vedlagt denne rapporten.

3.1.2 Datainnsamlingen

Det har vært to hovedmålgrupper for undersøkelsen: ansatte i skolen og ansatte i barnevernet. Målgruppene ble videre delt inn i følgende strata:

1. Ansatte og ledere i statlig, kommunalt og privat barnevern i Norge (primærmålgruppe)
2. Lærere/assistenter med undervisningsansvar for barn med tiltak fra barnevernet i grunnskolen og den videregående skole (primærmålgruppe)
3. Andre lærere i grunnskolen og den videregående skole og deres ledere (sekundærmålgruppe)

Siden ingen sitter på kontaktinformasjon direkte til disse målgruppene, og vi blant annet ikke kjenner størrelsen på populasjonen for strata 2 og 3, valgte vi å gjennomføre datainnsamlingen i to ledd.

Det innebar for det første at samtlige kommunale barneverntjenester, alle enheter i Bufetat og private leverandører av barneverntjenester som Bufdir har avtale med mottok en henvendelse på e-post hvor vi ba om kontaktinformasjon til ansatte (strata 1 - primærmålgruppe). For det andre henvendte vi oss til samtlige grunnskoler og videregående i Norge, og inviterte alle til å registrere kontaktinformasjon til ansatte som har direkte ansvar for opplæringen til barn/unge med tiltak fra barnevernet. Kontaktinformasjonen vi fikk inn, ble så brukt til å sende ut selve spørreundersøkelsen mot respondenter vi visste ville være i primærmålgruppen for undersøkelsen.

For å innhente svar i sekundærmålgruppen (strata 3, lærere uten direkte oppfølging/opplæring av barn/unge med tiltak fra barnevernet), sendte vi e-posthenvendelser til alle skoler i landet, og ba skoleleder videresende lenken til undersøkelsen ved hjelp av en tilfeldighetsmekanisme.

3.1.3 Responsrater

Vi kjenner ikke størrelsen på populasjonen. Spesielt gjelder det primærmålgruppen i skolen, dvs. ansatte med undervisningsansvar for barn med tiltak fra barnevernet, og dermed også sekundærmålgruppen – dvs. ansatte uten slikt ansvar. Dermed blir det ikke mulig å oppgi noen total responsrate for undersøkelsen. Basert på antall utsendelser i hvert av de to leddene (se over) har vi kommet fram til følgende responsrater:

Innhenting av kontakthinformatjon:

- Barnevernet: 267 av 570 barneverntjenester/enheter sendte kontakthinformatjon til de ansatte. Dvs. en responsrate på institusjonsnivå på 47 prosent.
- Skolen: 875 av 3470 skoler sendte kontakthinformatjon til ansatte (med undervisningsansvar for barn/unge med tiltak fra barnevernet). Dvs. en responsrate på skolenivå på 25 prosent.

Gjennomføring av spørreundersøkelsen:

- Barnevernet: 1 572 besvarelser av 3 275 inviterte, gir en svarprosent på 48.
- Skolen (primærmålgruppen): 2 317 besvarelser av 6 097 inviterte, gir en svarprosent på 38.
- Skolen (sekundærmålgruppen): Vi registrerte 1 638 besvarelser, men kjenner ikke til hvor mange skoler disse fordeler seg over. Videresending av undersøkelsen fra rektor til ansatte, fordret åpne lenker uten mulighet til å spore hvilke skoler besvarelsene kom fra.

For å nå sekundærmålgruppen, men samtidig skåne en «responstrett» skolesektor, ble rektorene bedt om å sende surveyen videre til *inntil fem lærere* uten direkte oppfølgings- eller undervisningsansvar for barn/unge med tiltak fra barnevernet. I denne versjonen av skjemaet satte vi likevel inn et kontrollspørsmål, og det viste seg at mange av dem surveyen ble videresendt til likevel hadde slikt ansvar. Disse er dermed lagt til som del av målgruppen «primær: skole» i undersøkelsen.

Vår vurdering er at det har vært tilfredsstillende respons i undersøkelsen. Det var ventet på forhånd at responsen ville være lavere i skolesektoren enn i barnevernet, p.g.a en generell responstretthet i skolen. Måten dataene er samlet inn på har gitt frafall i to ledd. Samtidig var dette et nødvendig opplegg, da ingen i utgangspunktet satt på kontakthinformatjon til målgruppene i kartleggingen. Vi forutsetter i det følgende at datainnsamlingen har generert tilfeldige utvalg av målgruppene i barnevern og skole, og at det dermed gir god mening å generalisere resultatene til populasjonen ansatte i barnevern og ansatte i skolen med ansvar for oppfølgingen av elever med tiltak fra barnevernet.

Etter datainnsamlingen sitter vi igjen med totalt 5 526 besvarelser i kartleggingen. 1 572 besvarelser i målgruppen «primær: barnevern», 3 649 i målgruppen «primær: skole» og 305 besvarelser i målgruppen «sekundær: skole». En slik mengde besvarelser gir gode muligheter til å bryte resultatene ned på undergrupper (region, stillingskategori osv.), og likevel få statistisk signifikante utslag. Dermed har vi kunnet vektlegge en del av forskjellene mellom undergrupper, noe som vil fremgå av de løpende kommentarene i rapporten.¹

¹ Størrelsen på feilmarginen avhenger av (del-)utvalgets *størrelse*, og av *resultatet* i (del-)utvalget. For hovedmålgruppen med færrest antall besvarelser (sekundær: skole), må resultatene tolkes innenfor feilmarginer på +/- 2,5 – 5,8 prosentpoeng.

3.1.4 Utvalgskontroll

Etter datainnsamlingen er det gjennomført en utvalgskontroll, hvor fordelingen i nettoutvalget (besvarelsene) er sammenholdt med kjente fordelinger i populasjonene for ansatte i barnevernet, grunnskolen og videregående skole. Formålet med en slik utvalgskontroll er å undersøke hvor de største skjevhetene i nettoutvalget er, og om det er nødvendig å foreta statistisk vektning for å øke representativiteten og generaliserbarheten i undersøkelsen. Populasjonsfordelingene, sammen med fordelingene i nettoutvalget fremkommer av tabellene nedenfor.

Tabell 1 – Barnevernet: Fordeling i populasjonen vs. fordeling i nettoutvalget (klammer). Sektor vs. Region

	Statlig	Kommunalt	Privat*	Sum
Region Nord	4,8 (4,6)	4,7 (7,0)	1,0 (0,9)	10,5 (12,5)
Region Midt-Norge	4,9 (5,6)	5,6 (8,2)	2,6 (2,1)	13,1 (15,9)
Region Vest	8,2 (2,7)	9,1 (14,3)	4,5 (4,0)	21,8 (21,0)
Region Sør	8,6 (8,2)	7,9 (11,9)	2,7 (1,6)	19,2 (21,7)
Region Øst+Oslo	12,2 (5,2)	15,7 (17,9)	7,5 (5,8)	35,4 (28,9)
Sum	38,7 (26,3)	43,0 (59,4)	18,3 (14,3)	100 (100)

Kilde: Bufdir 2015. *Populasjonsfordelingen i privat barnevern gjelder kun institusjoner pga. tilgjengelig statistikk. Vi antar altså at inkludering av fosterhjem, ville gitt tilnærmet samme fordeling i kolonnen for private.

Den geografiske skjevfordelingen i svarene fra barnevernsektoren ville ikke innebære behov for vektning alene. I sum er region Øst+Oslo mest underrepresentert, og Midt-Norge mest overrepresentert - men avvikene er innenfor det akseptable (+/- 25 %), og ville i seg selv ikke gitt vesentlige utslag i vektingen.

Ut fra fordelingen av årsverkene i sektoren (som ligger til grunn for populasjonsfordelingen her)², er derimot svar fra statlige institusjoner tydelig underrepresentert, svar fra private noe overrepresentert og svar fra kommunale tydelig overrepresentert i surveyen. Dette gir grunn til å vekte utvalget statistisk, slik at svarene fra hhv. statlig, kommunal og privat sektor får den innvirkning på totalresultatet for barnevernet som størrelsen i populasjonen skulle tilsi. Samtidig har vi justert for de regionale skjevhetene som finnes i utvalget. Resultatene som fremkommer i rapporten mtp. barnevernet er altså vektet statistisk, mht. disse variablene.

² Her sammenlikner vi altså fordelingen av antall årsverk med fordelingen av antall besvarelser. Det innebærer at vi forutsetter at ratioen mellom årsverk og ansatte (personer) fordeler seg noenlunde likt mellom regionene og sektorene, noe vi mener er en rimelig antakelse i denne sammenhengen.

Tabell 2 – Grunnskolen: Fordeling i populasjonen vs. fordeling i nettoutvalget (klammer). Skoletype vs. Region

	Barneskole, 1.-7. trinn	Ungdoms-skole, 8.-10. trinn	Kombinert skole, 1.-10. trinn	Sum
Oslo og Akershus	10,0 (9,2)	5,0 (5,5)	4,5 (2,5)	19,6 (17,2)
Østlandet	13,1 (13,9)	7,2 (7,5)	5,9 (5,6)	26,3 (26,9)
Sør- og Vestlandet	13,5 (13,2)	6,8 (6,6)	8,5 (8,4)	28,7 (28,3)
Midt-Norge	6,5 (7,2)	3,3 (4,4)	4,6 (4,5)	14,4 (16,0)
Nord-Norge	3,9 (3,8)	2,0 (2,8)	5,1 (4,9)	11,0 (11,6)
Sum	47,1 (47,3)	24,4 (26,8)	28,6 (25,9)	100 (100)

Kilde: GSI, Skoleåret 2014/15

Det er i det store og hele bare små skjevheter i utvalget fra grunnskolen, når vi holder nettoutvalgets fordeling for region og skoletype opp mot fordelingen i populasjonen (populasjonsfordelingen er beregnet ut fra antall lærere i følge GSI). Vi har likevel funnet grunn til å vekte utvalget basert på disse variablene, spesielt med bakgrunn av en underrepresentasjon av kombinerte skoler i Oslo og Akershus og en overrepresentasjon av rene ungdomsskoler i Midt-Norge. Resultatene som fremkommer i rapporten mtp. svarene fra grunnskolen er altså vektet statistisk, slik at skoletypene og regionene får den innvirkning på totalresultatet for grunnskolen som gruppenes størrelse i populasjonen skulle tilsi.

Tabell 3 – Videregående: Fordeling i populasjonen vs. fordeling i nettoutvalget (klammer). Kjønn vs. Region

	Menn	Kvinner	Sum
Oslo og Akershus	8,5 (4,6)	9,7 (7,8)	18,2 (12,4)
Østlandet	12,7 (8,5)	13,5 (12,8)	26,2 (21,3)
Sør- og Vestlandet	14,1 (18,7)	13,6 (18,9)	27,7 (37,6)
Midt-Norge	7,8 (8,1)	7,5 (11,8)	15,2 (19,9)
Nord-Norge	6,6 (3,6)	6,0 (5,2)	12,7 (8,8)
Sum	49,7 (43,5)	50,3 (56,5)	100 (100)

Kilde: Skoleporten/Udir

For videregående skole er det mer krevende enn for grunnskolen å finne fordelinger i populasjonen av lærere som kan benyttes til å holde fordelingen i nettoutvalget opp mot. Utdanningsdirektoratet har imidlertid statistikk over antall lærere i videregående skole brutt ned på geografi og kjønn. Når vi holder nettoutvalget opp mot denne fordelingen, ser vi grunn til å vekte nettoutvalget fra videregående skole statistisk (grunnskoleutvalget viser ikke tilsvarende skjevheter for kjønnsfordelingen): Menn er gjennomgående noe underrepresentert og kvinner noe overrepresentert i videregåendeutvalget. Det er også geografiske skjevheter i nettoutvalget fra videregående som bør tas hensyn til ved vekting; en generell underrepresentasjon av lærere fra Oslo/Akershus og på Østlandet, og en overrepresentasjon av lærere fra Sør- og Vestlandet og Midt-Norge. Resultatene som fremkommer i rapporten mtp. svarene fra videregående er altså vektet statistisk, slik at kjønnene og regionene får den innvirkning på totalresultatet for videregående som gruppenes størrelse i populasjonen skulle tilsi.

3.2 Analysemodeller

3.2.1 Deskriptive analyser

I en relativt stor kartlegging som dette, vil nødvendigvis deskriptive analyser av resultatene måtte vies stor plass i rapporten. Resultatene er inndelt tematisk, og redegjøres dermed ikke nødvendigvis for i den rekkefølge spørsmålene ble stilt i spørreundersøkelsen. I datainnsamling kan det tvert i mot være et poeng å holde spørsmål med liknende tema adskilt, for å sikre valide og gjennomtenkte svar.

Vi har viet kapittel 4 til en deskriptiv analyse av hovedresultatene, hvor vi holder besvarelsene fra primærmålgruppene i barnevernet og skolen opp mot hverandre, sammen med besvarelsene fra sekundærmålgruppen i skolen (dvs. ansatte uten oppfølgings- eller undervisningsansvar for elever med tiltak fra barnevernet). Derneft har vi viet ett kapittel hver til å gå nærmere inn på svarfordelingene innenfor hhv. barnevernet (kapittel 5) og skolen (kapittel 6).

Resultatene fremvises i form av figurer og tabeller. I kapittelet med hovedresultater er det forskjellene mellom hovedmålgruppene som fremvises. I kapittelet med resultater for barnevernet er det forskjellene mellom statlig, kommunal og privat sektor som framvises, mens i kapittelet med resultater for skolen er det forskjellene mellom grunnskolen og videregående skole som fremvises i figurene.

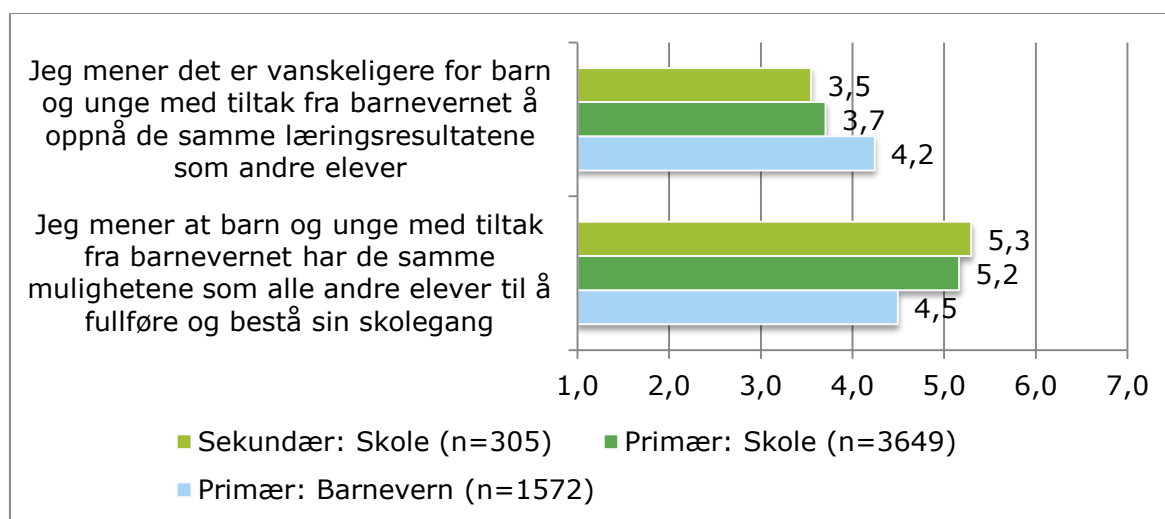
Analysene består ellers i en gjennomgang av besvarelsene, og om disse varierer vesentlig avhengig av de strukturelle bakgrunnsvariablene (f.eks. undergrupper som region, sektor, leder/ansatt, ansiennitet, skoletype etc.). For hvert sett av spørsmål, har vi undersøkt om det finnes statistisk signifikante³ forskjeller mellom undergruppene, og trukket slike forskjeller fram i kommentarene til figurene. Kommentarene støttes videre av utvalgte tabeller hvor svarfordelingen for utvalgte undergrupper framgår.

I framstillingen av resultatene har vi brukt *prosentfordelinger* der det ikke har vært benyttet en skala for besvarelsen. Mange av spørsmålene i undersøkelsen har derimot benyttet skalaen fra 1-7. I disse tilfellene har vi benyttet oss av *gjennomsnittskårer* for å lette framstillingen. Disse vil da variere fra 1 til 7, hvor 1 uttrykker «passer ikke» / «helt uenig» og 7 uttrykker «passer helt» / «helt enig». Den prosentvise svarfordelingen på alle skala-spørsmålene vil ellers framgå av et eget tabellvedlegg som er publisert i tilknytning til rapporten.

Figuren under illustrerer hvordan resultatene for skala-spørsmålene fremstilles i rapporten.

³ Signifikante forskjeller i gruppens svarfordelinger og gjennomsnitt, er undersøkt ved toveis ANOVA-test (variansanalyse).

Eksempel på fremstilling av resultater i den deskriptive analysen (figurer):

Merk at utsagnene kan være uttrykt både i positiv og negativ retning, og at dette krever årvåkenhet i tolkningen av resultatene. For det øverste utsagnet i figuren over vil det være slik at *lavere* skårer uttrykker det vi ville kalle *mer positive* holdninger. Korrekt tolkning er altså at ansatte i barnevernet i større grad enn ansatte i skolen mener at det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet å oppnå de samme læringsresultatene som andre elever.

For det nederste utsagnet i figuren uttrykker *høyere* skårer det vi ville kalle mer positive holdninger. Korrekt tolkning er altså at ansatte i barnevernet er mer negative til mulighetene til å fullføre og bestå skolegangen enn ansatte i skolen.

Hva som er «gode» og «dårlige» resultater, vil være relativt. I denne kartleggingen har vi ikke andre resultater å holde svarfordelingene opp mot. Først ved neste gjennomføring av kartleggingen, vil vi kunne si noe om styrken på skårene – da sammenliknet med de nye resultatene. Når det er sagt, kan en tolkningsveiledning være følgende:

- Skårer over 5,0 vil uttrykke et tydelig tyngdepunkt av besvarelsene på den positive enden av skalaen – klare flertall vil være *enige* eller synes utsagnet *passer* med deres oppfatning.
- Skårer under 3,0 vil uttrykke et tydelig tyngdepunkt av besvarelsene på den negative enden av skalaen – klare flertall vil være *uenige* eller synes utsagnet *ikke passer* med deres oppfatning.
- Skårer +/- 4 vil enten uttrykke en «verken/eller» holdning, hvor mange har valgt midtpunktet av skalaen, eller at oppfatningene er mer delte, med omtrent like mange besvarelser på den positive som på den negative enden av 1-7 skalaen.

I de tilfeller hvor besvarelsene fra enkelte undergrupper *i barnevernet eller i skolen* skiller seg vesentlig ut (statistisk signifikant) fra øvrige besvarelser, er dette fremhevet i kommentarene i *kapittel 5 og 6* og illustrert ved *utvalgte tabeller* med frekvensfordelinger. Det er kun de statistisk signifikante forskjellene som er kommentert i rapporten. Der det ikke er vesentlige forskjeller mellom undergrupper, er dette heller ikke trukket fram i teksten.

Eksempel på fremstilling av resultater i den deskriptive analysen (tabeller):

Jeg mener at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang			
	Primær: Barnevern (n=1572)	Primær: Skole (n=3649)	Sekundær: Skole (n=305)
1 = Passer ikke	2 %	1 %	1 %
2	9 %	4 %	3 %
3	19 %	11 %	7 %
4	19 %	16 %	16 %
5	21 %	23 %	23 %
6	17 %	24 %	25 %
7 = Passer helt	13 %	22 %	25 %
Total	100 %	100 %	100 %

I eksempelet over skiller skolen seg positivt ut, ved at signifikant flere har markert svar på den positive enden av skalaen enn tilfellet er i barnevernet. Det gjelder både primær- og sekundærgruppen. Omvendt skiller barnevernet seg negativt ut med en signifikant større tyngde av svarene på den negative enden av skalaen enn tilfellet er i skolen. Med andre ord er forskjellen mellom snittskåren på 4,5 for barnevernet og 5,2 for primær: skole (se figuren over), verdt å vektlegge og skyldes sannsynligvis ikke tilfeldigheter i utvalget.⁴

3.2.2 Multivariat analyse («Driveranalyse»)

I det følgende beskriver vi vår metodiske tilnærming til den multivariate analysen, herunder operasjonalisering av avhengig variabel, beskrivelse av multivariat regresjonsanalyse og vår analysemodell for å forklare variasjon i holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegang og utdanning.

Operasjonalisering av avhengig variabel

Vi har konstruert en likeveid, additiv indeks som måler *holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres muligheter i skolen*. Denne benytter vi som avhengig variabel i de multivariate analysene. Indeksen er konstruert med utgangspunkt i to utsagn som samtlige respondenter i spørreundersøkelsen ble bedt om å ta stilling til:

Hvordan passer følgende utsagn med din oppfatning? Velg svaralternativet som passer best for deg. Bruk skalaen fra 1 til, hvor 1 tilsvarer helt uenig og 7 tilsvarer helt enig.

- «Jeg mener at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang»**
- «Jeg mener det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet å oppnå de samme læringsresultatene som andre elever»**

Disse to utsagnene samsvarer teoretisk, i og med at utsagnene måler det samme fenomenet, nemlig holdninger til elever med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen. Videre har utsagnene en statisk signifikant samvariasjon som indikerer at de også statistisk tapper det samme fenomenet. Det er derfor både et teoretisk og et statistisk grunnlag for å benytte disse utsagnene til indekskonstruksjon. Disse to utsagnene er også de utsagnene som best tilfredsstiller

⁴ Som en tommelfingerregel bør ikke forskjeller under 0,25 tillegges særlig vekt i tolkningen av gjennomsnittskårene.

kravene for indeksskonstruksjon i datagrunnlaget, og som derfor egner seg best som avhengig variabel.

Indeksen er konstruert slik at respondentenes svar på det første utsagnet er addert med respondentens svar på det andre utsagnet. Påstand 2 er snudd for å oppnå lik retning, og indeksen går derfor fra negativ til positiv. «Vet ikke»-svar er erstattet med middelværdi for variablene som inngår i analysen. Dette for å sikre at flest mulig respondenter blir med i analysene. Videre er respondentenes svar delt på 2, slik at indeksen har verdier fra 1-7: 1 tilsvarer helt uenig og 7 tilsvarer helt enig. På denne måten blir indeksen et samlet uttrykk for respondentenes *holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres muligheter i skolen*.

Indeksens spredning er normalfordelt, noe som forteller det er god spredning i respondentenes svar i disse to spørsmålene. Dette indikerer videre at regresjonsanalyse (OLS) er egnet analysemetode for å forklare variasjon i respondentenes svar i denne indeksen.

Om multivariat regresjonsanalyse

Formålet med å gjennomføre multivariate regresjonsanalyser er å undersøke og beskrive sammenhenger mellom variabler i mer detaljert grad enn i en deskriptiv analyse. Ved hjelp av regresjonsanalysene kan vi undersøke sammenhenger og effekter av flere variabler samtidig, og vi har mulighet til å kontrollere for effekter av andre variabler når man studerer en viss sammenheng. På denne måten gir regresjonsanalysen et bilde på hvordan et sett forklaringsvariabler påvirker holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen.

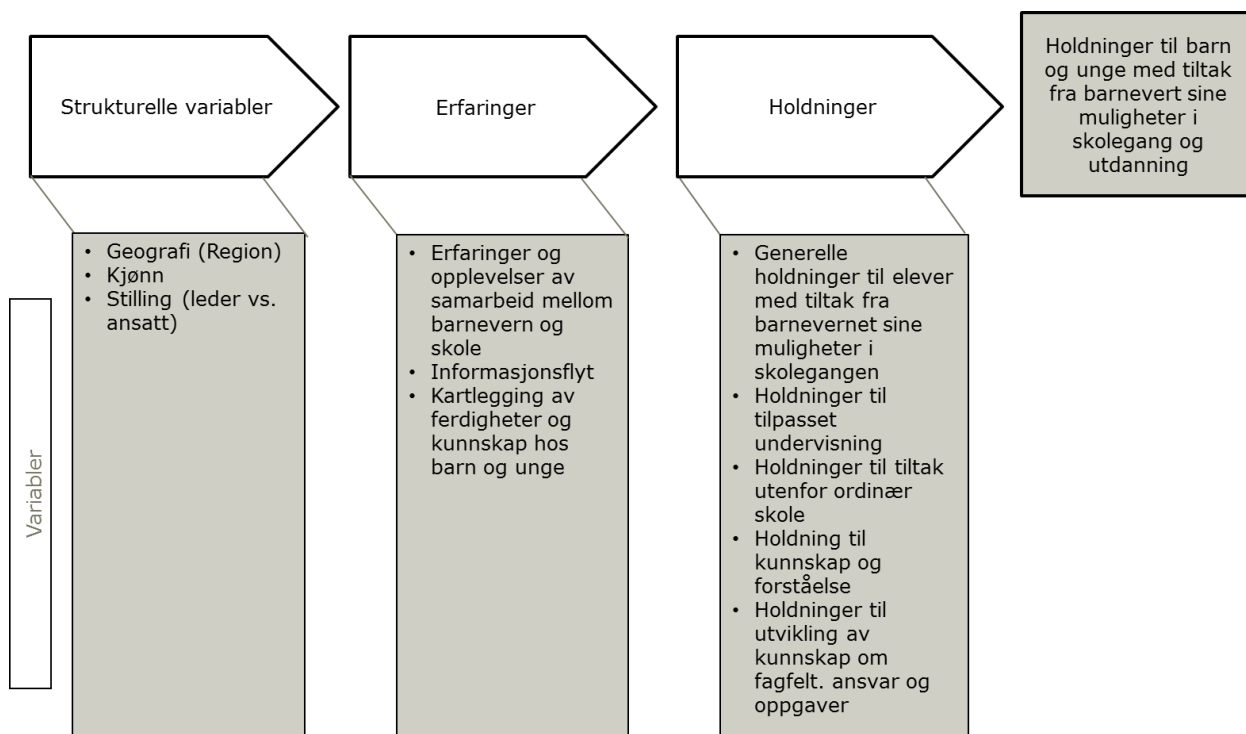
Forklaringsvariablene analyseres sekvensielt (blokkvis) med utgangspunkt i analysemodellen som beskrives under. Sekvensiell teknikk gjør det mulig å kontrollere for både bakgrunnsvariabler og mellomliggende variabler, som kan bidra til å vise flere nyanser av variasjonen i holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegang og utdanning.

Videre gjennomfører vi to separate analyser: én hvor kun svar fra respondenter tilknyttet barnevernet inngår, og én hvor respondenter fra skolen inngår. Vi sammenligner og vurderer så resultater fra disse analysene for å beskrive likheter og forskjeller mellom disse to sektorene.

Analysemodell

For å beskrive variasjonen i holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen, har vi utviklet en analysemodell. Figuren nedenfor illustrerer denne analysemodellen. Modellen illustrerer en tenkt årsakssammenheng fra strukturelle forhold, faktiske erfaringer og generelle holdninger, som til sist skal ha en sammenheng med den enkeltes holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sin skolegang. Variablene lengst til venstre i modellen må anses som mest bakenforliggende i tid, og vil kunne påvirke variablene lenger til høyre i modellen.

Figur 1 Forklaringsmodell for holdninger til skolegang og utdanning for barn og unge med tiltak fra barnevernet

Først i modellen finner vi de **strukturelle variablene**. Variabelbatteriet med strukturelle variablene inkluderer både strukturelle karakteristikk ved skolene og barnevernet, i tillegg til strukturelle karakteristikk ved respondentene. De strukturelle variablene er ansett som relativt faste og vurderes her å ha en påvirkning på den enkeltes erfaringer og holdninger. Inkludert i variabelgruppen «strukturelle variabler» er skolen eller barnevernets *geografiske plassering*, samt respondentens *kjønn* og *stillingstype*.

Videre i modellen finner vi variabler som beskriver respondentenes **erfaringer** i forbindelse med barn og unges skolegang. Disse variablene er her ansett som mellomliggende og vil kunne påvirke både de overordnede holdningene, men også avhengig variabel. Erfaringer er her operasjonalisert med variabler som beskriver erfaringer og opplevelser av *samarbeid* mellom skole og barnevern, opplevelse av *informasjonsflyt*, kartlegging av *ferdigheter* og kunnskap hos barn og unge.

Til sist blant analysemodellen, vises en gruppe variabler som vi her benevner **holdninger**. Disse variablene er antatt å ha en sammenheng med den enkeltes holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen, og kommer sist i den kausale trakten. Holdningsvariabler som inngår i modellen måler respondentenes generelle holdninger til elever med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen, holdninger til tilpasset undervisning og tiltak utenfor ordinær skole, samt holdninger til kunnskap og forståelse, og holdninger til utvikling av kunnskap om skolen og barnevernets fagfelt, ansvar og oppgaver.

Samlet vil disse batteriene med variabler kunne beskrive variasjonen i holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegang og utdanning. Samtidig inkluderer analysen kun variabler fra spørreundersøkelsen, og vil ikke kunne forklare hele variasjonen i holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegang og utdanning.

4. HOVEDRESULTATER FRA KARTLEGGINGEN

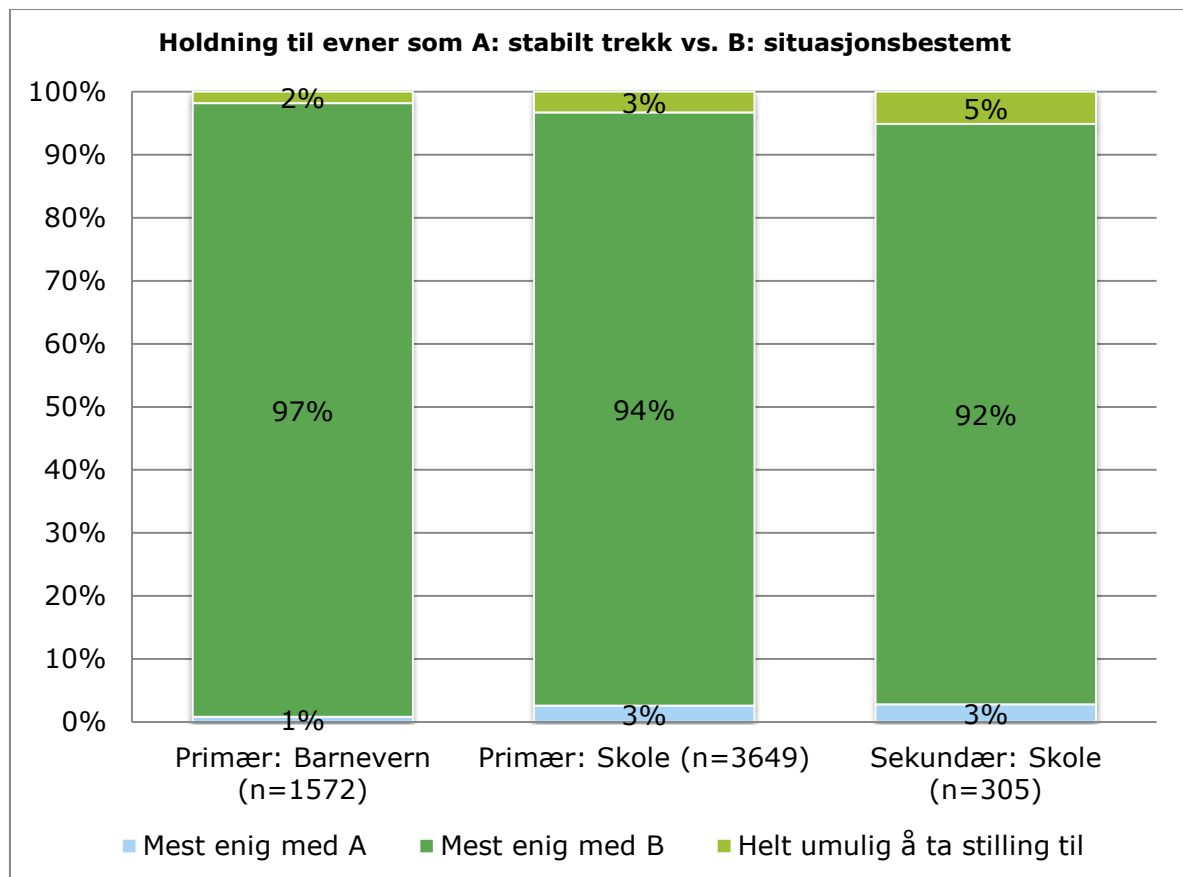
I de neste kapitlene gir vi en deskriptiv analyse av resultatene fra kartleggingen.

Hovedresultatene fremstilles i form av figurer og tabeller. I dette kapitlet vektlegger vi de viktigste forskjellene mellom ansatte i barnevern vs. ansatte i skolen med ansvar for opplæringen til elever med tiltak fra barnevernet (primærmålgruppene), og holder disse opp mot besvarelsene for ansatte i skolen som ikke har ansvar for opplæringen til elever med tiltak fra barnevernet (sekundærmålgruppen).

4.1 Generelle holdninger til skolegang

Det er stor enighet på tvers av sektorene og mellom målgruppene om de generelle forutsetningene for å lykkes i norsk skole. Som vi kan lese av figur 1 er respondentene både i barnevernet og skolen enige om at skoleresultatene ikke er forutbestemt, men situasjonsbestemt, relasjonelt betinget, og mulig å påvirke (utsagn B). Videre er det ingen regionale forskjeller knyttet til dette spørsmålet.

Figur 2 - Holdning til generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole

Ordlyd: Person A og person B diskuterer generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole. Hvem er du mest enig med, A eller B?

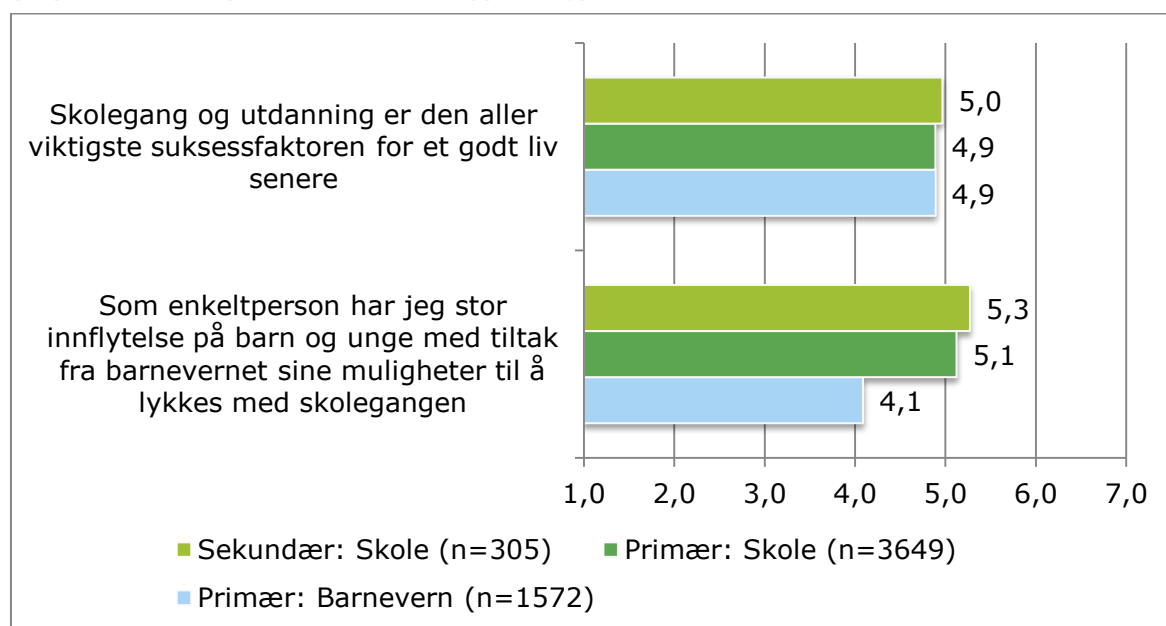
A sier: «Min erfaring er at evner er et relativt stabilt trekk som det er vanskelig å endre. Skoleresultater er mer eller mindre forutbestemt som følge av arv og bakgrunn.»

B sier: «Min erfaring er at utnyttelsen av en persons evner er situasjonsbestemt, relasjonelt betinget, og dermed mulig å påvirke. Skoleresultater kan i stor grad påvirkes av tilpasset opplæring og egeninnsats.»

Det er bred enighet på tvers av sektorene for utsagnet om at skolegang og utdanning er den aller viktigste suksessfaktoren for et godt liv senere. Hovedtyngden av besvarelsene er på den positive enden av skalaen, men snittet på ca. 5 innebærer samtidig at en del har moderert seg, og ikke nødvendigvis er helt enig i at skolegang og utdanning er den *aller* viktigste suksessfaktoren, slik utsagnet uttrykker. Dette fremkommer av Figur 3.

For det neste generelle holdningsspørsmålet, finner vi større forskjeller mellom målgruppene i kartleggingen. Ansatte i skolesektoren mener i vesentlig større grad at de har innflytelse på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å lykkes med skolegangen enn ansatte i barnevernet. Denne forskjellen er statistisk signifikant og skyldes sannsynligvis ikke tilfeldigheter i utvalget.

Figur 3 - Holdning til betydningen av skolegang for et godt liv og til ens egen innflytelse. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

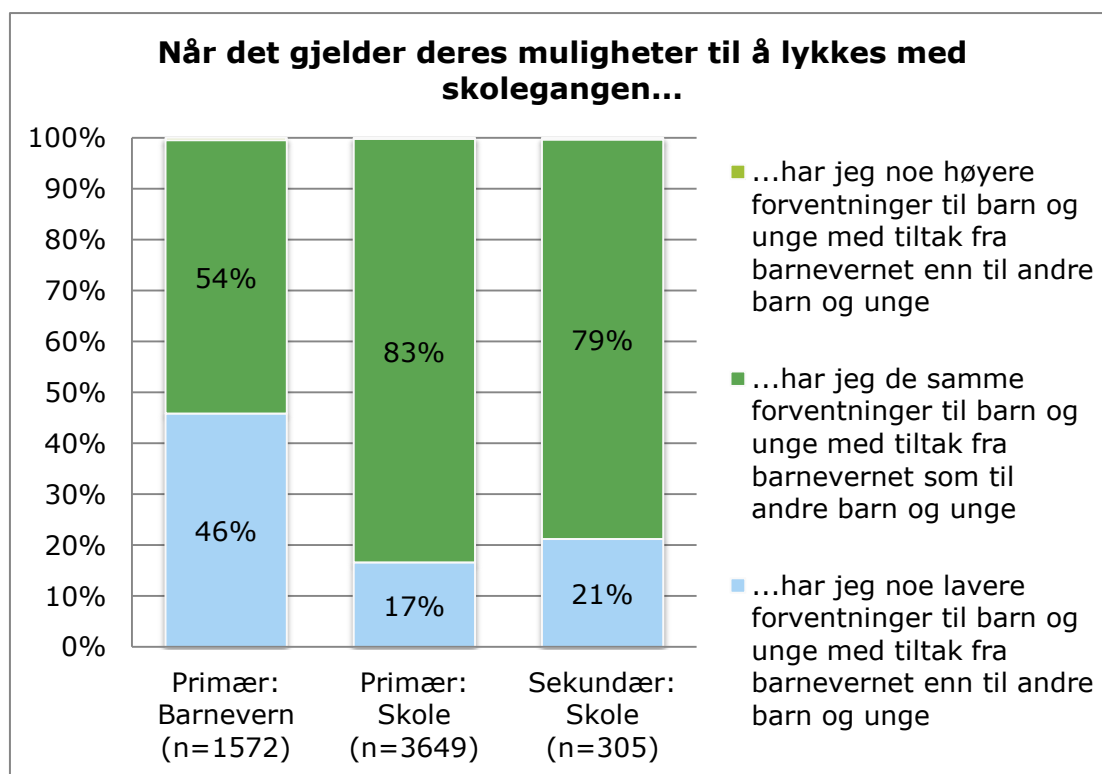

4.2 Forventninger til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet

I kartleggingen ble det stilt flere spørsmål for å tappe respondentenes forventninger til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet. I forundersøkelsen vi gjennomførte, kom det tydelig fram en antakelse om at forventningene som stilles til barn og unge med tiltak fra barnevernet kan bli for lave, og videre at hvilke forventninger som stilles til denne gruppen barn og unge, kan få innvirkning på resultatene som oppnås.

Som vi kan lese av Figur 4, er det forskjeller mellom sektorene når det gjelder hva slags forventninger som finnes til barn og unge med tiltak fra barnevernets sine muligheter til å lykkes med skolegangen. Ansatte i barnevernet svarer i større grad at de har *lavere* forventninger til at denne gruppen barn og unge skal lykkes med skolegangen enn hva ansatte i skolen gjør. Ansatte i skolen svarer i større grad at de har de *samme* forventningene til denne gruppen barn og unge. Forskjellen mellom ansatte i skolen og barnevernet er statistisk signifikant. Videre er det svært få, uansett sektor, som svarer at de har *høyere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet når det gjelder deres muligheter til å lykkes med skolegangen.

Figur 4 – Forventninger når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen. Prosentandeler.

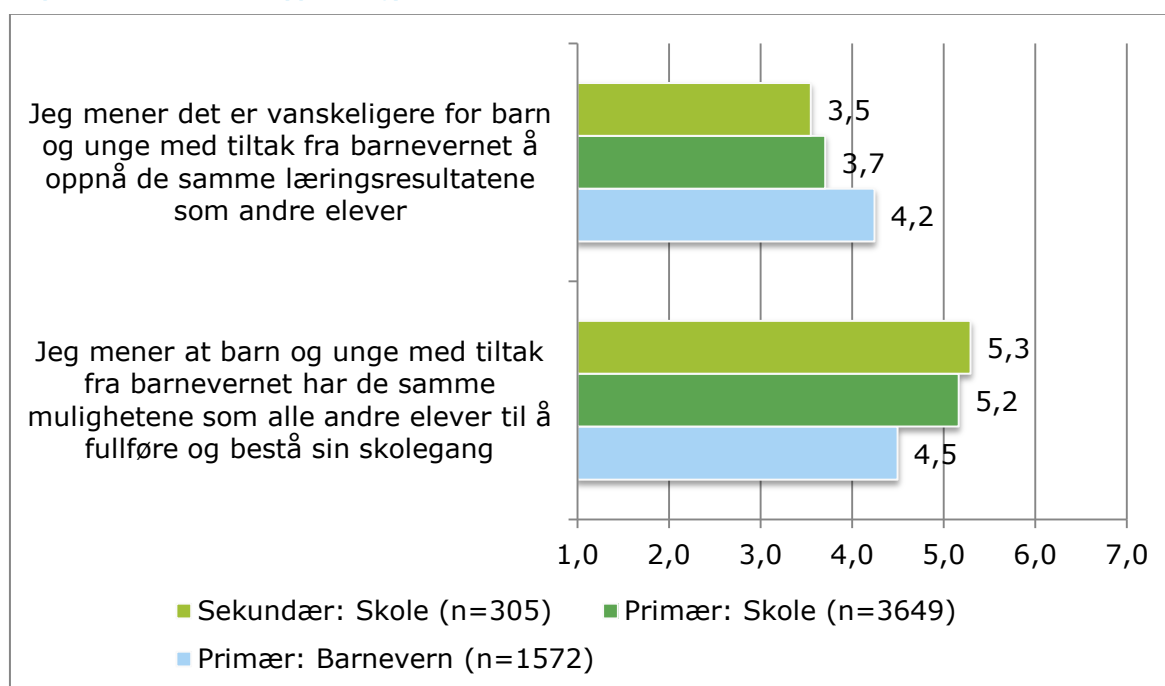
For de øvrige undergruppene finner vi følgende signifikante forskjeller i dette spørsmålet:

- **Kjønn:** Det er en tendens til at menn i noen større grad har lavere forventninger til denne gruppen barn og unge sine muligheter for å lykkes med skolegangen enn hva som gjelder for kvinner. Samtidig svarer kvinner i større grad at de har de samme forventningene til barn og unge med tiltak fra barnevernet sammenliknet med menn.
- **Region:** Respondenter fra Oslo og Akershus svarer i større grad at de har de *samme* forventningene til barn og unge med tiltak fra barnevernet sammenliknet respondenter fra øvrige regioner. Respondenter fra Østlandet, Sør- og Vestlandet, og Midt-Norge, svarer oftere at de har *lavere* forventninger til disse barnas muligheter til å lykkes i skolen enn hva respondenter fra Oslo og Akershus gjør.

Når det gjelder *forventninger til læringsresultater og fullføring av skolegangen* for barn og unge med tiltak fra barnevernet, er det tydelige forskjeller mellom sektorene. Dette fremkommer av Figur 5. Ansatte i barnevernet svarer i klart større grad at de mener det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet til å oppnå de samme læringsresultatene som andre elever enn hva ansatte i skolen gjør. Denne forskjellen er statistisk signifikant.

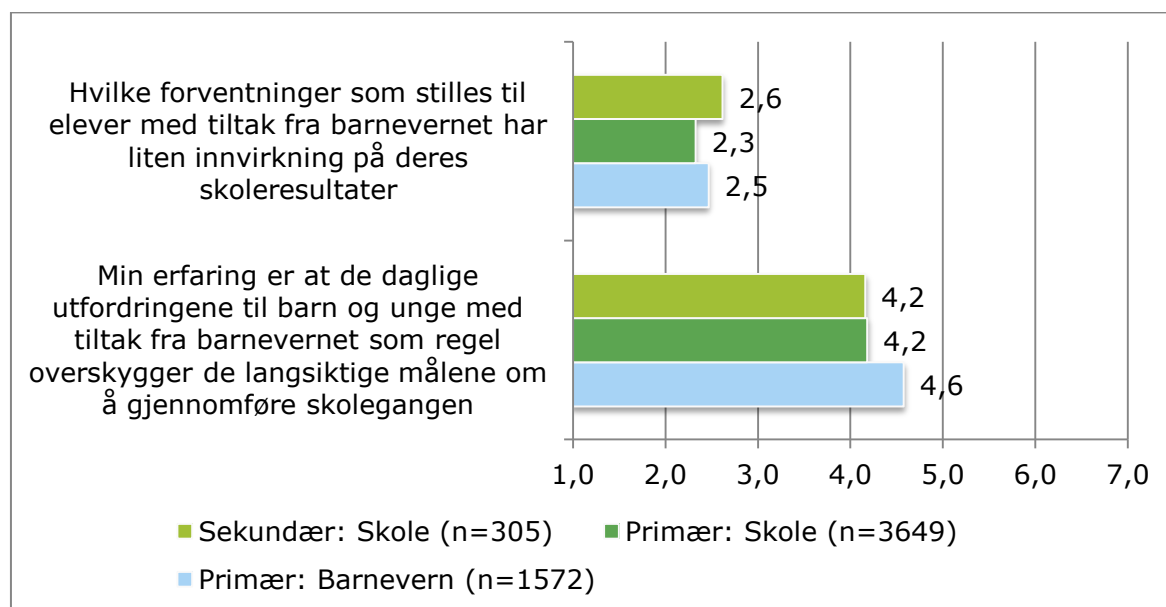
Av Figur 5 kan vi også avlese at ansatte i skolen i klart større grad oppgir at de mener at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang sammenliknet med ansatte i barnevernet. Også denne forskjellen er statistisk signifikant. I tillegg finner vi en signifikant forskjell mellom kjønnene når det gjelder denne holdningen: Menn svarer i større grad enn kvinner at dette utsagnet *ikke passer* med deres oppfatning.

Figur 5– Forventninger til læringsresultater og fullføring av skolegangen. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

Når vi så spør mer direkte om forventningers betydning, og ber respondentene ta stilling til utsagnet «Hvilke forventninger som stilles til elever med tiltak fra barnevernet har liten innvirkning på deres skoleresultater», finner vi mindre forskjeller i gjennomsnittsskårene for de ulike sektorene. Det fremkommer av Figur 6 under.

Figur 6 – Holdning til forventningers innvirkning på skoleresultater, og balansen mellom daglige utfordringer og langsiktige mål. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

Det er gjennomgående stor uenighet i at forventninger som stilles til elever med tiltak fra barnevernet skal ha *liten* innvirkning på deres skoleresultater blant respondentene. På en skala fra 1 til 7 (hvor 1 = passer ikke og 7 = passer helt med oppfatningen), svarer ansatte i barnevernet og skole i snitt henholdsvis 2,5 og 2,3 (primærmålgruppe skole) og 2,6 (sekundærmålgruppe skole) på dette spørsmålet. Forskjellene mellom sektorene er ikke statistisk signifikante her.

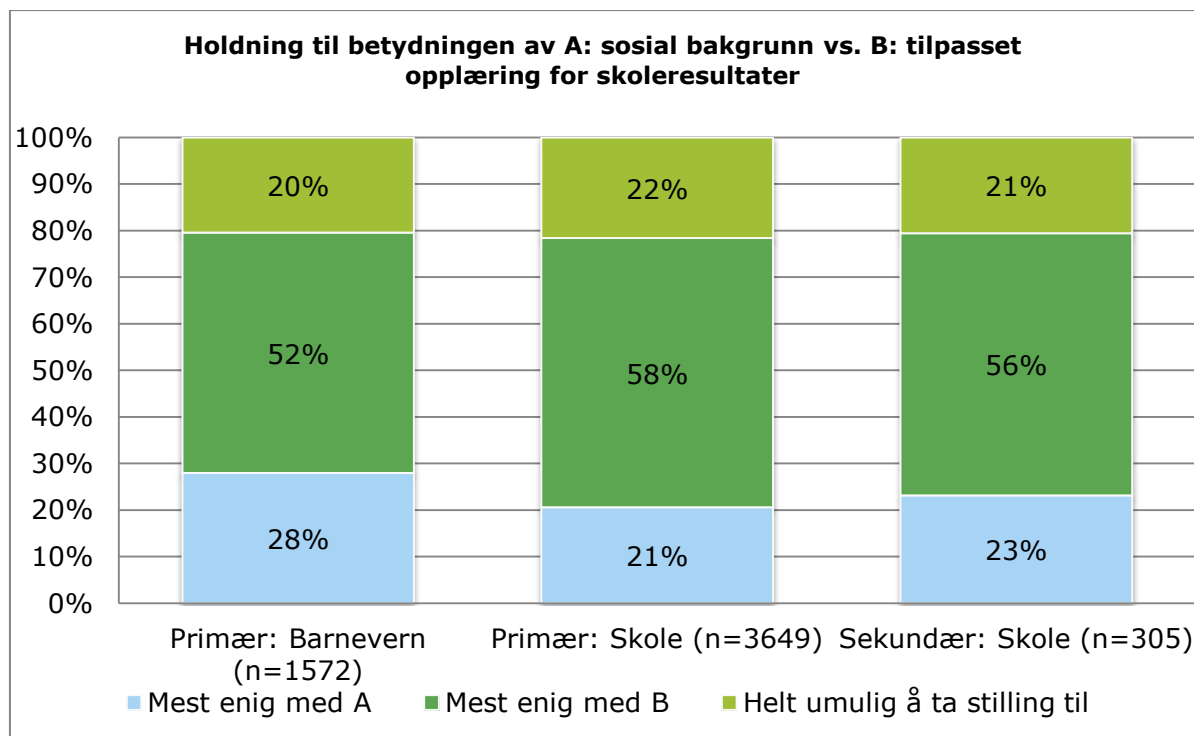
Ansatte i barnevernet erfarer i større grad enn ansatte i skolen at de daglige utfordringene til barn og unge med tiltak fra barnevernet overskygger de langsiktige målene om å gjennomføre skolegangen. Forskjellen mellom ansatte i barnevernet og skolen her er statistisk signifikant, og skyldes sannsynligvis ikke tilfeldigheter i utvalget.

4.3 Holdninger til betydningen av sosial bakgrunn

Det neste temaet som ble undersøkt i kartleggingen var holdningene til betydningen av sosial bakgrunn for barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres skolegang. På tvers av sektorene er respondentene mest enige i at «med tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven kan vi forvente de samme skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet som fra alle andre». Dette fremkommer av Figur 7.

52 prosent av respondenter knyttet til barnevernet oppgir dette, det samme gjelder 58 prosent av respondentene fra primærmålgruppen innen skolesektoren og 56 prosent av respondentene fra sekundærmålgruppen innen skolesektoren. Selv om flertallet i begge sektorer er mest enig med B, er det signifikant flere respondenter i primærmålgruppen innen skolesektoren enn i barnevernet som er mest enig i utsagn B. Omvendt er respondenter fra barnevernet signifikant mer enige i utsagn A (28 prosent) enn hva respondenter i målgruppene innen skolesektoren er (21 og 23 prosent).

Figur 7 – Holdninger til viktigheten av sosial bakgrunn vs. tilpasset opplæring og egeninnsats. Prosentandeler.

Ordlyd: Person A og person B diskuterer elever med tiltak fra barnevernet og deres muligheter i norsk skole. Hvem er du mest enig med, A eller B?

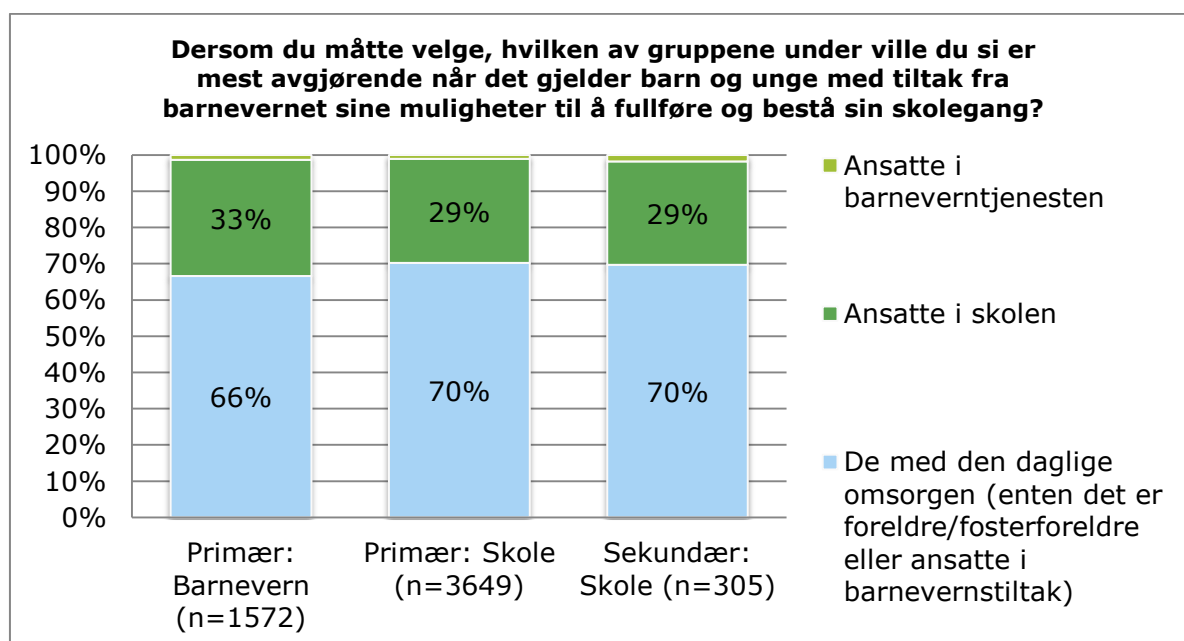
A sier: «Forskning viser at elevenes sosiale bakgrunn betyr mest for deres resultater på skolen. Med mindre støtte hjemmefra, kan vi ikke forvente at elever med tiltak fra barnevernet vil oppnå like gode skolerresultater som andre elever.»

B sier: «Forskning viser også at læreren er den viktigste enkeltfaktoren for elevers læringsutbytte. Med tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven, kan vi forvente de samme skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet som fra alle andre.»

For de øvrige undergruppene finner vi få andre signifikante forskjeller i spørsmålet over. Men menn er mer enige med A (sosial bakgrunn) enn kvinner, og kvinner er mer enige i utsagn B (tilpasset opplæring og egeninnsats) enn hva menn er.

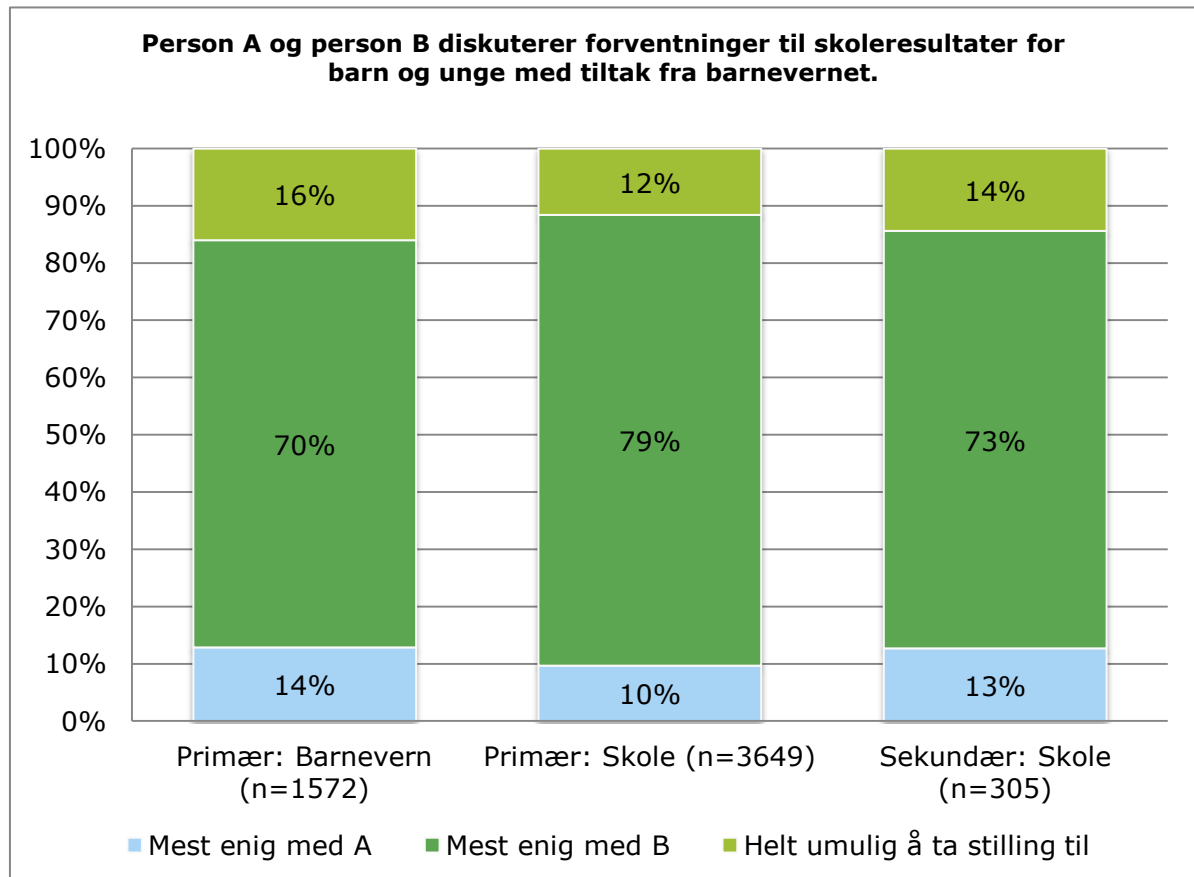
Det er bred enighet på tvers av sektorene i at det er de med den daglige omsorgen (enten det er foreldre, fosterforeldre eller ansatte i barnevernstiltak) som er mest avgjørende når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å fullføre og bestå sin skolegang. Dette fremkommer av Figur 8. Respondenter i primærmålgruppen innenfor skolesektoren er signifikant mer enige i dette enn respondenter innenfor barnevernet. Respondenter ansatt i barnevernet er mer enige i at ansatte i skolen er den gruppen som er mest avgjørende for barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å fullføre og bestå sin skolegang (signifikant forskjell).

Figur 8 – Holdning til ulike gruppers betydning for muligheten til å fullføre og bestå skolegangen. Prosentandeler.

Som det vi kan lese av Figur 9, er det bred enighet om at «Lave forventninger og lave krav til skoleresultater vil på lang sikt gjøre mer skade enn gagn for barn og unge med tiltak fra barnevernet» (utsagn B) på tvers av sektorene. Samtidig er respondentene med tilknytning til primærmålgruppen innen skolesektoren signifikant mer enig med utsagn B (mer skade enn gagn), enn respondenter tilknyttet barnevernet og sekundærmålgruppen innen skolen. Ansatte i barnevernet er signifikant mer enige med utsagn A (ekstra byrde) enn hva primærmålgruppen fra skolesektoren er.

Figur 9 – Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Prosentandeler.

Ordlyd: Person A og person B diskuterer forventninger til skoleresultater for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Hvem er du mest enig med, A eller B?

A sier: «De med den daglige omsorgen bør ikke belaste barn og unge med tiltak fra barnevernet ved å stille for høye forventninger og krav til deres skoleresultater. Det blir en ekstra byrde for en gruppe barn og unge som har mange bekymringer fra før.».

B sier: «Lave forventninger og lave krav til skoleresultater vil på lang sikt gjøre mer skade enn gagn for barn og unge med tiltak fra barnevernet. De vil komme til å henge mer etter og få større problemer med tilpasning til voksenlivet senere.»

For de øvrige undergruppene finner vi kun signifikante forskjeller mellom kjønnene i dette spørsmålet: Menn er mer enige med A (ekstra byrde) enn kvinner, og kvinner er mer enige i utsagn B (mer skade enn gagn) enn hva menn er.

4.4 Holdninger til tilpasset opplæring

Selv om vi la inn flere spørsmål som berører holdningen til tilpasset opplæring i kartleggingen, målte tre av utsagnene dette særskilt. Det er blant disse vi finner utsagnet med aller flest positive svar i kartleggingen: det er stor enighet om at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet.

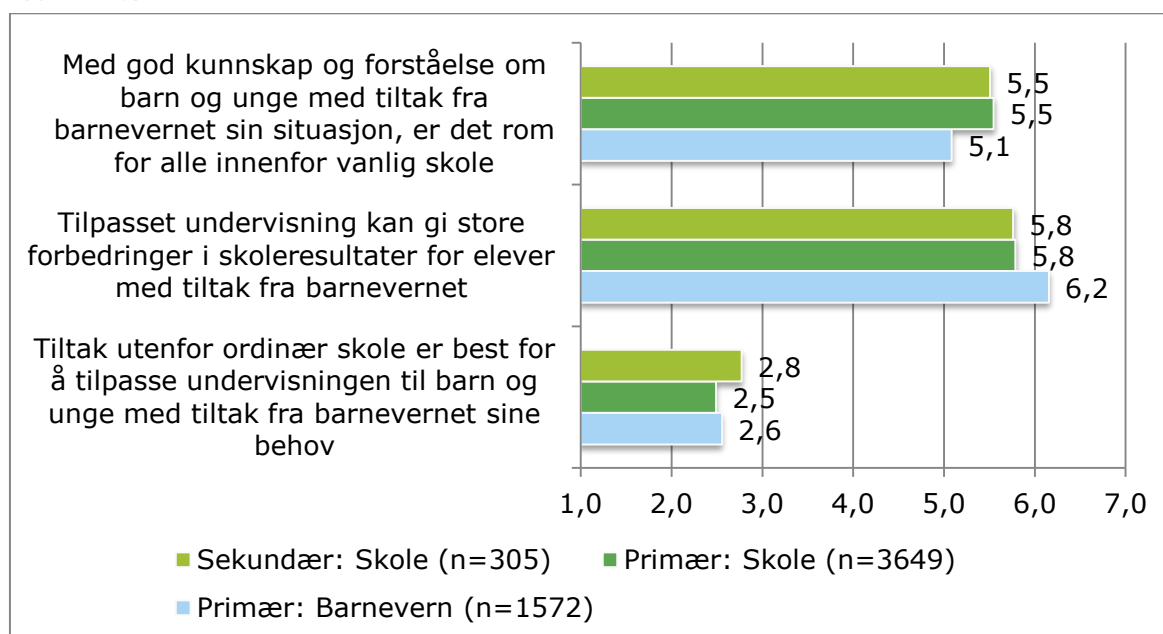
Som figuren viser er det bred enighet i at (1) med god kunnskap og forståelse om barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, er det rom for alle innenfor vanlig skole, og at (2) tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet. Det er også en generell og tydelig *uenighet* om at tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov.

Videre er det noen signifikante, sektorielle forskjeller i holdningene til tilpasset opplæring: Ansatte i barnevernet er *mindre enige* enn ansatte i skolen om at « med god kunnskap og forståelse om barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, vil det være rom for alle innenfor vanlig skole». Den gjennomsnittlige forskjellen mellom ansatte i barnevernet og skolen er 0,4 skalaenheter på en skala fra 1-7 for denne holdningen, og er statistisk signifikant.

Ansatte i barnevernet er på den annen side i *større grad* enige i at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet, enn ansatte i skolen. De gjennomsnittlige forskjellene er på 0,4 skalaenheter (på 1-7 skalaen) og er statistisk signifikant.

Til sist er respondenter fra sekundærmålgruppen innen skolesektoren (ansatte i skolen uten undervisningsansvar for barn med tiltak fra barnevernet) noe mer positive til at tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov, enn hva respondenter fra barnevernet og primærmålgruppen innen skolesektoren (ansatte i skolen med undervisningsansvar for barn med tiltak fra barnevernet) er. Det er likevel et klart flertall også i sekundærmålgruppen i skolen som er *ueneige* i utsagnet, men forskjellen på 0,2-0,3 skalaenheter til de andre målgruppene er statistisk signifikant.

Figur 10 – Holdninger til tilpasset opplæring. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

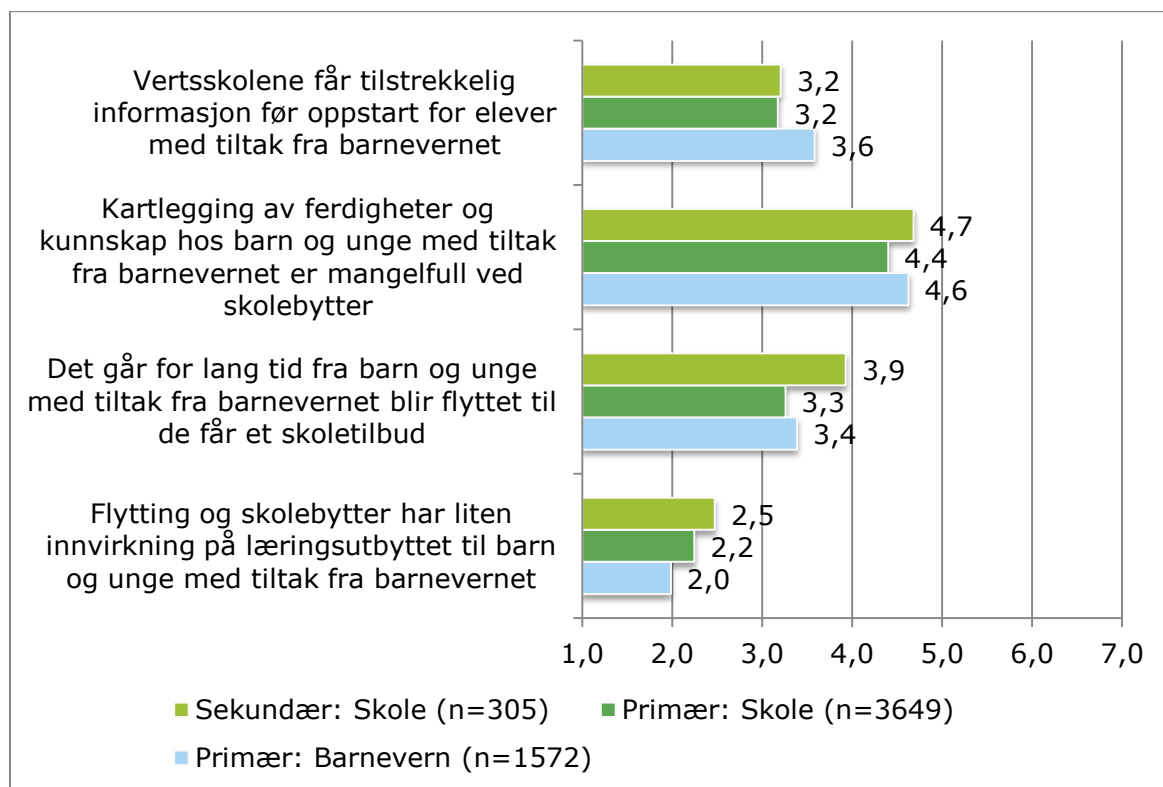
Også for utsagnene i Figur 10 finner vi signifikante kjønnsforskjeller, i tillegg til forskjellen mellom sektorene:

- Menn er *mindre* enige enn kvinner i at med god kunnskap og forståelse om barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, er det rom for alle innenfor vanlig skole.
- Menn er *mer* enige enn kvinner i at tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov

4.5 Holdninger til informasjonsflyten mellom barnevern og skole

I kartleggingen stilte vi flere spørsmål som belyser holdninger til informasjonsflyten mellom barnevern og skolesektoren. Ett av disse spørsmålsbatteriene berører holdninger vedrørende skolebytter for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Av utsagnene i Det er særlig ansatte i skolen uten undervisningsansvar for barn og unge med tiltak fra barnevernet (sekundærmålgruppen) som er enige i at «det går for lang tid fra barn og unge med tiltak fra barnevernet blir flyttet til de får et skoletilbud». Forskjellen mellom sekundærmålgruppen og både primærmålgruppen og ansatte i barnevernet er relativt stor (0,5 skalaenheter på en skal fra 1-7) når det gjelder holdninger til flytting og er statistisk signifikant. er det særlig to utsagn som skiller seg ut:

Figur 11 – Holdninger vedrørende skolebytter. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

(1) Det er en generell og tydelig uenighet i at «flytting og skolebytter har liten innvirkning på læringsutbyttet til barn og unge med tiltak fra barnevernet». For dette utsagnet finner vi likevel noen små sektorielle forskjeller. Ansatte i barnevernet er mer uenig i at flytting og skolebytter har liten innvirkning på barn og unges læringsutbytte enn hva ansatte i skolen er. Ansatte som ikke har ansvar for opplæringen til elever med tiltak fra barnevernet (sekundærmålgruppen), er de som er minst uenig i dette utsagnet. Forskjellene er statistisk signifikante.

(2) Det er en generell enighet i at «kartlegging av ferdigheter og kunnskap hos barn og unge med tiltak fra barnevernet er mangelfull ved skolebytter». Tyngdepunktet er dog ikke tydelig på den positive enden av skalaen for noen av gruppene, med snittskårer under 5. For dette utsagnet er det mindre, signifikante sektorielle forskjeller, skjønt ansatte i skolen som har eller har hatt ansvar for opplæring av elever med tiltak fra barnevernet (primærmålgruppen) er de som er *minst* enige i dette utsagnet.

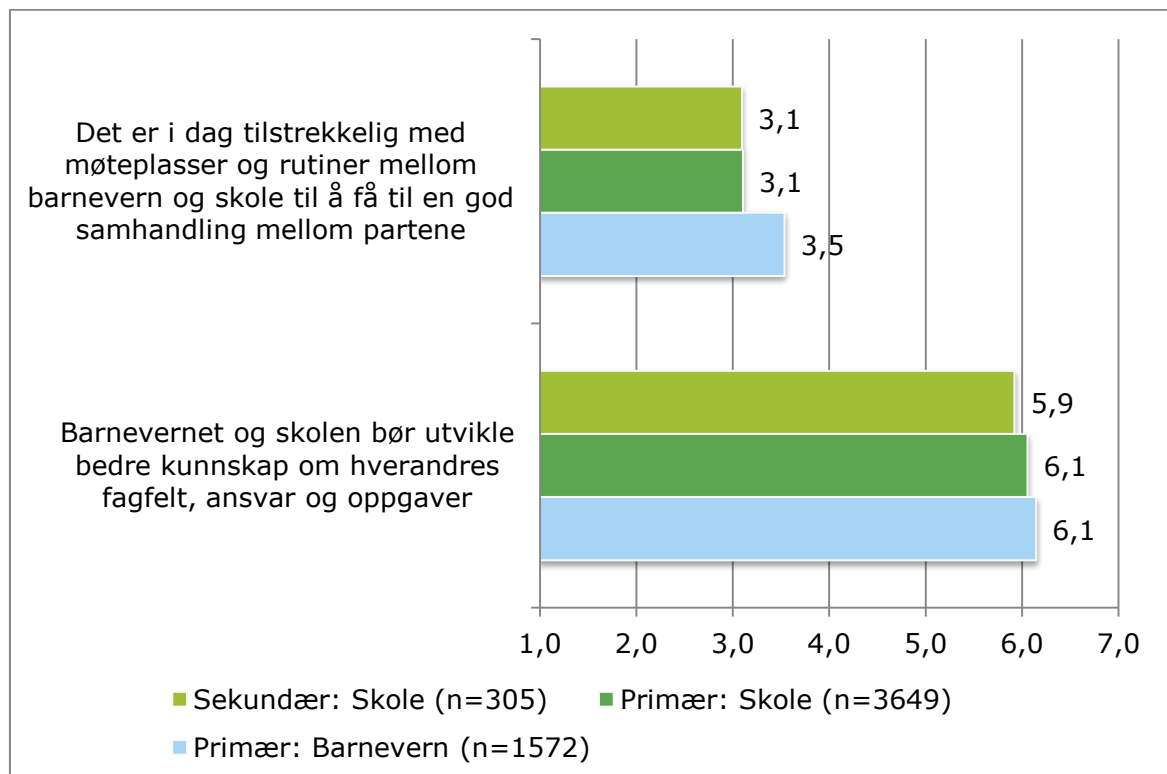
Videre er det en forskjell mellom ansatte i barnevernet og ansatte i skolen når det gjelder vurderingen av at vertsskolene får tilstrekkelig informasjon før oppstart for elever med tiltak fra barnevernet. Ansatte i barnevernet vurderer i større grad at vertsskolene får tilstrekkelig informasjon enn det ansatte i skolen gjør. Forskjellen på 0,4 skalaenheter (på 1-7 skalaen) er statistisk signifikant.

Det er særlig ansatte i skolen uten undervisningsansvar for barn og unge med tiltak fra barnevernet (sekundærmålgruppen) som er enige i at «det går for lang tid fra barn og unge med tiltak fra barnevernet blir flyttet til de får et skoletilbud». Forskjellen mellom sekundærmålgruppen og både primærmålgruppen og ansatte i barnevernet er relativt stor (0,5 skalaenheter på en skal fra 1-7) når det gjelder holdninger til flytting og er statistisk signifikant.

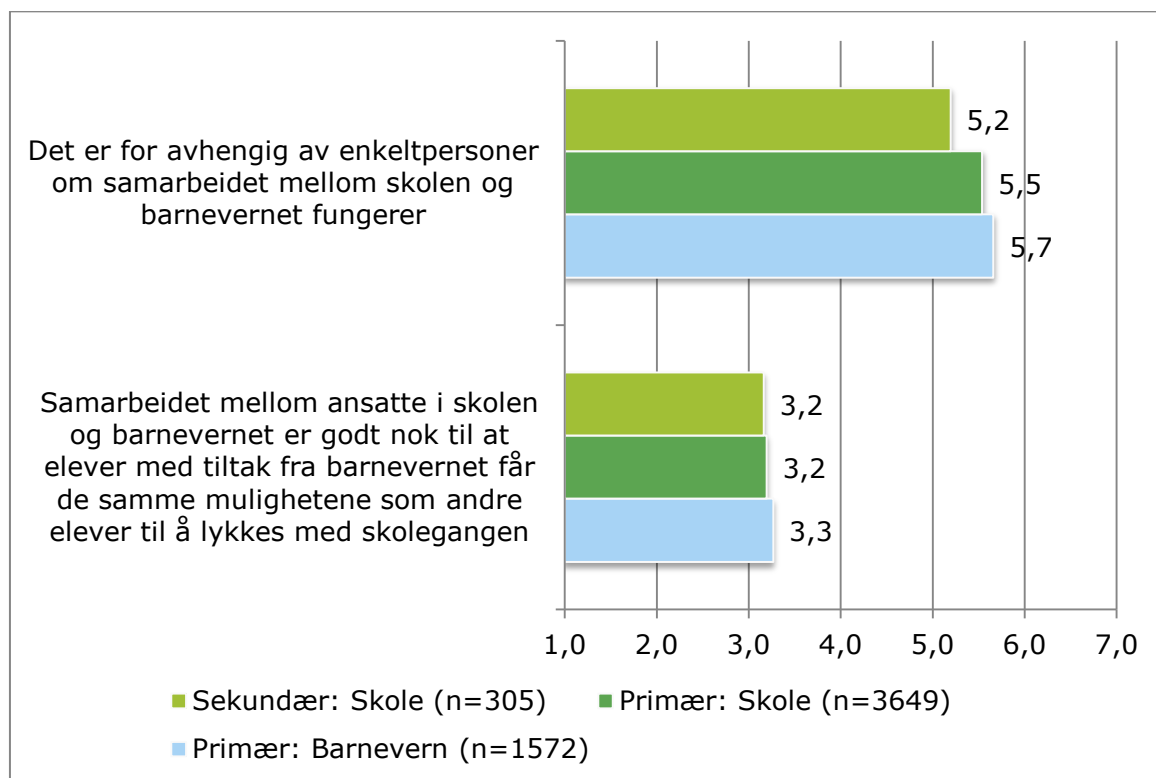
Holdninger til møteplasser, utvikling og samarbeid

Det er en generell enighet på tvers av sektorene «at barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver». Dette fremkommer av Figur 12. Videre er det ansatte i barnevernet som er minst uenige i at «det i dag er tilstrekkelig med møteplasser og rutinger mellom barnevern og skole til å få til en god samhandling mellom partene». Forskjellen (0,4 skalaenheter på en skala fra 1-7) er statistisk signifikant.

Figur 12 – Holdninger til møteplasser og utvikling av kjennskap til hverandres fagfelt. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

Figur 13 – Holdninger til sårbarheten i samarbeidet mellom barnevern og skole. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

Som vi kan lese av

Figur 13, er det en bred enighet i at «det er for avhengig av enkeltpersoner om samarbeidet mellom skolen og barnevernet fungerer». Det er små sektorielle forskjeller i denne oppfatningen, skjønt ansatte i skolen som ikke har hatt ansvar for opplæringen til elever med tiltak fra barnevernet (sekundærmålgruppen) er noe mindre enige enn dette enn respondenter i primærmålgruppen (både i barnevernet og skolen). Uavhengig av sektor er det også noe uenighet blant respondentene når det gjelder utsagnet om at «samarbeidet mellom ansatte i skolen og barnevernet er godt nok til at elever med tiltak fra barnevernet får de samme mulighetene som andre elever til å lykkes med skolegangen».

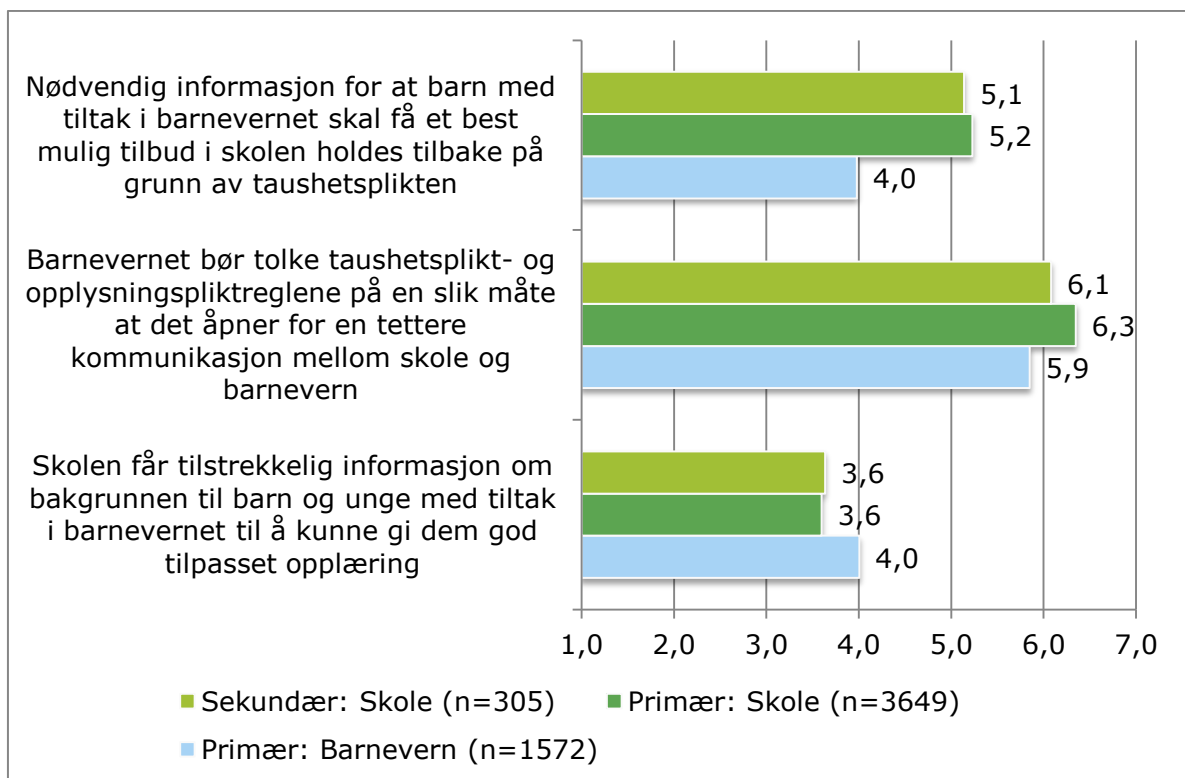
Holdninger vedrørende taushetsplikten

Figur 14 viser at det er en stor forskjell mellom ansatte i barnevernet og ansatte i skolen når det gjelder oppfattelsen av at «nødvendig informasjon for barn med tiltak fra barnevernet skal få et best mulig tilbud i skolen holdes tilbake på grunn av taushetsplikten». Ansatte i skolen er i klart større grad enige i dette enn ansatte i barnevernet. Forskjellen er stor (1,2 skalaenheter på en skala fra 1-7) og statistisk signifikant.

Videre er det ansatte i skolen (både primær- og sekundærmålgruppen) som er mest uenige i at «skolen får tilstrekkelig informasjon om bakgrunnen til barn og unge med tiltak i barnevernet til å kunne gi dem god tilpasset opplæring». Ansatte i skolen er i gjennomsnitt 0,4 skalaenheter mindre enige i dette utsagnet enn ansatte i barnevernet, og forskjellen er statistisk signifikant.

Ut over dette er det en bred enighet om at «barnevernet bør tolke taushetsplikt- og opplysningspliktreglene på en slik måte at det åpner for en tettere kommunikasjon mellom skole og barnevern», skjønt ansatte i skolen i noe større grad innehar denne holdningen enn ansatte i barnevernet. Dette er et av de tydeligste utslagene i hele kartleggingen, med en klar tyngde av svarene på den positive enden av skalaen i begge sektorer og for alle målgruppene.

Figur 14 – Holdninger vedrørende taushetsplikten. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

Holdninger til bekymringsmeldinger og oppstart for samarbeid

Error! Not a valid bookmark self-reference.

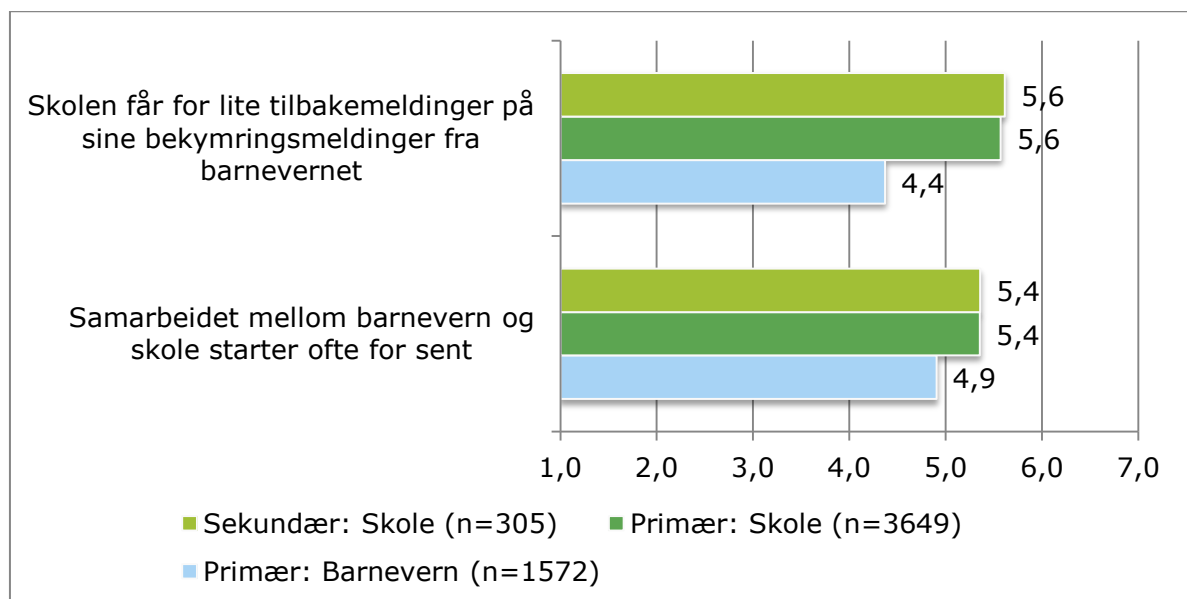
Som Figur 15 under viser, er det sektorielle forskjeller når det gjelder vurdering av skolens tilbakemelding på bekymringsmeldinger til barnevernet. Blant ansatte i skolen er det en bred enighet om at «skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet». Ansatte i barnevernet er mindre enige i dette enn hva ansatte i skolen er. Forskjellen er stor (1,2 skalaenheter på en skala fra 1-7) og statistisk signifikant. Denne forskjellen fremkommer også av tabellen nedenfor.

Tabell 4 Holdninger til utsagnet «Skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet». Brutt ned på målgrupper.

	Målgruppe			
	Primær; Barnevern	Primær; Skole	Sekundær; Skole	Total
1 = Helt uenig	6 %	2 %	2 %	3 %
2	15 %	6 %	4 %	8 %
3	11 %	5 %	3 %	7 %
4	17 %	10 %	15 %	12 %
5	21 %	14 %	12 %	16 %
6	18 %	21 %	26 %	21 %
7 = Helt enig	13 %	42 %	39 %	34 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %

Videre er det en oppfatning blant ansatte i skolen at «samarbeidet mellom barnevern og skole starter ofte for sent». Dette er en holdning som i mindre grad uttrykker seg blant ansatte i barnevernet. Forskjellen er relativt stor (0,5 skalaenheter på en skala fra 1-7) og statistisk signifikant.

Figur 15 – Holdninger til tilbakemeldinger på bekymringsmeldinger, og oppstart for samarbeidet. (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

4.6 Holdninger til samarbeidet mellom ulike instanser

I det følgende går vi gjennom resultatene fra de deskriptive analysene av (1) samarbeid mellom skolen og ulike instanser, og (2) barnevernet og ulike instanser.

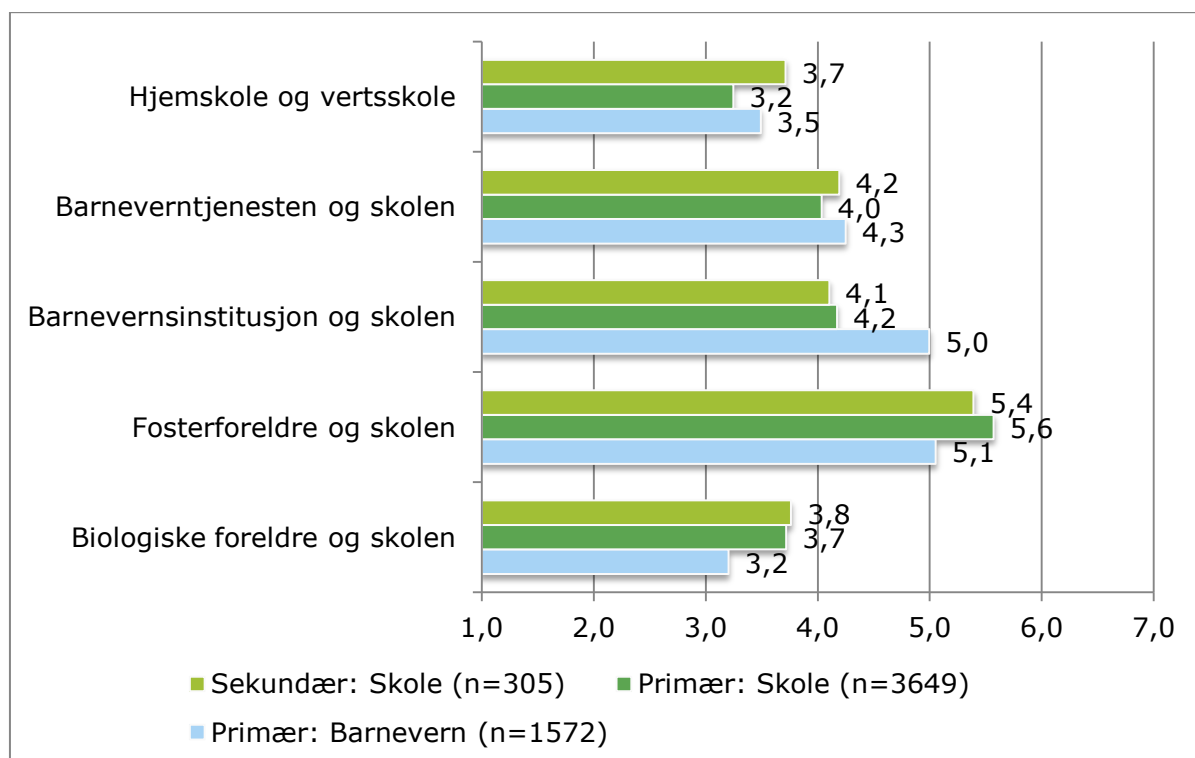
Samarbeid mellom skolen og ulike instanser

Av nevernet gjør.

Figur 16 kan vi lese at samarbeidet mellom skolen og ulike aktører innenfor barnevernet vurderes ulikt. Generelt vurderes samarbeidet mellom fosterforeldre og skolen som bedre enn de for øvrige instansene. Samarbeidet mellom hjemskole og vertsskole, og samarbeidet mellom biologiske foreldre og skolen vurderes som mindre god.

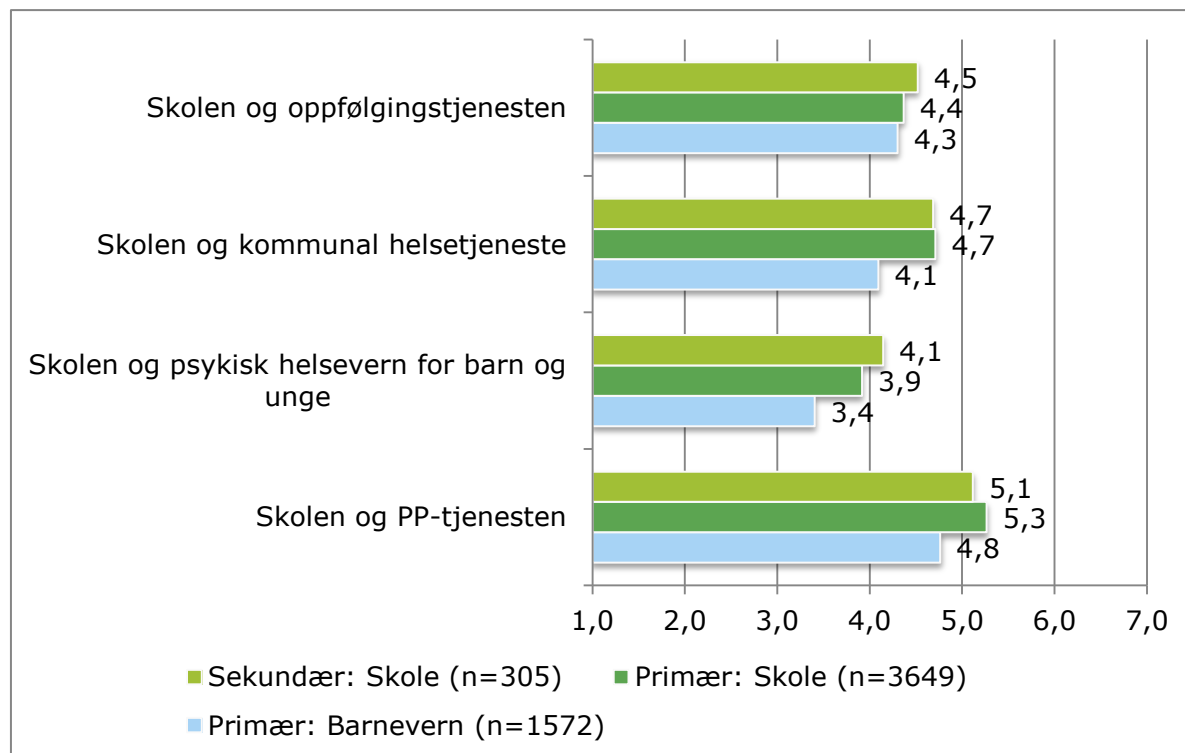
Videre er det noen sektorielle forskjeller omkring hvordan samarbeidet mellom ulike instanser er vurdert. Særlig er det en forskjell i hvordan de ulike sektorene vurderer samarbeidet mellom barnevernsinstitusjon og skolen. Ansatte i barnevernet vurderer dette samarbeidet som bedre enn hva ansatte i skolen gjør. Forskjellen er stor (0,8 skalaenheter på en skala fra 1-7) og er statistisk signifikant. Samarbeidet mellom barneverntjenesten og skolen, vurderes relativt likt mellom sektorene, skjønt at ansatte i primærgruppen i skolen vurderer dette samarbeidet som dårligere enn hva ansatte i barnevernet gjør.

Figur 16 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og ulike instanser innenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært god).

Som vi kan lese av Figur 17 er det noen forskjeller i hvordan de ulike sektorene vurderer samarbeidet mellom skolen og ulike instanser. Det er samarbeidet mellom skolen og PP-tjenesten som vurderes som best, sammenlignet med de øvrige instansene. Jevnt over vurderer ansatte i barnevernet samarbeidet mellom disse instansene dårligere enn ansatte i skolen gjør (signifikante forskjeller unntatt for oppfølgingstjenesten):

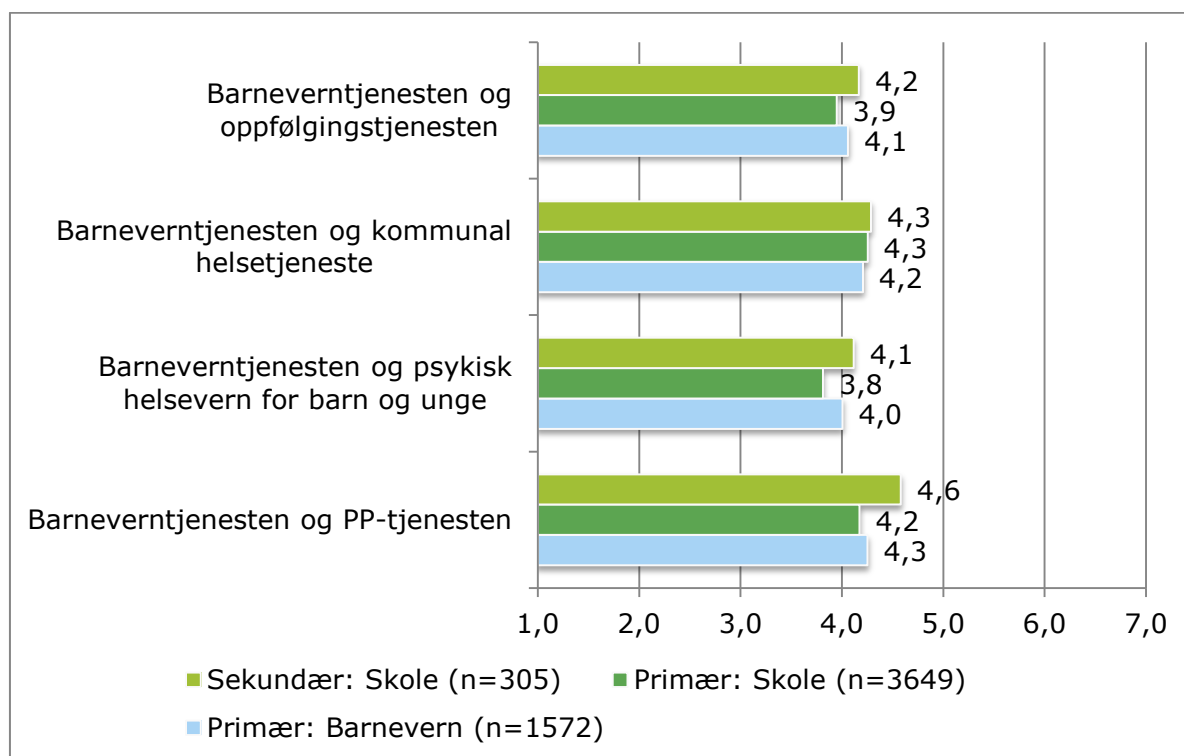
Figur 17 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og instanser utenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært god).

Samarbeid mellom barneverntjenesten og ulike instanser

Når det gjelder samarbeid mellom barneverntjenesten og ulike instanser, blir denne vurdert å være omtrent like god på tvers av instanser og sektorer. Også her er det samarbeidet mellom barneverntjenesten og PP-tjenesten som blir vurdert som best, selv om dette er marginale forskjeller fra de øvrige instansene.

Figur 18 – Holdninger til samarbeid mellom barneverntjenesten og ulike instanser. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært god).

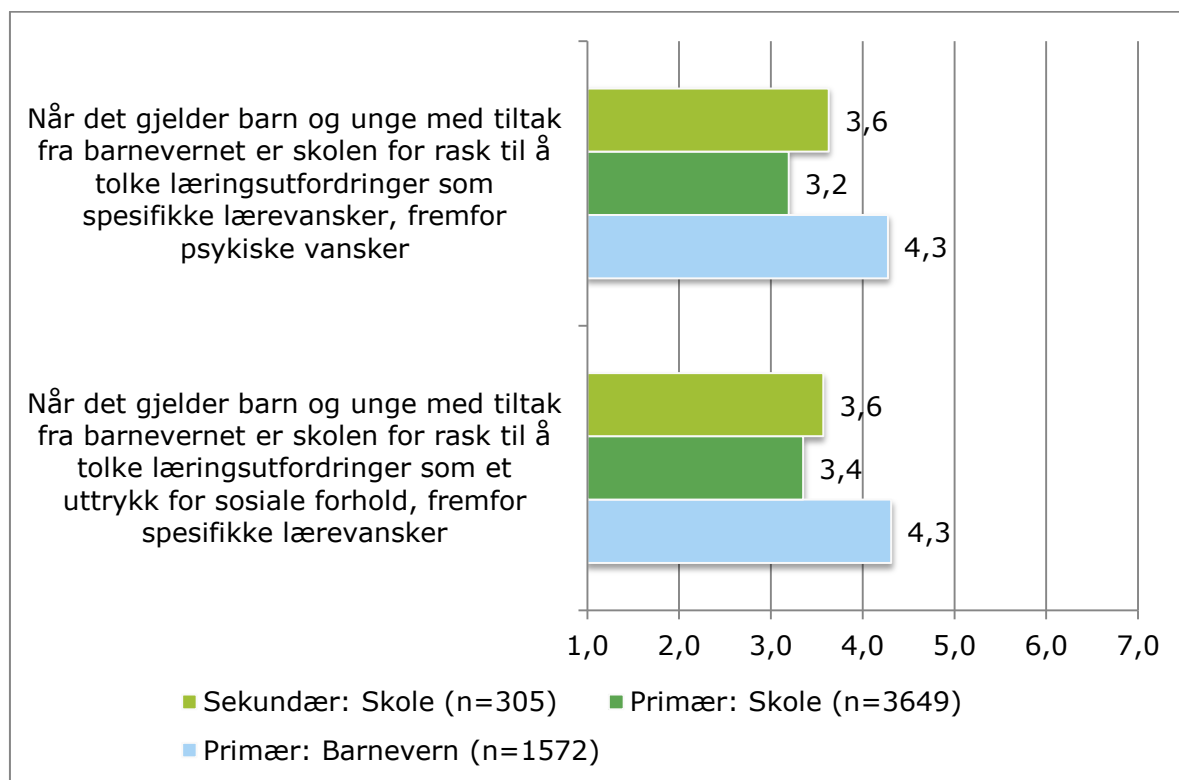

4.7 Holdninger til skolesektoren i barnevernet og barnevernsektoren i skolen

Tolking av eventuelle læringsutfordringer hos barn og unge med tiltak fra barnevernet kan være en utfordring. I kartleggingen har vi stilt spørsmål knyttet til tolkning av læringsutfordringer for denne gruppen barn og unge i skolen. Tolkningsutfordringene går begge veier, både det at man kan tillegge læringsutfordringer spesifikke lærevansker når det egentlig er snakk om psykiske vansker – og det at man kan tillegge læringsutfordringer sosiale forhold, når det egentlig er snakk om spesifikke lærevansker.

Ansatte i barnevernet svarer i større grad at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som spesifikke lærevansker, fremfor psykiske vansker, enn hva ansatte i skolesektoren gjør. Og videre at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som et uttrykk for sosiale forhold, fremfor spesifikke lærevansker, enn hva ansatte i skolen gjør. Det er også en forskjell mellom ansatte i skolen som har hatt ansvar (primærmålgruppen) og ikke har hatt ansvar (sekundærmålgruppen) for opplæringen til elever med tiltak fra barnevernet. Forskjellene er signifikante og fremkommer av Figur 19.

Figur 19 – Holdninger til tolkning av læringsutfordringer. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

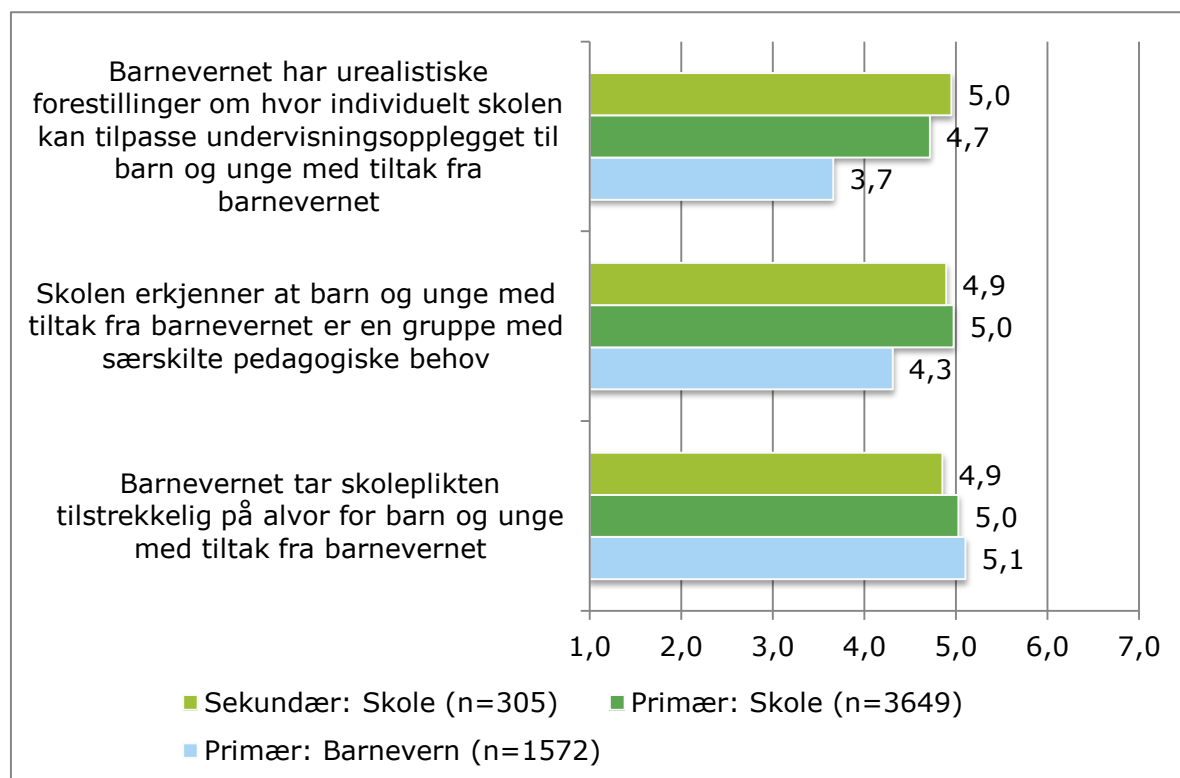

Av Figur 20 kan vi lese at det også er forskjeller mellom ansatte i skolen og ansatte i barnevernet når det gjelder oppfatningen om at «barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet». Ansatte i skolen vurderer at dette i større grad er tilfelle enn hva ansatte i barnevernet gjør. Forskjellen mellom ansatte i skolen som har hatt ansvar for elever med tiltak fra barnevernet og ansatte i barnevernet er stor (1,0 skalaenheter på en skala fra 1-7) og statistisk signifikant.

Ansatte i barnevernet vurderer i mindre grad enn ansatte i skolen at «skolen erkjenner at barn og unge med tiltak fra barnevernet er en gruppe med særskilte pedagogiske behov». Den gjennomsnittlige forskjellen mellom ansatte i barnevernet og ansatte i skolen sine holdninger tilsvarer 0,7 skalaenheter på en skala fra 1-7, noe som må vurderes som stor.

Videre er det flere *enige* enn *uenige*, både innen barnevernet og skolen, om at barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

Figur 20 – Holdninger til pedagogiske behov og skoleplikten. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning).

4.8 Oppsummering

- Det er enighet blant de spurte om at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme forutsetningene for å lykkes med skolegangen som andre barn og unge, skjønt det er en tendens til at ansatte i skolen i større grad besitter denne holdningen enn ansatte i barnevernet.
- Både ansatte i barnevernet og ansatte i skolen er enige i at med tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven kan vi forvente de samme skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet som fra alle andre.
- Det er en bred enighet blant ansatte både i barnevernet og skolen om at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet. Det er også en generell *uenighet* om at tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov.
- Både barnevernansatte og skoleansatte er enige i at flytting og skolebytter har en negativ innvirkning på læringsutbyttet til barn og unge med tiltak fra barnevernet, og at kartlegging av ferdigheter og kunnskap hos barn og unge med tiltak fra barnevernet kan være mangelfull ved skolebytter.
- Det er en forskjell i hvordan de ulike sektorene vurderer samarbeidet mellom barnevernsinstitusjon og skolen. Ansatte i barnevernet vurderer dette samarbeidet som bedre enn hva ansatte i skolen gjør. Derimot vurderes samarbeidet mellom barneverntjenesten og skolen relativt likt mellom sektorene, mens både barnevernet og skolen vurderes å ha et godt samarbeid med PP-tjenesten.
- Ansatte i barnevernet svarer i større grad at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som *spesifikke lærevansker*, fremfor psykiske vansker, og videre at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som et *uttrykk for sosiale forhold*, fremfor spesifikke lærevansker, enn hva ansatte i skolen gjør.

* * *

Som vi har sett i dette kapitlet er det stor enighet på tvers av sektorene og mellom målgruppene om de generelle forutsetningene for at barn og unge med tiltak fra barnevernet skal lykkes i norsk skole, og videre at skoleresultater i stor grad kan påvirkes av tilpasset opplæring og egeninnsats.

De største forskjellene i holdninger mellom sektorene finner vi for følgende: Det er en tydelig holdning i skolesektoren om at skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet. Denne oppfatningen deles *ikke* nødvendigvis av ansatte i barnevernet. I skolen er det videre en utbredt oppfatning at at barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet. Denne oppfatningen deles heller ikke nødvendigvis av ansatte i barnevernet. I direktoratets videre arbeid med bedret dialog og styrket samarbeid mellom sektorene, er det viktig å være klar over disse holdningsforskjellene.

Selv om vi avleser ulike holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sin skolegang mellom sektorene, finner vi en generell og stor enighet på tvers av sektorene at barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver.

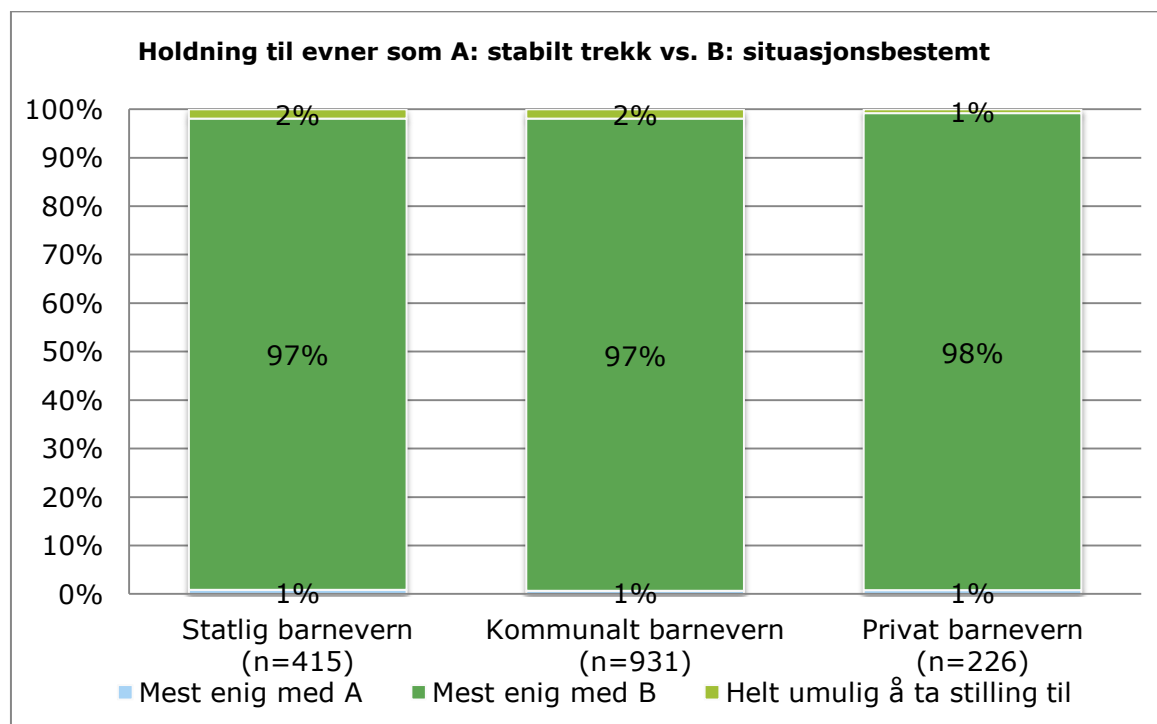
5. NÆRMERE OM HOLDNINGENE BLANT ANSATTE I BARNEVERNET

I dette kapittelet går vi nærmere inn på svarene fra ansatte i barnevernet. I analysen og kommentarene vektlegger vi de viktigste forskjellene mellom ulike undergrupper i barnevernet ift. sektor, region, leder vs. ansatt, stillingskategori og ansiennitet i barnevernet. Figurene viser forskjellene mellom besvarelsene i de ulike sektorene (her: statlig, kommunalt og privat barnevern). Kommentarene støttes av utvalgte tabeller med frekvensfordelinger for utvalgte undergrupper i barnevernet.

5.1 Generelle holdninger til skolegang

Som vi har sett tidligere i rapporten, er det stor enighet på tvers av sektorene og mellom målgruppene på A/B-spørsmålet om de generelle forutsetningene for å lykkes i norsk skole: Skoleresultater er ikke forutbestemt, men situasjonsbestemt og mulig å påvirke. Dette er den toneangivende holdningen uavhengig av om man arbeider med barnevern i statlig, kommunal eller privat sektor, noe figuren under viser.

Figur 21 – Holdning til generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole. Base = Barnevernet.

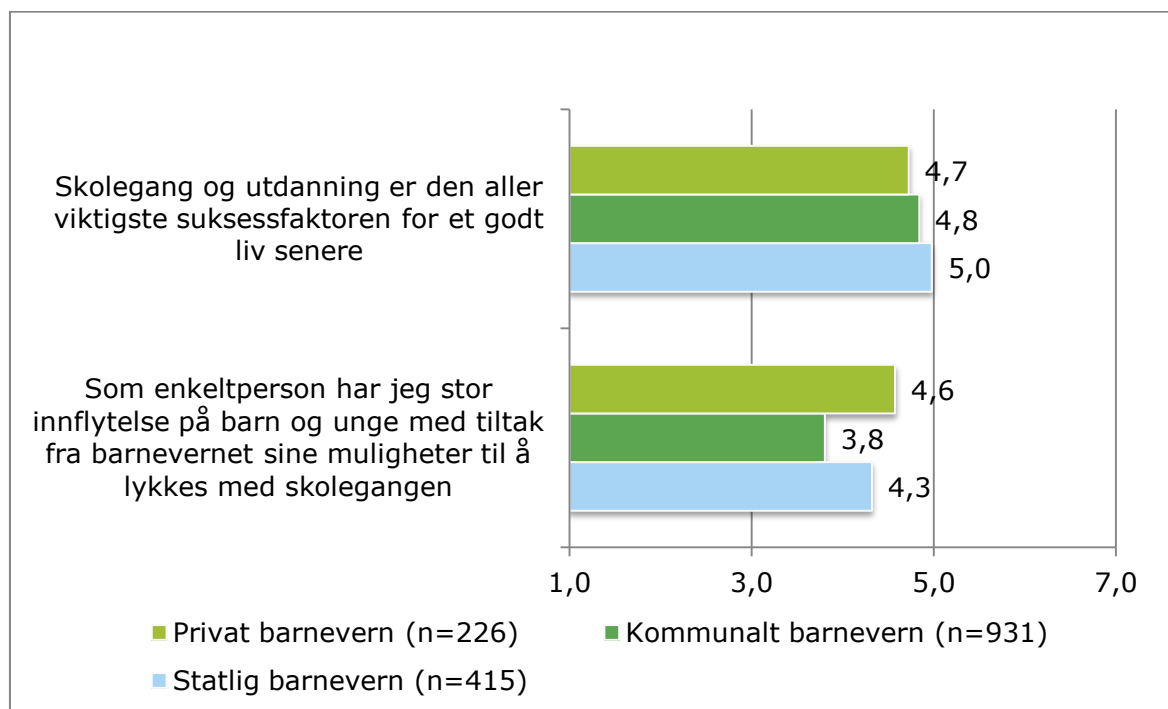
Ordlyd: Person A og person B diskuterer generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole. Hvem er du mest enig med, A eller B?

A sier: «Min erfaring er at evner er et relativt stabilt trekk som det er vanskelig å endre. Skoleresultater er mer eller mindre forutbestemt som følge av arv og bakgrunn.»

B sier: «Min erfaring er at utnyttelsen av en persons evner er situasjonsbestemt, relasjonelt betinget, og dermed mulig å påvirke. Skoleresultater kan i stor grad påvirkes av tilpasset opplæring og egeninnsats.»

Med så skjev svarfordeling, er det ikke forventet at vi finner vesentlige forskjeller mellom øvrige undergrupper i barnevernet. Det er kun for kjønn, at vi ser noen signifikante forskjeller: menn svarer i større grad enn kvinner at spørsmålet er helt umulig å ta stilling til (3 prosent, mot 1,4).

Figur 22 – Holdning til betydningen av skolegang for et godt liv og til ens egen innflytelse. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt med din oppfatning). Base = Barnevern.

For spørsmålene om betydningen av skolegang for et godt liv, og holdning til egen innflytelse på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å lykkes med skolegangen, finner vi noe større forskjeller (jf. figur 21). Ansatte i statlig barnevern vektlegger skolegang og utdanning noe mer enn ansatte i kommunalt og privat barnevern. Forskjellene er signifikante. Ut over dette er det ikke nevneverdige forskjeller mellom andre undergrupper i barnevernet på dette spørsmålet. Unntaket er at ledere vektlegger skole og utdanning mer enn ansatte ellers.

Som figuren viser, er det spesielt holdningen til egen innflytelse som varierer mellom de tre sektorene i barnevernet. Kommunalt ansatte svarer i mindre grad enn ansatte i de øvrige sektorene at de har stor innflytelse på mulighetene til å lykkes. Av sektorene, er det ansatte i privat barnevern som har størst tro på sin egen innflytelse i så måte. Sektorforskjellene på dette spørsmålet er statistisk signifikante, og skyldes sannsynligvis ikke tilfeldigheter i utvalget. Kommunalt ansatte har minst tro på egen innflytelse, og privat ansatte har størst tro.

For de øvrige undergruppene finner vi følgende signifikante forskjeller for spørsmålet om egen innflytelse:

- Generelt har ledere i barnevernet mest tro på egen innflytelse
- Menn har noe større tro på egen innflytelse enn kvinner
- De med aller lengst ansiennitet (20 år +) har større tro på egen innflytelse enn andre
- Miljøterapeuter/miljøarbeidere trekker også opp snittet vesentlig for troen på egen innflytelse
- Gruppen vi har kategorisert som «Rådgivere/Inntak/Fosterhjem» utmerker seg, og svarer i vesentlig mindre grad enn andre i barnevernet at de har stor innflytelse (se tabell under).
- Det samme gjelder saksbehandlere og barnevernksulenter i kommunalt barnevern, jf tabellen under.

Tabell 5 – Svarfordeling på utsagnet «Som enkeltperson har jeg stor innflytelse på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å lykkes med skolegangen». Brutt ned på stilling.

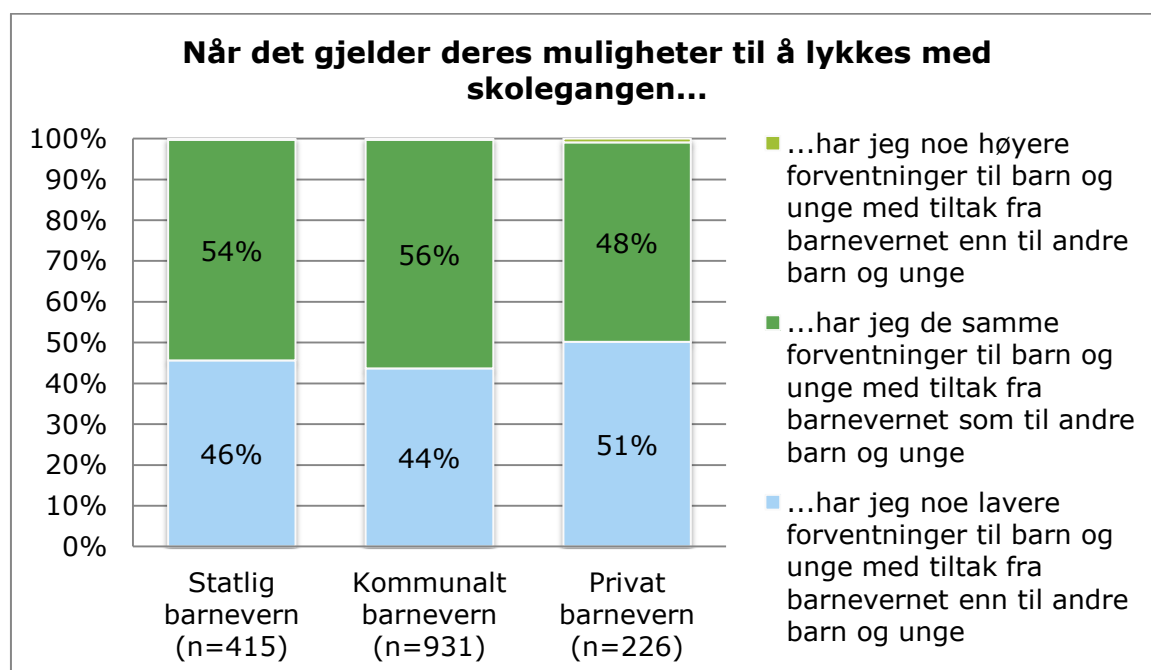
	Stilling i barnevernet					Total
	Lederstilling	Miljøterapi/arb	Saksbeh/bv-kons (komm)	Rådgivere/Inntak/Forsterhj	Andre stillinger	
1 = Passer ikke	4%	4%	5%	10%	5%	6%
2	11%	8%	15%	25%	9%	14%
3	16%	14%	22%	15%	12%	17%
4	21%	20%	30%	17%	24%	23%
5	22%	19%	16%	18%	28%	19%
6	15%	25%	7%	9%	19%	14%
7 = Passer helt	11%	11%	3%	6%	4%	7%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%

5.2 Forventninger til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet

I kartleggingen ble det stilt flere spørsmål for å tappe respondentenes forventninger til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet. I forundersøkelsen vi gjennomførte, kom det tydelig fram en antakelse om at forventningene som stilles til barn og unge med tiltak fra barnevernet kan bli for lave, og videre at hvilke forventninger som stilles til denne gruppen barn og unge, kan få innvirkning på resultatene som oppnås.

Som figur 23 under viser, er det praktisk talt ingen i barnevernsektoren som oppgir at de har *høyere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn til andre barn og unge, når det gjelder deres muligheter til å lykkes med skolegangen. Som vi allerede har sett i kapittel 4, har flertallet i barnevernet *de samme* forventninger til denne gruppen barn og unge. Samtidig er det store mindretall, både i statlig, kommunal og privat sektor, som oppgir at de har *lavere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn til andre, når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen.

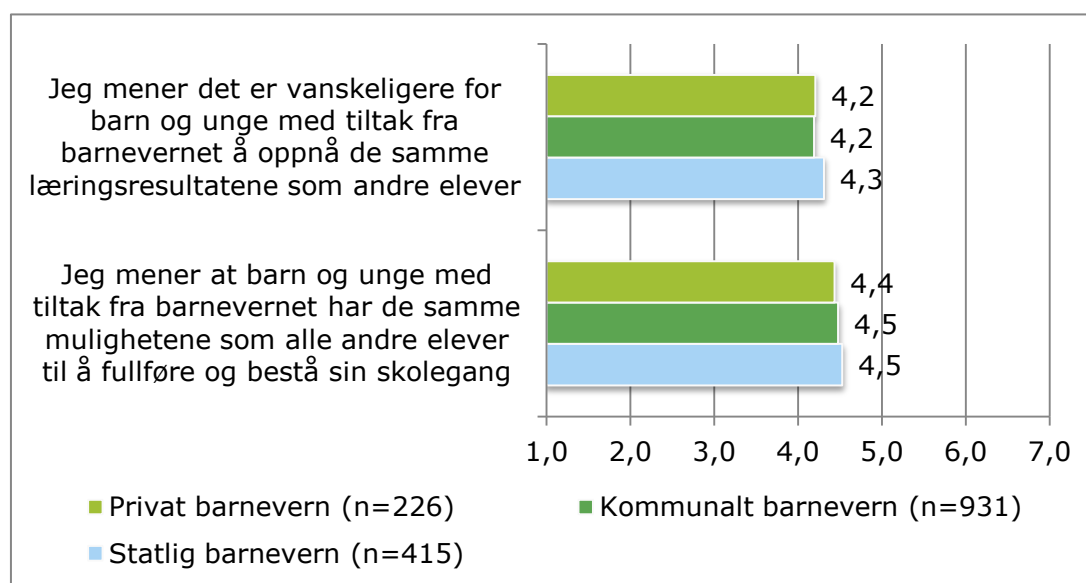
Figur 23 – Forventninger når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen. Prosentandeler. Base = Barnevern.

Det er relativt få av undergruppene i barnevernet som skiller seg signifikant ut i positiv eller negativ retning for spørsmålet over. Forskjellene mellom sektorene som vi observerer i figur 23, er innenfor feilmarginene. Det er heller ingen signifikante forskjeller avhengig av region eller ansiennitet. Menn svarer i større grad enn kvinner at de har noe lavere forventninger (signifikante forskjeller). Ledere svarer på sin side i signifikant større grad enn ansatte at de har de samme forventningene til barn og unge med tiltak fra barnevernet som til andre (gjelder på tvers av de tre sektorene). Av ansattegruppene, er det bare miljøarbeidere/miljøterapeuter som skiller seg signifikant ut, ved at en større andel her svarer at de har *lavere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet når det gjelder deres muligheter til å lykkes med skolegangen.

Når vi går videre til de to utsagnene som også danner utgangspunktet for indeksen og den avhengige variabelen som vi benytter i den multivariate analysen i kapittel 7, kan vi forvente de noenlunde samme svarmønstrene. Holdningene skiller seg ikke vesentlig fra hverandre i de tre sektorene. I snitt er hovedtyngden av besvarelsene så vidt på den positive enden av 1-7 skalaen for alle sektorene (se figur 23).

Figur 24 – Forventninger til læringsresultater og fullføring av skolegangen. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt). Base = Barnevern.

For utsagnet om at det er *vanskeligere* for barn og unge med tiltak fra barnevernet å oppnå de samme læringsresultatene som andre elever, velger de i kommunalt barnevern i større grad midten på skalaen (4) – noe som antyder en større grad av verken/eller holdning til dette utsagnet. Her er det også slik at menn er mer negative enn kvinner, det er små men signifikante kjønnsforskjeller. Ansiennitet slår ut på den måten at de med lengst ansiennitet (>20 år) i noe større grad enn andre mener utsagnet *ikke passer* med deres oppfatning, og da i mindre grad mener det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet å oppnå de samme læringsresultatene som andre.

For utsagnet om at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme *mulighetene* som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang, finner følgende signifikante forskjeller mellom ulike undergrupper i barnevernet:

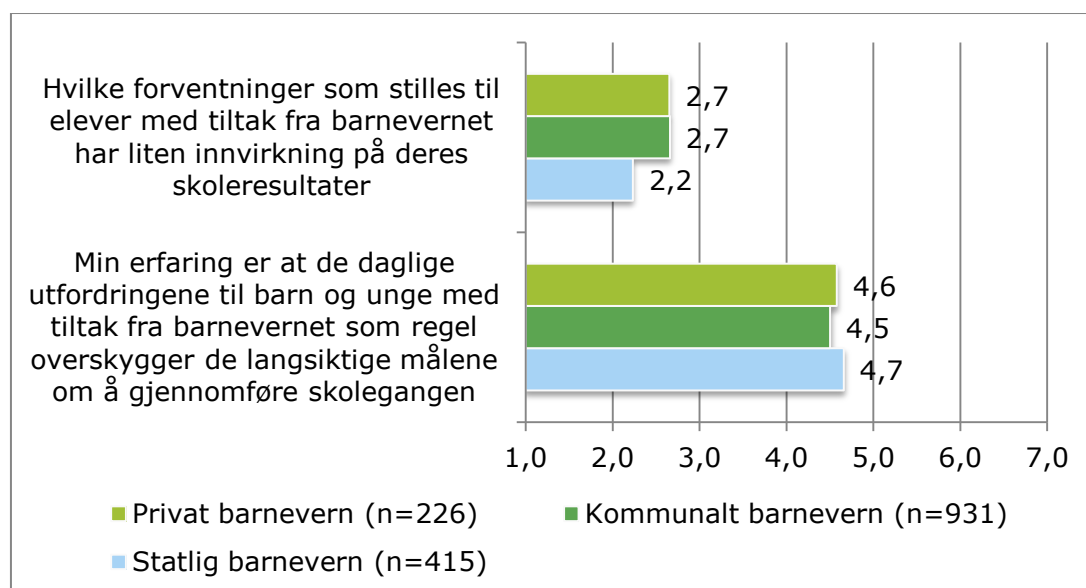
- Det er tydelige kjønnsforskjeller, slik at menn i vesentlig større grad enn kvinner oppgir at utsagnet *ikke passer* med deres oppfatning – og altså at barn og unge med tiltak fra barnevernet ikke har de samme mulighetene som andre (se tabell under).
- Både ledere og ansatte i *kommunalt* barnevern, velger midtpunktet på skalaen (verken/eller) i større grad enn andre, noe som antyder større tvil på spørsmålet her enn i privat og statlig sektor.

Tabell 6 - Svarfordeling på utsagnet «Jeg mener at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang». Brutt ned på kjønn.

	Kjønn		
	Mann	Kvinne	Total
1 = Passer ikke	6 %	1 %	2 %
2	14 %	7 %	9 %
3	23 %	18 %	19 %
4	13 %	21 %	19 %
5	18 %	21 %	21 %
6	12 %	19 %	17 %
7 = Passer helt	15 %	12 %	13 %
Total	100 %	100 %	100 %

Når vi så spør mer direkte om forventningers betydning, og ber respondentene ta stilling til utsagnet «Hvilke forventninger som stilles til elever med tiltak fra barnevernet har liten innvirkning på deres skoleresultater», er svarende i overveiende grad *positive*, dvs. at klare flertall i alle tre sektorer i barnevernet mener et slikt utsagn passer dårlig med deres oppfatning. Aller tydeligst er dette innenfor statlig barnevern (se figur 25).

I vår forundersøkelse oppfattet vi også en holdning til at de daglige utfordringene til barn og unge med tiltak fra barnevernet, kan komme til å overskygge mer langsiktige mål, som det å fullføre skolegangen - og at forventningene til skolegang blir stilt deretter. Derfor la vi også inn et spørsmål om dette i kartleggingen. Her deler besvarelsene seg omtrent på midten, dog med et tyngdepunkt så vidt på den positive enden av skalaen. Det er bare små forskjeller mellom sektorene for dette utsagnet (se figur 25).

Figur 25 – Holdning til forventningers innvirkning på skoleresultater, og balansen mellom daglige utfordringer og langsiktige mål. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt). Base = Barnevern.

For spørsmålet om forventninger finner vi følgende signifikante forskjeller:

- I statlig sektor har man større tro på forventningenes innvirkning enn i de to andre sektorene, selv om holdningene er klart positive i alle sektorer.
- Både ledere og ansatte i statlig barnevern trekker opp snittet for de som er *uenige* i utsagnet.
- Saksbehandlere og barnevernkonsulenter i kommunal sektor er i noe større grad enn andre enige i utsagnet (små, men signifikante forskjeller).
- De med kortest ansiennitet (<5 år) har vanskeligere enn andre for å ta stilling, og svarer i større grad midtpunktet på skalaen (verken/eller).
- De med lengst ansiennitet (>20 år) er tydeligst i sitt valg av ytterpunktet på skalaen, og har flest som er uenige i utsagnet – og uttrykker med dette at de mener forventninger *har* innvirkning på skoleresultater (se tabell under).

For spørsmålet om daglige utfordringer overskygger langsiktige mål finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Forskjellene mellom sektorene er små, men avviket mellom statlig og kommunal sektor som kan avleses i figuren er signifikant.
- Av undergruppene er det spesielt *ledere* innenfor statlig barnevern som skiller seg ut. Disse mener i mindre grad enn andre at utsagnet passer. På dette spørsmålet er det altså et visst avvik mellom oppfatningene til ledere og ansatte i statlig barnevern.
- De med lengst ansiennitet (>20 år) mener i større grad enn andre at utsagnet ikke passer, og uttrykker altså i større grad enn andre at de daglige utfordringene ikke overskygger langsiktige mål om å fullføre skolegang.

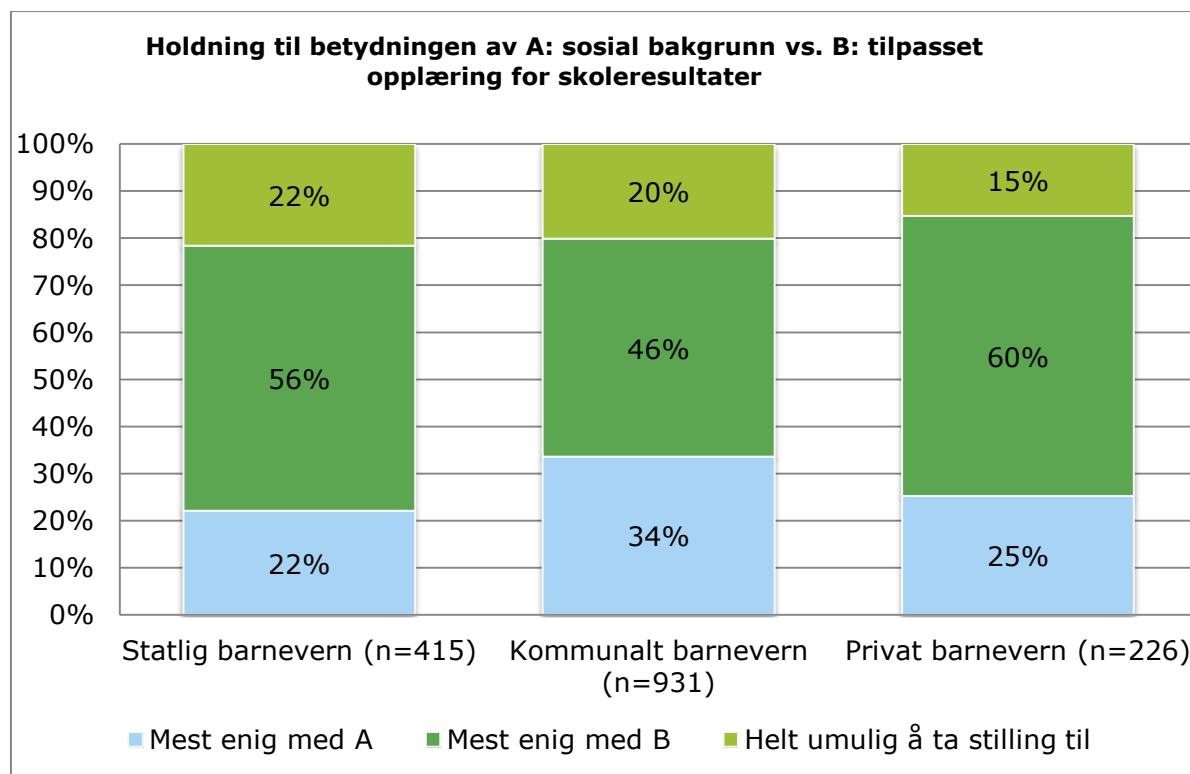
Tabell 7 - Svarfordeling på utsagnet «Hvilke forventninger som stilles til elever med tiltak fra barnevernet har liten innvirkning på deres skoleresultater». Brutt ned på ansiennitet.

	Arbeidserfaring i barnevernet, år kategorisert				
	5 år eller mindre	Mellom 5.5 til 10 år	Mellom 10.5 til 20 år	20.5 år eller høyere	Total
1 = Helt uenig	24 %	26 %	30 %	41 %	29 %
2	31 %	34 %	35 %	31 %	33 %
3	18 %	16 %	16 %	11 %	16 %
4	15 %	12 %	7 %	7 %	10 %
5	8 %	6 %	7 %	4 %	7 %
6	3 %	3 %	4 %	5 %	4 %
7 = Helt enig	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

5.3 Holdninger til betydningen av sosial bakgrunn

Det neste temaet som ble undersøkt i kartleggingen var altså holdningene til betydningen av sosial bakgrunn for barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres skolegang. Figur 26 under, viser svarfordelingen på A/B-spørsmålet om viktigheten av sosial bakgrunn vs. tilpasset opplæring og egeninnsats. I alle sektorer sier flertallet seg mest enig med B, og uttrykker dermed størst tro på tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven. Samtidig svarer relativt store mindretall i alle tre sektorer at de er mest enig med A, og uttrykker med dette at sosial bakgrunn veier tyngre enn den tilpassede opplæringen og egeninnsatsen. Her er det en tydelig forskjell mellom sektorene, i det at besvarelsene fra kommunalt barnevern vektlegger sosial bakgrunn i større grad enn besvarelsene fra de to andre sektorene i barnevernet (se figur 26).

Figur 26 – Holdninger til viktigheten av sosial bakgrunn vs. tilpasset opplæring og egeninnsats. Prosentandeler. Base = Barnevern.

Ordlyd: Person A og person B diskuterer elever med tiltak fra barnevernet og deres muligheter i norsk skole. Hvem er du mest enig med, A eller B?

A sier: «Forskning viser at elevenes sosiale bakgrunn betyr mest for deres resultater på skolen. Med mindre støtte hjemmefra, kan vi ikke forvente at elever med tiltak fra barnevernet vil oppnå like gode skolerresultater som andre elever.»

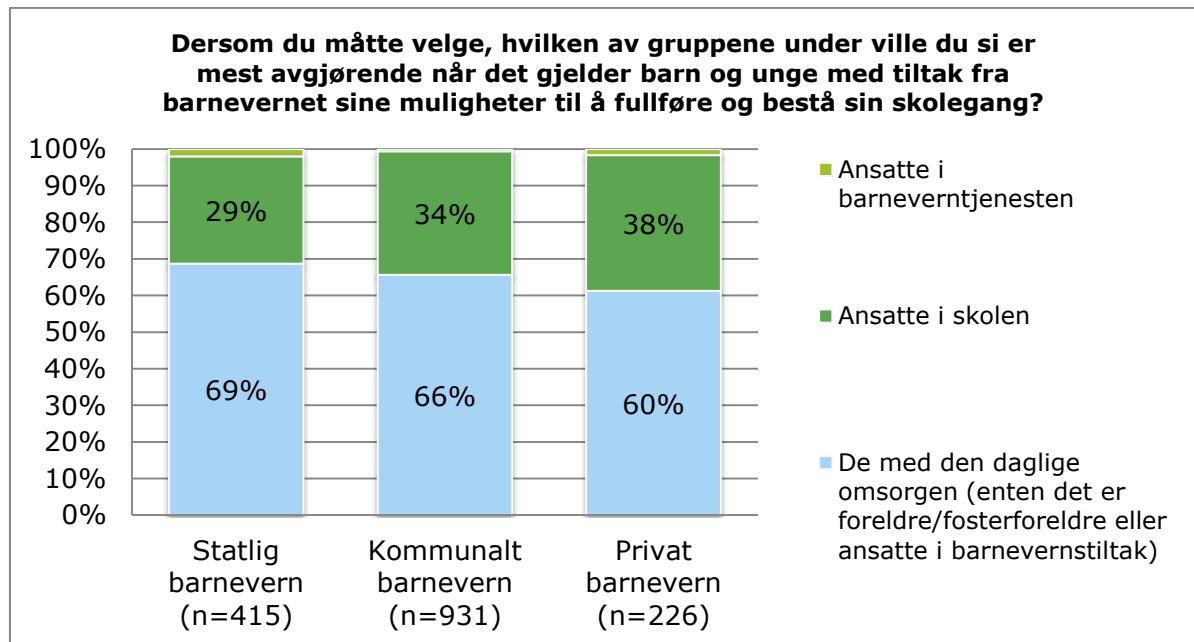
B sier: «Forskning viser også at læreren er den viktigste enkeltfaktoren for elevers læringsutbytte. Med tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven, kan vi forvente de samme skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet som fra alle andre.»

Forskjellen mellom kommunalt barnevern og de øvrige sektorene er altså signifikant. For øvrige undergrupper finner vi følgende:

- Både ledere og ansatte i kommunal sektor er i større grad enig med A (vektlegger sosial bakgrunn) enn det som er tilfelle for ledere og ansatte i de to øvrige sektorene.
- Lederne i kommunal sektor skiller seg i så måte fra øvrige ledere i barnevernet. Lederne ellers i barnevernet er nemlig i signifikant større grad enig med B (vektlegger tilpasset opplæring og egeninnsats).

I svarene på neste spørsmål, nyanseres inntrykket om en overveiende positiv holdning til tilpasset opplæring og egeninnsats framfor sosial bakgrunn noe. Når respondentene tvinges til å velge mellom ulike gruppers betydning for muligheten til å fullføre og bestå skolegangen, framstår de med den daglige omsorgen som aller viktigst, fremfor lærerne. Kun små andeler velger ansatte i barnevernet i svaret på dette spørsmålet (se figur 27).

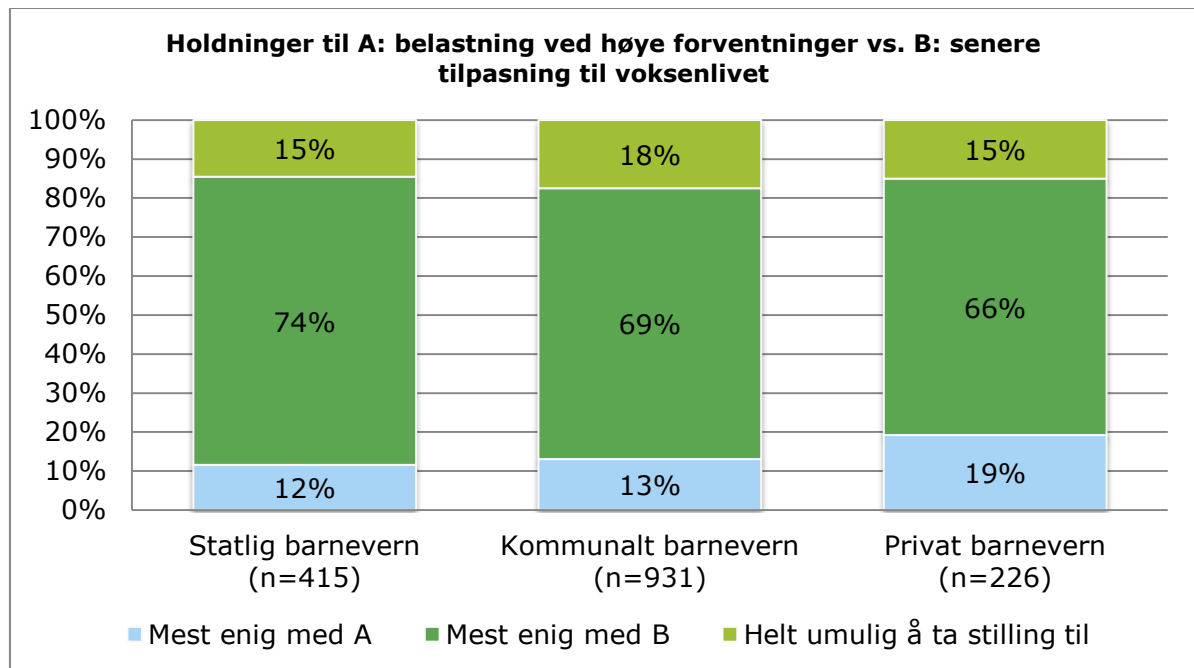
Figur 27 – Holdning til ulike gruppers betydning for muligheten til å fullføre og bestå skolegangen. Prosentandeler. Base = Barnevern.

Tendensen i besvarelsene er at de i privat barnevern vektlegger ansatte i skolen mer enn de i øvrige sektorer. Statlig barnevern skiller seg tilsynelatende noe ut, ved å ha ca 2 prosent av besvarelsene på «ansatte i barneverntjenesten». Forskjellene mellom sektorene her er derimot ikke store nok til å være statistisk signifikante, og kan skyldes tilfeldigheter i utvalgene. Heller ikke mellom øvrige undergrupper i barnevernet finner vi her vesentlige forskjeller i besvarelsene. I store trekk er det slik at ca 2/3 mener de med den daglige omsorgen er aller viktigst, mens ca 1/3 mener ansatte i skolen er aller viktigst når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å fullføre og bestå sin skolegang.

Neste spørsmål kunne også hørt hjemme under avsnittet om forventninger. A/B-diskusjonen gjelder denne gangen om de med den daglige omsorgen kan belaste barn og unge med tiltak fra barnevernet med for høye forventninger, eller om dette vil gjøre mer skade enn gagn på lang sikt. Svarfordelingen finnes i figur 28 under.

Figur 28 – Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Prosentandeler. Base = Barnevern.

Ordlyd: Person A og person B diskuterer forventninger til skoleresultater for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Hvem er du mest enig med, A eller B?

A sier: «De med den daglige omsorgen bør ikke belaste barn og unge med tiltak fra barnevernet ved å stille for høye forventninger og krav til deres skoleresultater. Det blir en ekstra byrde for en gruppe barn og unge som har mange bekymringer fra før.».

B sier: «Lave forventninger og lave krav til skoleresultater vil på lang sikt gjøre mer skade enn gagn for barn og unge med tiltak fra barnevernet. De vil komme til å henge mer etter og få større problemer med tilpasning til voksenlivet senere.»

Her finner vi en klar overvekt av de svarene som er mest enig med B, dvs. at lave forventninger og krav til skoleresultater på sikt vil kunne gi større problemer med tilpasning til voksenlivet senere. Tendensen er at ansatte i statlig barnevern er aller mest enig med B. Privat barnevern ser ut til å trekke snittet opp for de som er mest enig med A, dvs. at for høye forventninger og krav til skoleresultater blir en ekstra byrde for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Disse forskjellene er derimot ikke statistisk signifikante og må tolkes med varsomhet.

For øvrige undergrupper finner vi følgende signifikante forskjeller:

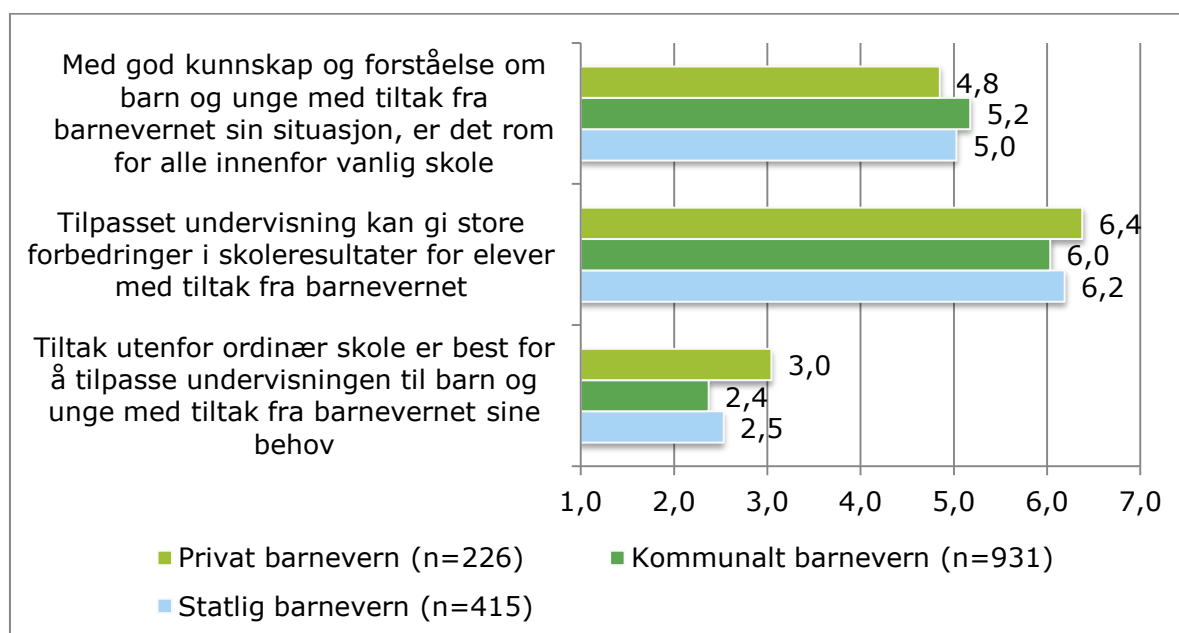
- De i lederstilling, svarer i større grad enn andre at de er mest enig med B (lave forventninger gir mer skade enn gagn) – og det er ledere innenfor statlig og kommunalt barnevern som trekker snittet aller mest opp her.
- Ansatte (ikke ledere) i statlig sektor, varer i større grad enn andre at de er mest enig med A (ikke belaste med for høye forventninger).
- Ansatte (ikke ledere) i kommunal og privat sektor har større vansker enn andre for å ta stilling til spørsmålet, og trekker opp snittet blant de som velger «helt umulig å ta stilling til».
- Ansiennitet skiller, slik at de med mindre ansiennitet enn 10 år har vanskeligere for å ta stilling til diskusjonen, mens de med mer erfaring enn 10 år, trekker opp snittet vesentlig for de som er mest enig med B (lave forventninger gir mer skade enn gagn) – se tabell under.

Tabell 8 - Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Brutt ned på ansiennitet.

	Arbeidserfaring i barnevernet, år kategorisert				Total
	5 år eller mindre	Mellom 5.5 til 10 år	Mellom 10.5 til 20 år	20.5 år eller høyere	
Mest enig med A (ikke belaste)	14 %	16 %	11 %	11 %	13 %
Mest enig med B (mer skade enn gagn)	66 %	65 %	75 %	79 %	71 %
Helt umulig å ta stilling	20 %	20 %	13 %	10 %	16 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

5.4 Holdninger til tilpasset opplæring

Selv om vi la inn flere spørsmål som berører holdningen til tilpasset opplæring i kartleggingen, målte tre av utsagnene dette særskilt. Det er blant disse vi finner utsagnet med aller flest positive svar i hele kartleggingen: det er stor enighet om at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet. Samtidig er de aller fleste uenige i utsagnet om at tiltak *utenfor* ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til elever med tiltak fra barnevernet sine behov. Tyngdepunktene av svarene heller også mot den positive enden av skalaen for utsagnet om at med god kunnskap og forståelse om barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, er det rom for alle innenfor vanlig skole – men utslaget her er ikke like tydelig som for de to andre utsagnene (se figur 29).

Figur 29 – Holdninger til tilpasset opplæring. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.

Samtidig illustrerer figur 29 at det er visse forskjeller i holdningene til tilpasset undervisning mellom sektorene i barnevernet. Hovedtendensen er at kommunalt barnevern skiller seg ut på spørsmålene: flere her enn i de andre sektorene mener det er rom for alle innenfor vanlig skole. Flere i kommunal sektor enn i de to andre sektorene i barnevernet er *uenige* i at tiltak utenfor ordinær skole er best. Som det fremgår av figuren, skiller svarene fra privat barnevern ut i motsatt retning, slik at *færre* her er uenige i at tiltak utenfor ordinær skole er best, samtidig som *flere* i privat barnevern mener tilpasset undervisning kan gi store forbedringer for elever med tiltak fra barnevernet. Forskjellene er statistisk signifikante.

For utsagnet «Med god kunnskap og forståelse om barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, er det rom for alle innenfor vanlig skole» finner vi ellers følgende signifikante forskjeller mellom undergrupper i barnevernet:

- Kvinner er mer enige enn menn i at det er rom for alle innenfor vanlig skole, under forutsetningene om kunnskap og forståelse
- Dette er det eneste utsagnet i kartleggingen hvor vi finner regionale forskjeller i barnevernet som er verdt å nevne:
 - Region Øst og Oslo har flere enn i de øvrige barnevernregionene som er *uenige* i utsagnet – selv om det også her er et flertall som mener at det er rom for alle innenfor vanlig skole
 - Region Midt-Norge og Nord-Norge har på den annen side flest som er *enige* i utsagnet, og altså i større grad mener at det er rom for alle innenfor vanlig skole, under forutsetningene om kunnskap og forståelse som uttrykkes i utsagnet

For utsagnet «Tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet», finner vi ut over det nevnte utslaget for kommunalt barnevern få statistisk signifikante forskjeller mellom undergrupper i barnevernet. Kvinner er noe mer positive enn menn, og de med lengst ansiennitet (>20 år) er noe mer positive enn de med kortere ansiennitet.

For utsagnet «Tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov», finner vi følgende signifikante forskjeller mellom undergrupper i barnevernet:

- Både ledere og ansatte i kommunalt barnevern trekker opp snittet for de som er *helt uenige* i utsagnet
- Både ledere og ansatte i privat barnevern velger i større grad enn andre midtpunktet på skalaen, og uttrykker med dette større tvil eller at de verken er enig eller uenig i utsagnet (se tabell under)
- Generelt trekker likevel ledere i barnevernet opp snittet for de som er uenige i utsagnet, sammen med saksbehandlere/barnevernkonsulenter i kommunalt barnevern
- Miljøarbeidere/miljøterapeuter skiller seg ut ved mindre andeler uenige, og større andeler av besvarelsene enn andre undergrupper på den positive enden av skalaen
- Det er tydelige kjønnsforskjeller; kvinner er i større grad enn menn uenige i at tiltak utenfor ordinær skole er best, mens menn er i større grad enige i dette. Flertallet av menn er likevel uenige i utsagnet, i tråd med hovedtendensen i besvarelsene
- De med lengst ansiennitet (>20 år) er tydeligst i sitt valg av ytterpunktet på skalaen, og har flest som er uenige i utsagnet – og uttrykker med dette at de tiltak utenfor ordinær skole *ikke* nødvendigvis er best

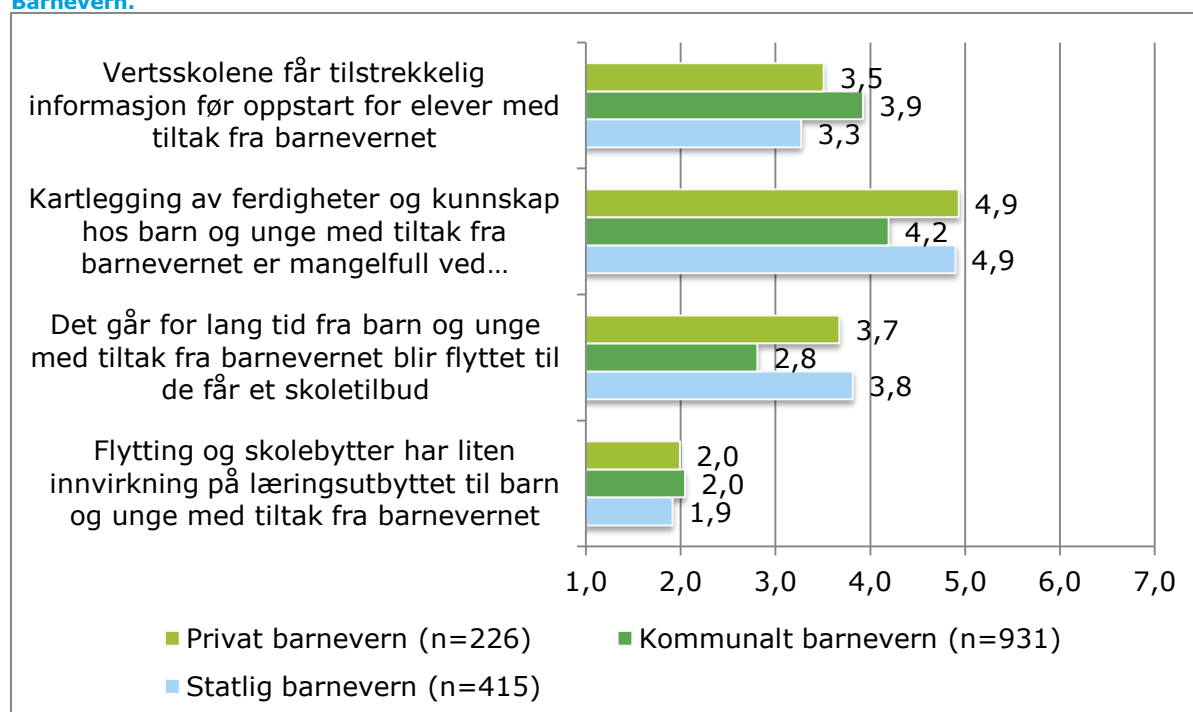
Tabell 9 – Holdning til utsagnet «Tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov». Brutt ned på ledere og ansatte og sektor.

	Leder: Stat	Leder: Kommunal	Leder: Privat	Ansatt: Stat	Ansatt: Kommunal	Ansatt: Privat	Total
1 = Helt uenig	32 %	37 %	10 %	24 %	29 %	17 %	27 %
2	32 %	37 %	31 %	34 %	32 %	29 %	33 %
3	12 %	11 %	15 %	16 %	16 %	14 %	15 %
4	19 %	10 %	29 %	17 %	16 %	28 %	17 %
5	3 %	3 %	8 %	7 %	3 %	6 %	5 %
6	0 %	2 %	6 %	2 %	3 %	3 %	3 %
7 = Helt enig	3 %	0 %	1 %	0 %	1 %	2 %	1 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

5.5 Holdninger til informasjonsflyten mellom barnevern og skole

I kartleggingen stilte vi flere spørsmål som belyser holdninger til informasjonsflyten mellom barnevern og skolesektoren. Ett av disse spørsmålsbatteriene berører holdninger vedrørende skolebytter for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Som figuren under viser, er det relativt store utslag mellom sektorene i barnevernet for disse spørsmålene, og det er svarene fra kommunalt barnevern som skiller seg signifikant ut. De i kommunalt barnevern svarer mer positivt, og mener i størst grad at vertsskolene får tilstrekkelig informasjon, er mest uenig i at kartleggingen er mangelfull ved skolebytter, og er mest uenig i at det går for lang tid fra flytting til skoletilbud er på plass.

Figur 30 – Holdninger vedrørende skolebytter. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.

Ellers er det verdt å merke seg at for tre av de fire utsagnene i figuren over ligger tyngdepunktene av besvarelsene klart på den negative enden av skalaen, for alle tre sektorer. I hovedsak finner vi altså negative holdninger knyttet til skolebytter for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Spesielt tydelig er dette for utsagnet om at flytting og skolebytter har liten innvirkning på læringsutbyttet. Ved siden av utsagnet om tilpasset opplæring (se figur 29 over), er dette det tydeligste utslaget i hele kartleggingen: Den rådende oppfatningen i barnevernet, på tvers av sektorer, er at flytting og skolebytter har innvirkning på læringsutbyttet.

Av de øvrige forskjellene mellom undergrupper i barnevernet, finner vi stort sett er de samme statistisk signifikante utslagene på tvers av disse spørsmålene vedrørende skolebytter:

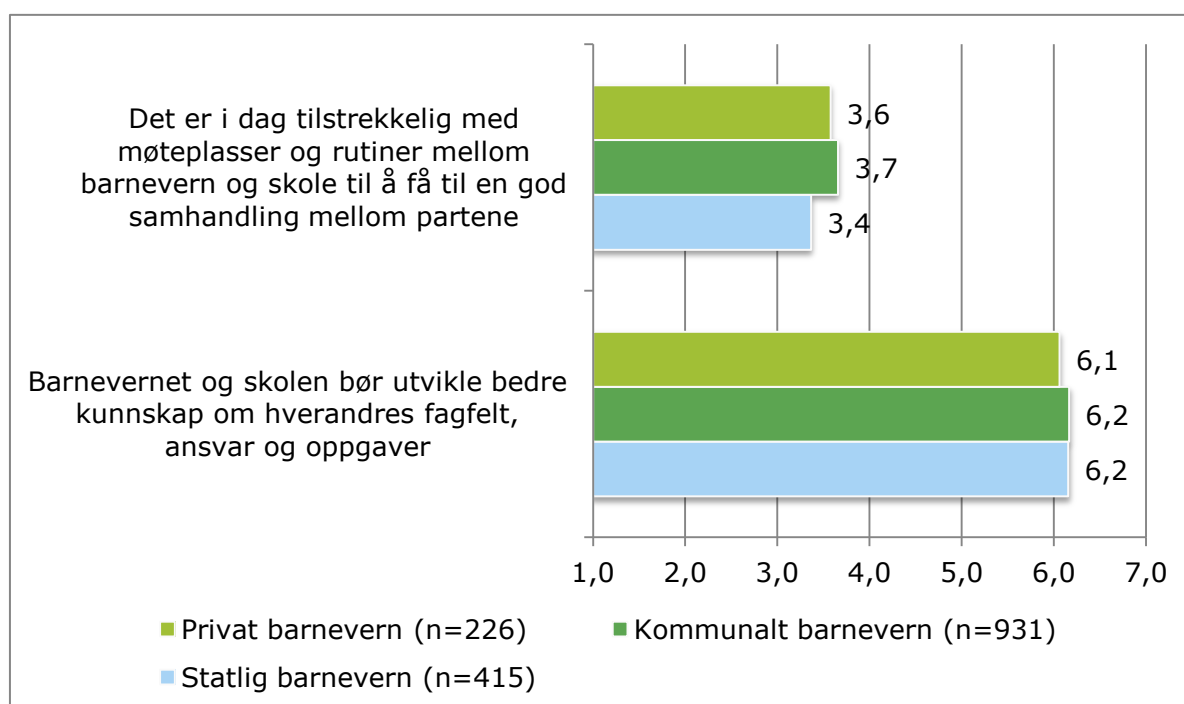
- Både ledere og ansatte i *statlig barnevern* skiller seg ut. De er f.eks spesielt *uenig* i at vertsskolene får tilstrekkelig informasjon før oppstart. Samtidig er de mest *enige* i at kartleggingen er mangelfull ved skolebytter.
- *Miljøarbeidere/miljøterapeuter* og medarbeidere i gruppen «Rådgivere/Inntak/Fosterhjem» trekker også opp snittet for de som er mest *uenige* i utsagnene om tilstrekkelig informasjon og skolebytters innvirkning, og mest *enige* i utsagnene om mangelfull kartlegging og tid før man får et skoletilbud.

- De med *lengst ansiennitet* er skiller seg også ut, noe som er spesielt tydelig på spørsmålet om kartleggingen er mangelfull; her svarer klart flest blant de med mer enn 20 års erfaring at de er *enige* i utsagnet

Holdninger til møteplasser, utvikling og samarbeid

På de neste spørsmålene, om det er tilstrekkelig med møteplasser mellom barnevern og skole, og om barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, er det større enighet mellom sektorene. Hovedtyngden av svarene er på den negative enden av skalaen når det gjelder møteplasser: de fleste mener altså at det *ikke* er tilstrekkelig med møteplasser og rutiner for å få til en god samhandling. Samtidig er det en klar tyngde av besvarelsene på den positive enden av skalaen for det neste spørsmålet: de aller fleste mener at barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver (se figur 31).

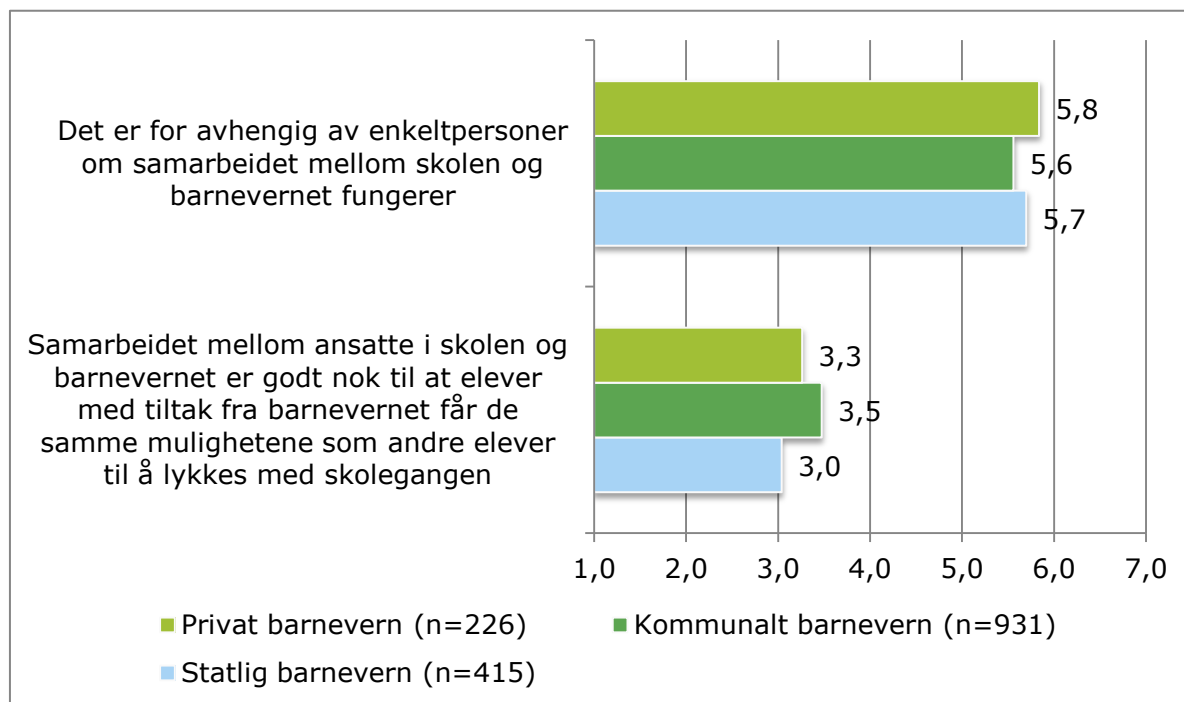
Figur 31 – Holdninger til møteplasser og utvikling av kjennskap til hverandres fagfelt. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.

For de to spørsmålene over finner vi ingen nevneverdige forskjeller mellom ulike undergrupper i barnevernet i svarfordelingen.

De neste to utsagnene måler holdningen til sårbarheten i samarbeidet mellom sektorene i form av betydningen av enkeltpersoner, og videre om samarbeidet er godt nok til at barn og unge med tiltak fra barnevernet får de samme mulighetene som andre til å lykkes med skolegangen.

Figur 32 – Holdninger til sårbarheten i samarbeidet mellom barnevern og skole. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.

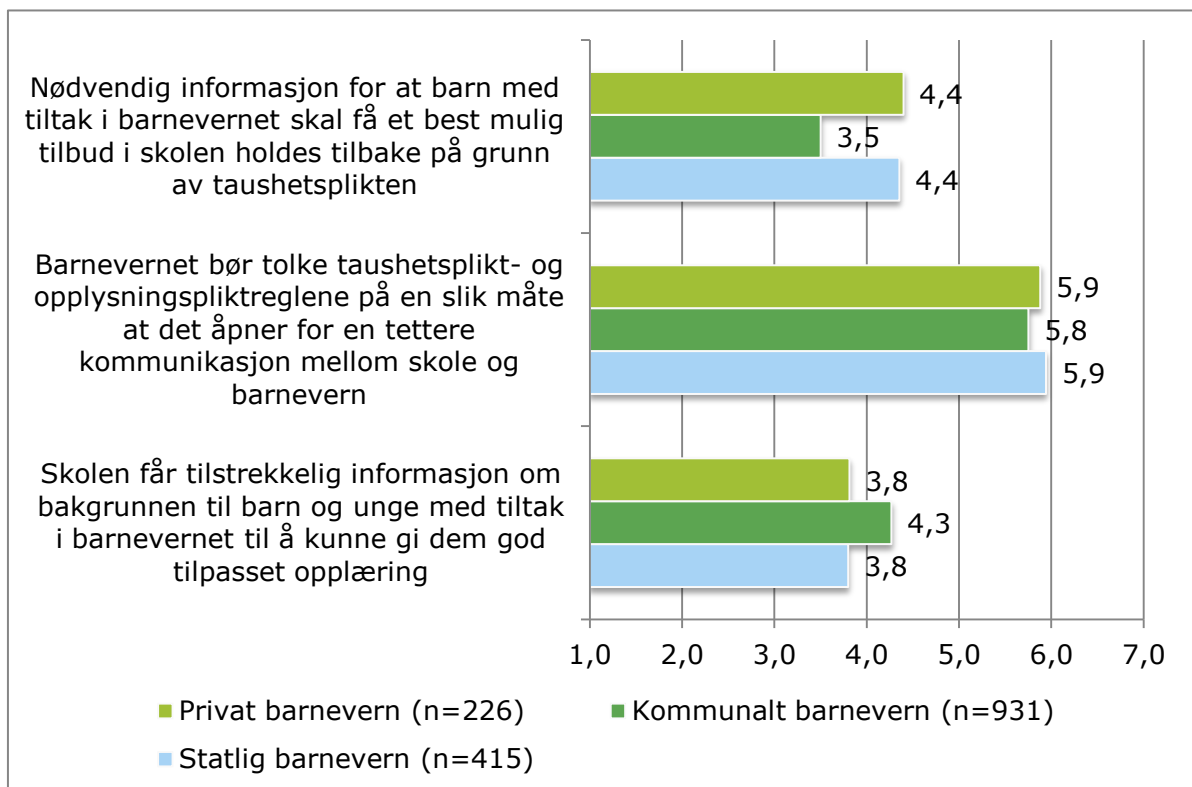
Det er nokså stor enighet på tvers av sektorene at det er for avhengig av enkeltpersoner om samarbeidet mellom skolen og barnevernet fungerer. Forskjellene mellom sektorene er ikke signifikante. Det kan virke som om kommunale ledere og saksbehandlere/barnevernkonsulenter er noe mer enige i utsagnet enn andre, forskjellene avhengig av stilling er små men signifikante. Ellers finner vi ingen nevneverdige statistisk signifikante utslag mellom undergruppene på dette spørsmålet.

For spørsmålet om samarbeidet er godt nok, er de observerte forskjellene mellom sektorene i figur 32 statistisk signifikante. Spesielt er forskjellen tydelig mellom statlig og kommunal sektor, hvor statlig sektor trekker snittet vesentlig opp for de som er *uenige* i at samarbeidet er godt nok, mens besvarelsene i kommunal sektor er mer positive (dog med fortsatt klart tyngdepunkt på negativ ende av skalaen). Det er de *ansatte* (ikke lederne) i statlig sektor som gir det største utslaget i negativ retning. Videre skiller medarbeidere i gruppen «Rådgivere/Inntak/Fosterhjem» se ut med store andeler *uenig*. Også på dette spørsmålet er det de med lengst ansiennitet som skiller seg ut, og i mindre grad enn andre mener samarbeidet mellom sektorene er godt nok til at elever med tiltak fra barnevernet får de samme mulighetene som andre elever til å lykkes med skolegangen.

Holdninger vedrørende taushetsplikten

Neste knippe av spørsmål vedrørende holdningene til informasjonsflyten mellom sektorene, berører taushetsplikten. Også her ser vi at besvarelsene fra kommunalt barnevern skiller seg ut: ansatte i kommunalt barnevern er i større grad enn andre *uenige* i at nødvendig informasjon holdes tilbake på grunn av taushetsplikten, og mener i større grad enn andre at skolen får tilstrekkelig med informasjon (signifikante utslag). Det er også en tendens (dog innenfor feilmarginene) til at kommunalt ansatte er mer *uenige* i at barnevernet bør tolke reglene på en slik måte at det åpner for tettere kommunikasjon mellom skole og barnevern (se figur 33).

Figur 33 – Holdninger vedrørende taushetsplikten. Snittskårer 1-7 (1=helt enig, 7=helt uenig). Base = Barnevern.

For utsagnet «Nødvendig informasjon for at barn med tiltak i barnevernet skal få et best mulig tilbud i skolen holdes tilbake på grunn av taushetsplikten» finner vi følgende signifikante forskjeller mellom undergrupper i barnevernet:

- Kommunal sektor er i vesentlig større grad *uenige* i utsagnet, enn statlig og privat sektor
- Både *ledere* og *ansatte* i kommunalt barnevern trekker opp snittet for de som er *uenige* i utsagnet
- Både i privat og statlig sektor er det de *ansatte* (ikke lederne) som trekker opp snittet for de som er *enige* i utsagnet, og altså i størst grad mener at nødvendig informasjon holdes tilbake pga. taushetsplikten
- Miljøarbeidere/miljøterapeuter trekker opp snittet for de som er *enige* i at nødvendig informasjon holdes tilbake, mens kommunale saksbehandlere/barnevernkonsumenter trekker opp snittet for de som er *uenige*

Tabell 10 - Svarfordeling for utsagnet «Nødvendig informasjon for at barn med tiltak i barnevernet skal få et best mulig tilbud i skolen holdes tilbake på grunn av taushetsplikten». Brutt ned på sektor.

	Statlig barnevern	Kommunalt barnevern	Privat barnevern	Total
1 = Helt uenig	5 %	17 %	9 %	11 %
2	15 %	22 %	12 %	19 %
3	12 %	13 %	11 %	12 %
4	17 %	13 %	16 %	15 %
5	19 %	17 %	20 %	18 %
6	20 %	12 %	16 %	15 %
7 = Helt enig	12 %	6 %	16 %	9 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %

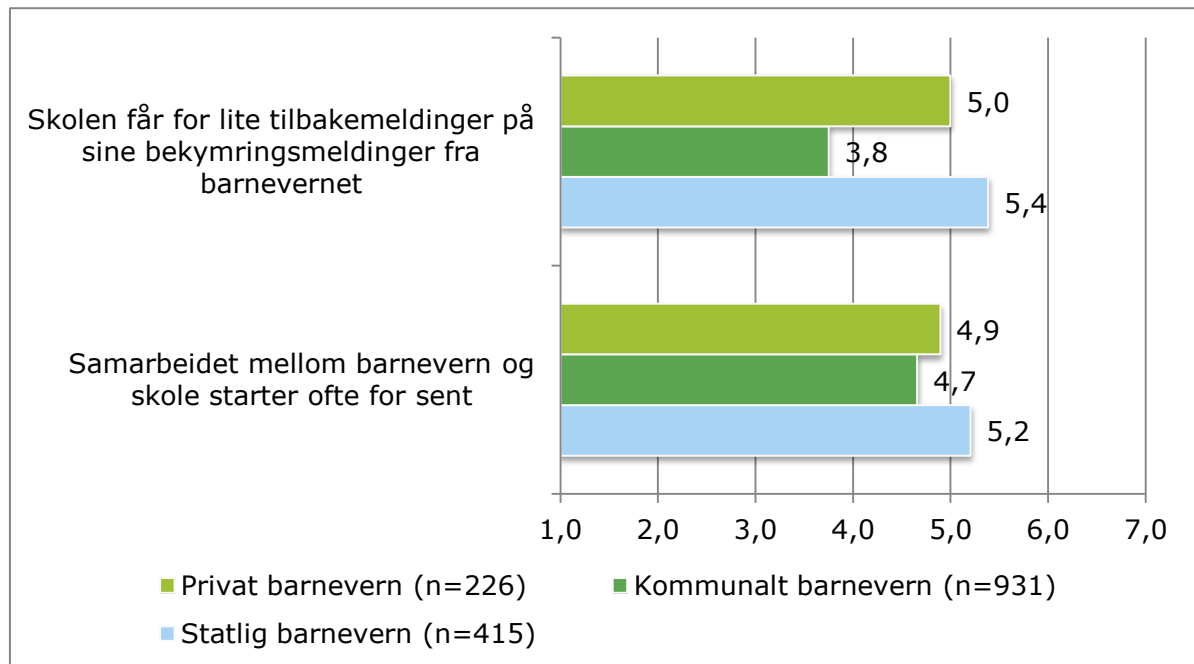
For de øvrige utsagnene i figur 33 finner vi ikke like store utslag mellom undergruppene, spesielt ikke for utsagnet om barnevernets tolkning av taushetsplikten slik at det åpner for tettere kommunikasjon. For utsagnet om skolen får tilstrekkelig informasjon, er altså forskjellene mellom kommunalt barnevern og de andre sektorene signifikant. For statlig barnevern, er det de ansatte (ikke lederne) som trekker opp snittet for de som er *uenige*, og altså i størst grad mener at skolen ikke får tilstrekkelig informasjon for å kunne gi barn og unge med tiltak fra barnevernet god tilpasset opplæring.

Holdninger til bekymringsmeldinger og oppstart for samarbeid

De neste to utsagnene gjelder holdningene til tilbakemeldinger på bekymringsmeldinger fra skolen til barnevernet, og til tidspunkt for oppstart for samarbeidet mellom barnevern og skole. På spørsmålet om skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger, er det stor forskjell mellom besvarelsene fra kommunal sektor og de øvrige sektorene – faktisk det største avviket i oppfatninger som vi har sett til nå i kartleggingen. Blant kommunalt barnevern er tyngdepunktet av besvarelsene på negativ ende av skalaen, og altså er et flertall her *uenige* i at skolen får for lite tilbakemeldinger. Blant statlig og privat barnevern, er det derimot omvendt; flertallet i begge disse sektorer er tvert i mot *enige* i utsagnet om at skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger (se figur 34). Spesielt ansatte i statlig barnevern er enige i dette utsagnet. Forskjellene mellom sektorene er signifikante.

Statlig barnevern skiller seg også ut for spørsmålet om tidspunktet for samarbeidet, og mener i større grad enn ansatte de øvrige sektorer at samarbeidet starter for sent (signifikant forskjell).

Figur 34 – Holdninger til tilbakemeldinger på bekymringsmeldinger, og oppstart for samarbeidet. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.

Forskjellene mellom sektorene på spørsmålet om tilbakemeldinger på bekymringsmeldinger, gjenspeiles i øvrige forskjeller mellom undergruppene på dette spørsmålet: Både ledere og ansatte i kommunalt barnevern trekker snittet opp for de som er *uenige* i utsagnet. Både ledere og ansatte i statlig og privat barnevern trekker tvert i mot snittet opp for de som er *enige* i utsagnet. Ellers virker det slik at jo lengre erfaring i barnevernet, desto større andeler er *enige*, og mener at skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet. Som tabellen under viser, er det også signifikante utslag på spørsmålet avhengig av stillingskategori.

Tabell 11 - Svarfordeling på utsagnet «Skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet». Brutt ned på stilling i barnevernet.

	Lederstilling	Miljøterapi/arb	Saksbeh/bv-kons (komm)	Rådgivere/Inntak/Forsterhj	Andre stillinger	Total
1 = Helt uenig	7 %	1 %	11 %	1 %	3 %	6 %
2	15 %	7 %	21 %	5 %	15 %	14 %
3	15 %	8 %	13 %	9 %	2 %	11 %
4	14 %	19 %	20 %	12 %	14 %	17 %
5	20 %	17 %	21 %	25 %	21 %	21 %
6	19 %	24 %	10 %	28 %	23 %	18 %
7 = Helt enig	10 %	25 %	4 %	21 %	23 %	13 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

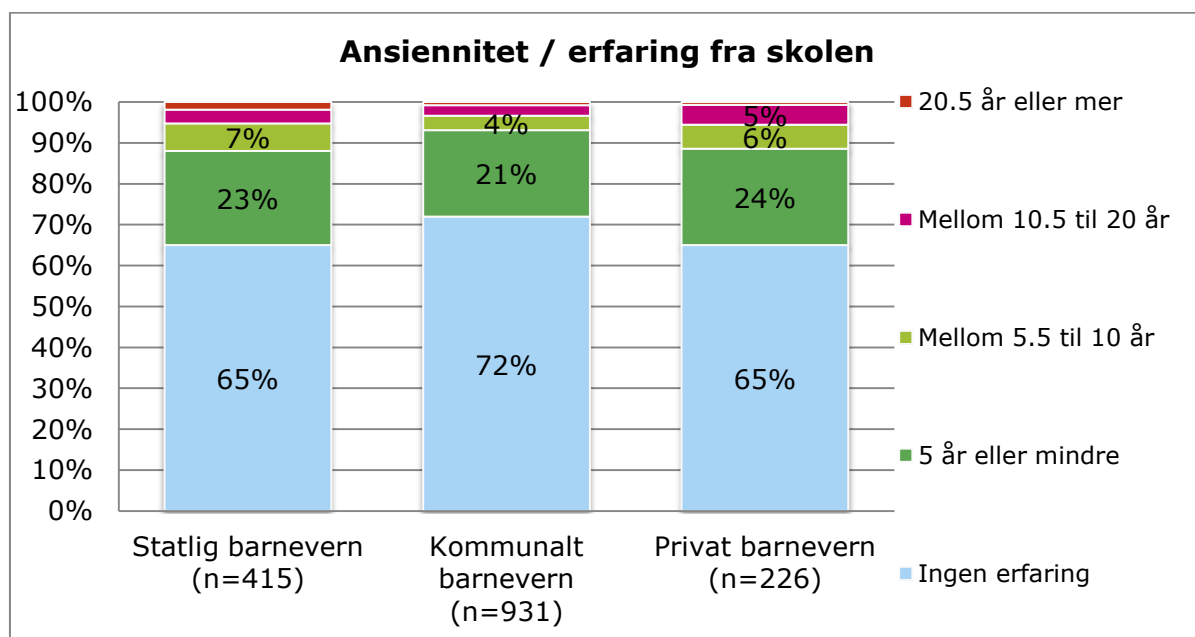
For spørsmålet om samarbeidet starter for sent, finner vi følgende:

- Ledere og ansatte i statlig barnevern, virker ikke helt på linje: statlige ledere trekker opp snittet blant de som er *uenige*, mens statlige ansatte trekker opp snittet blant de som er *enige* i at samarbeidet starter for sent. Likevel er flertallet i begge grupper av den oppfatning at samarbeidet starter for sent
- Av stillingskategoriene er det Miljøarbeidere/miljøterapeuter og medarbeidere i gruppen «Rådgivere/Inntak/Fosterhjem» som i størst grad er *helt enige* i at samarbeidet starter for sent

5.6 Kjennskap til skolesektoren i barnevernet

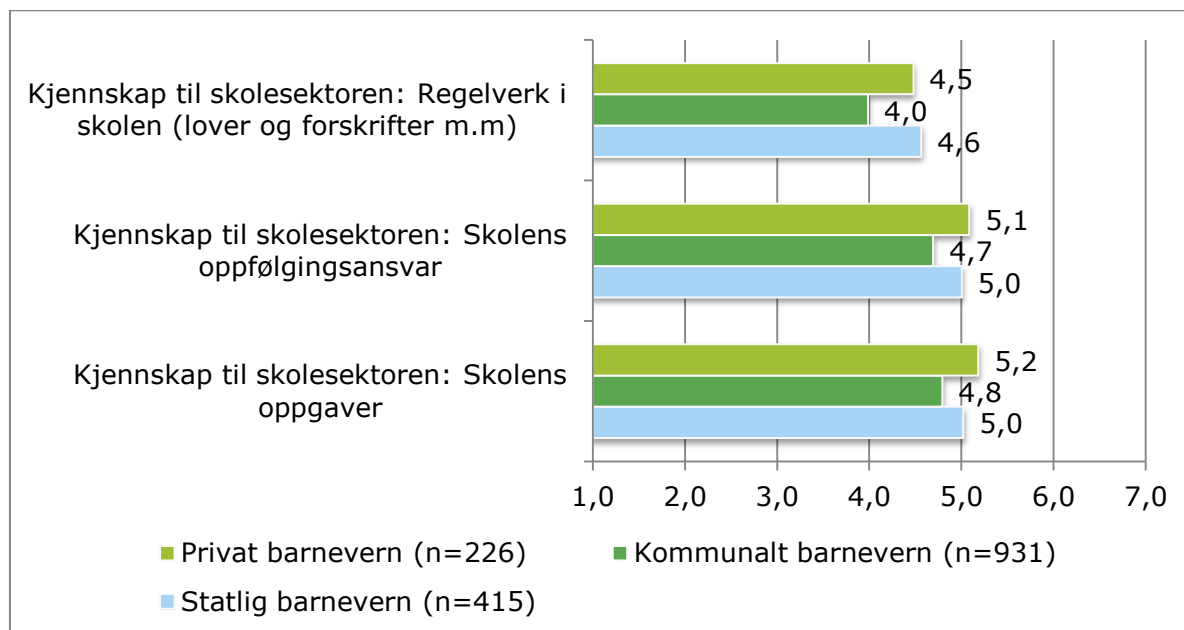
I barnevernet er det en del som har arbeidserfaring fra skolen. Klare flertall innenfor sektorene, har det derimot ikke (se figur 35). Det er ansatte i kommunalt barnevern som skiller seg ut med minst andel som har erfaring fra skolen. Avhengig av antall år, svarer ca 1/3 i statlig og privat barnevern at de har erfaring fra skolen, mot ca 1/4 i kommunalt barnevern. Sammenliknet med erfaringen ansatte i skolen har med arbeid i barnevernsektoren, er dette høyt (se kap 6.6).

Figur 35 - Antall års erfaring fra tidligere arbeid i skolen. Base = Barnevern. Prosentandeler

Også sammenliknet med svarene fra skolesektoren på tilsvarende spørsmål om barnevernet, virker kjennskapen til den andre sektoren høy blant ansatte i barnevernet. Samtidig er det slik at den kan bli høyere, da tyngdepunktet av besvarelsene så vidt er over midtpunktet på skalaen på de videre spørsmålene om kjennskap til skolen (se figur 36). For utsagnene om skolens oppgaver og skolens oppfølgingsansvar er det flere som svarer at de kjenner dette godt enn dårlig, mens for regelverk i skolen virker kjennskapet noe mindre.

Figur 36 - Grad av kjennskap til skolesektorens regelverk, oppfølgingsansvar og oppgaver. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært god). Base = Barnevern.

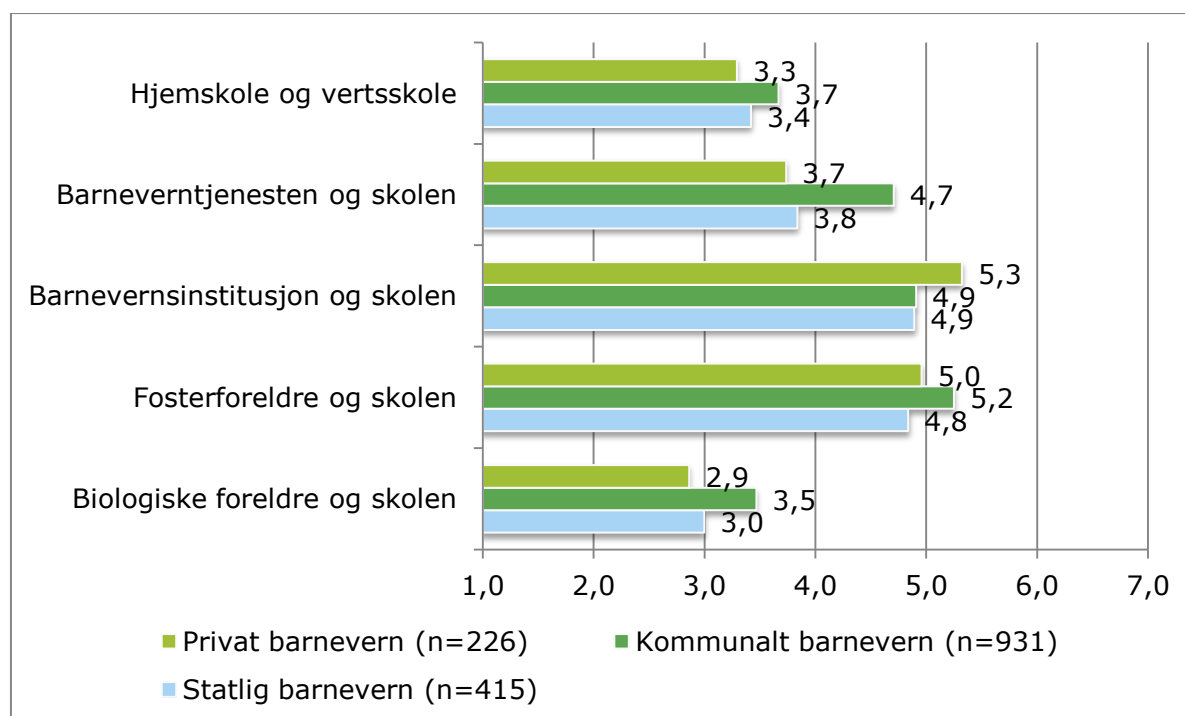
Som det fremgår av figuren over, er kjennskap til skolesektoren mindre i kommunalt barnevern enn i de andre to sektorer, og det gjelder både for regelverk, oppfølgingsansvar og generelle oppgaver i skolen. Forskjellene mellom kommunalt barnevern og de andre sektorene er signifikante. Videre finner vi følgende signifikante forskjeller mellom undergruppene i barnevernet:

- De med minst erfaring fra barnevernet, er også de som oppgir minst kjennskap til skolesektoren
- Kvinner oppgir dårligere kjennskap enn menn
- Kommunale saksbehandlere/barnevernkonsulenter strekker snittet spesielt ned for kjennskap til skolesektoren blant barnevernansatte

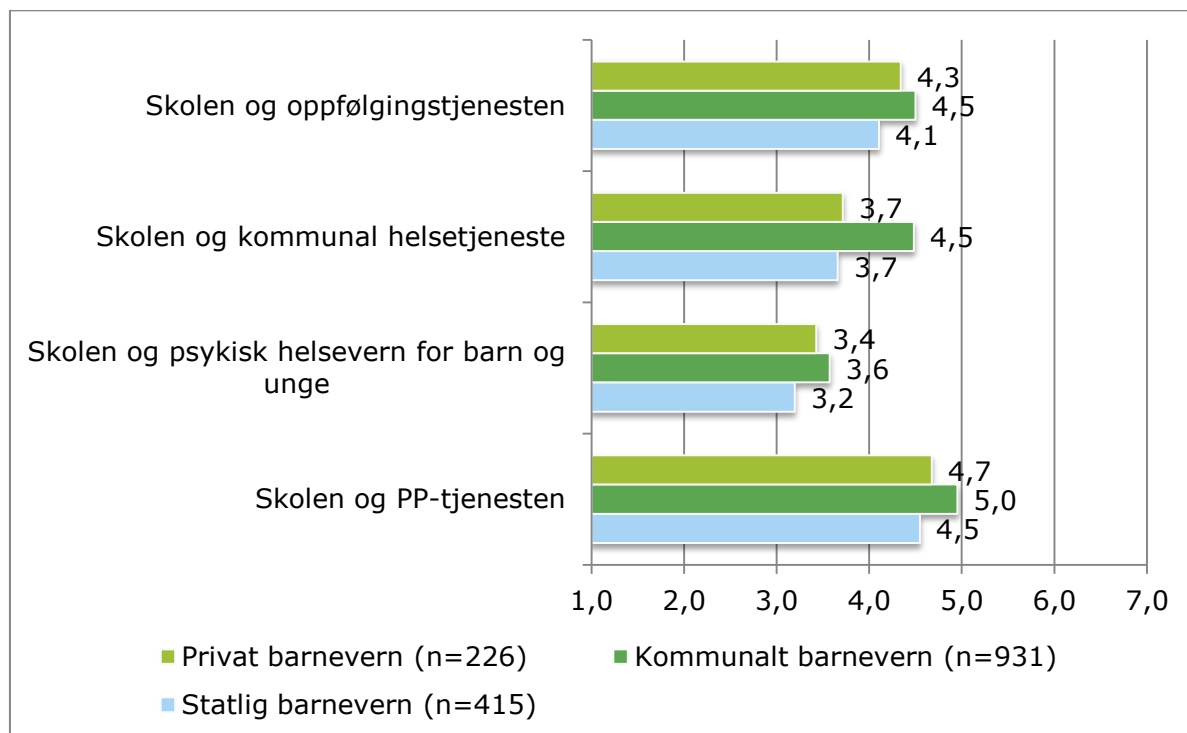
5.7 Holdninger til samarbeidet mellom ulike instanser

De neste figurene viser snittskårene for holdninger til samarbeidet mellom en rekke ulike instanser. Med ett unntak er det slik at ansatte i kommunalt barnevern svarer mer positivt enn ansatte i de øvrige sektorer. Spesielt er forskjellen stor mellom kommunalt barnevern og de øvrige sektorer for samarbeidet mellom barneverntjenesten og skolen, og samarbeidet mellom kommunal helsetjeneste og både skolen og barnevernet. I kommunalt barnevern er det altså jevnt over mer positive holdninger til samarbeid mellom ulike instanser enn i privat og statlig barnevern. Unntaket er for samarbeidet mellom barneverninstitusjon og skolen, hvor det er ansatte i privat barnevern som trekker opp snittet, og mener samarbeidet er best (se figurene 37-39 under).

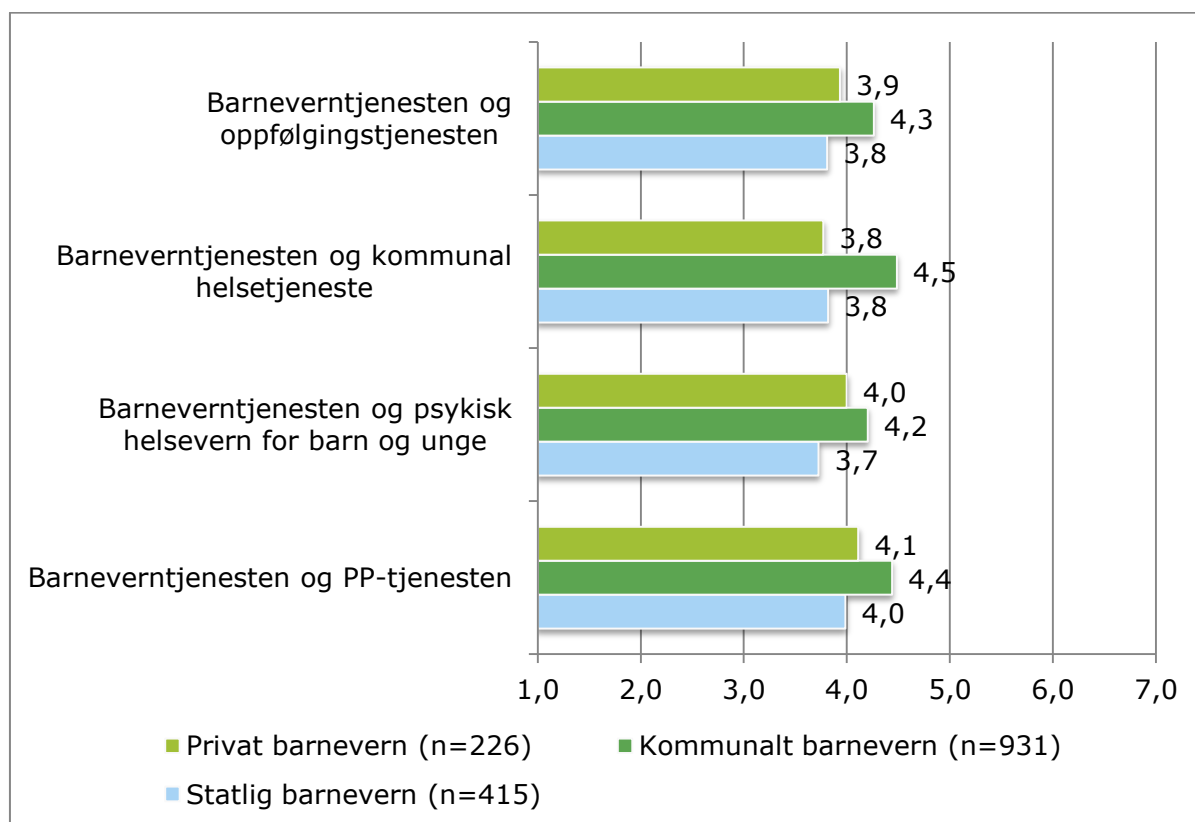
Figur 37 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og ulike instanser innenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Barnevern.

Figur 38 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og instanser utenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Barnevern.

Figur 39 – Holdninger til samarbeid mellom barneverntjenesten og ulike instanser. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Barnevern.

Av alle instansene vi har kartlagt, skårer samarbeidet høyest for følgende instanser:

- Mellom barneverninstitusjon og skolen
- Mellom fosterforeldre og skolen
- Mellom PP-tjenesten og skolen.

Det er altså her ansatte i barnevernet mener samarbeidet fungerer best.

De laveste skårene finner vi for samarbeidet mellom følgende instanser:

- Mellom hjemskole og vertsskole
- Mellom biologiske foreldre og skolen
- Mellom skolen og psykisk helsevern for barn og unge.

Det er altså her ansatte i barnevernet mener samarbeidet fungerer dårligst.

Et annet funn som er verdt å merke seg, er at tyngdepunktet i besvarelsene ligger på den negative enden av skalaen på nær sagt alle spørsmålene. Desto større grunn til å legge merke til de tre samarbeidsforholdene hvor tyngdepunktet i besvarelsene er på positiv side av skalaen (samarbeidet mellom skolen og hhv. barneverninstitusjon, fosterforeldre og PP-tjeneste). Resultatene må uansett tolkes slik at ansatte i barnevernet jevnt over mener samarbeidet kan bli bedre mellom barnevernet og de ulike instansene som er i berøring med barnevernet.

Forskjellene mellom undergruppene i holdningene til samarbeid, gjenspeiles i stor grad av forskjellene mellom sektorene som fremkommer i figurene. Vi finner ingen signifikante forskjeller mellom barnevernsregionene (for øvrig et gjennomgående funn i hele kartleggingen), og jevnt over bare små utslag avhengig av kjønn eller ansiennitet i barnevernet. Generelt er det slik at ledere og miljøarbeidere/miljøterapeuter skårer samarbeidet dårligere, mens saksbehandlere/barnevernkonsulenter i kommunalt barnevern skårer samarbeidet bedre. Oppfatningene mellom ledere og ansatte i samme sektor, ser ellers ut til å stemme godt overens (se eksempel i tabell under).

Tabell 12 – Svarfordeling på spørsmålet om hvor godt eller dårlig en synes samarbeidet mellom barneverntjenesten og skolen er. Brutt ned på stilling og sektor.

	Leder: Stat	Leder: Kommunal	Leder: Privat	Ansatt: Stat	Ansatt: Kommunal	Ansatt: Privat	Total
1 = Svært dårlig	1 %	0 %	2 %	4 %	0 %	2 %	1 %
2	11 %	2 %	18 %	14 %	1 %	12 %	7 %
3	30 %	6 %	24 %	18 %	9 %	29 %	14 %
4	38 %	34 %	25 %	31 %	32 %	31 %	32 %
5	16 %	32 %	25 %	23 %	36 %	18 %	29 %
6	3 %	22 %	4 %	7 %	18 %	7 %	13 %
7 = Svært godt	1 %	4 %	1 %	3 %	3 %	1 %	3 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

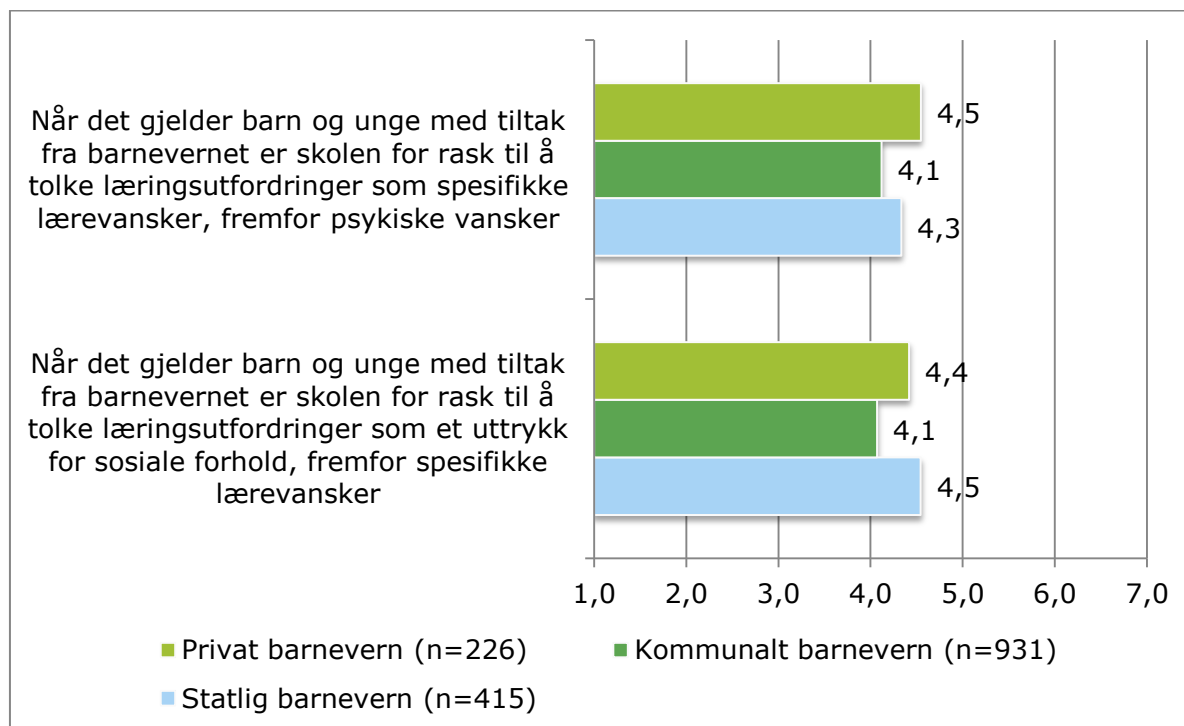
5.8 Holdninger til egen sektor og skolesektoren

I kartleggingen har vi som tidligere nevnt stilt spørsmål knyttet til tolkning av eventuelle læringsutfordringer i skolen hos barn og unge med tiltak fra barnevernet. Tolkningsutfordringene går begge veier, både det at man kan tillegge læringsutfordringer spesifikke lærevansker når det egentlig er snakk om psykiske vansker – og det at man kan tillegge læringsutfordringer sosiale forhold, når det egentlig er snakk om spesifikke lærevansker.

Her viser hovedresultatet at det er en del spredning i svarene fra barnevernet, og at snittskårene havner omtrent på midten av 1-7 skalaen. Dette i motsetning til besvarelsene fra skolesektoren (se avsnitt 6.8 under), hvor hovedtyngden av besvarelsene er klart på *negativ* ende av skalaen. Ansatte i barnevernet mener altså i større grad enn ansatte i skolen, både at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som spesifikke lærevansker framfor psykiske vansker – og at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som et uttrykk for sosiale forhold, fremfor spesifikke lærevansker.

Samtidig er det forskjeller mellom sektorene i barnevernet, og også her er det kommunalt barnevern som skiller seg ut og er minst enig i utsagnene (se figur 40).

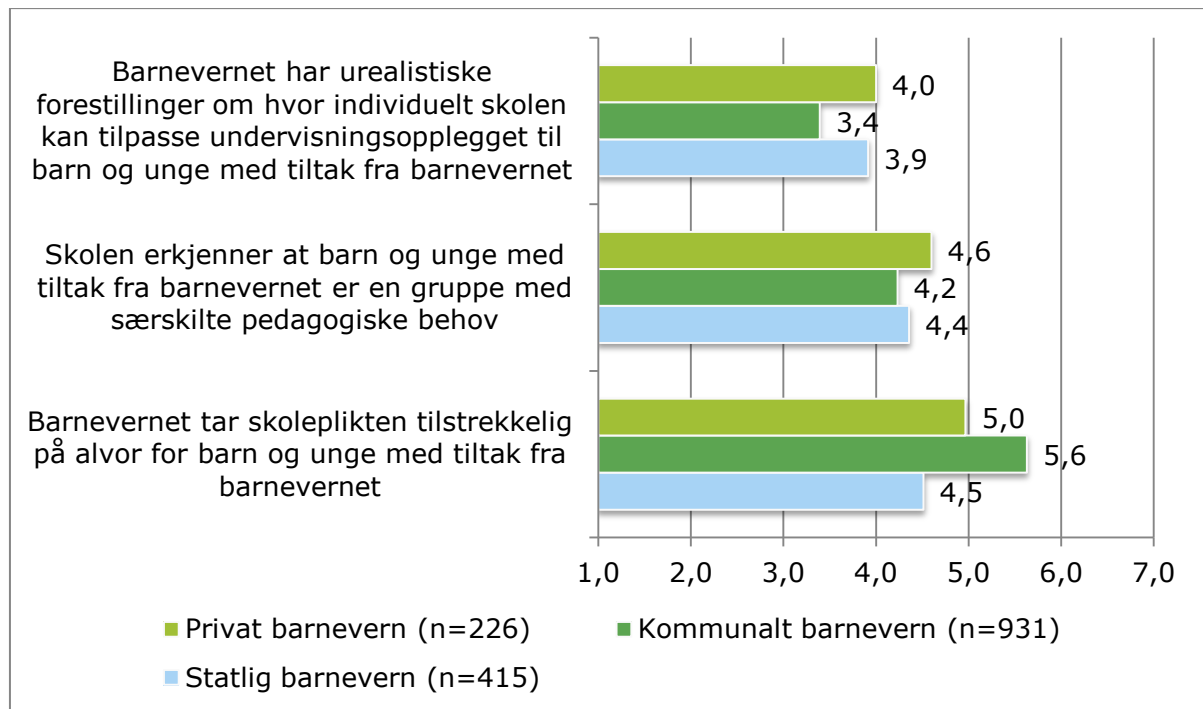
Figur 40 – Holdninger til tolkning av læringsutfordringer. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.

Forskjellene mellom kommunalt barnevern og øvrige sektorer på spørsmålene over er signifikante. Det er både lederne og de ansatte i kommunalt barnevern som trekker opp snittet for de som er *ueneige* i utsagnene om skolens tolkninger av læringsutfordringer. Ellers er det slik at ledere (i statlig og privat barnevern) og miljøarbeidere/miljøterapeuter er mer enige i utsagnene enn saksbehandlere/barnevernskonsulenter i kommunalt barnevern. Det er også slik at jo lengre erfaring i barnevernet, desto større andeler svarer at de er enige i utsagnene.

Også på de neste spørsmålene er det besvarelsene fra kommunalt barnevern som skiller seg ut. Flertallet i kommunalt barnevern er *uenige* i at barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet. Skårene for de andre sektorene havner omtrent på midten av skalaen. Samtidig er det et klarere flertall i kommunalt barnevern enn i de andre sektorene som er *enige* i at barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor. For utsagnet om skolen erkjenner at barn og unge med tiltak fra barnevernet er en gruppe med særskilte behov, er det større enighet mellom sektorene (se figur 41).

Figur 41 – Holdninger til pedagogiske behov og skoleplikten. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Barnevern.

For utsagnet om barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor, skiller svarene fra statlig barnevern seg signifikant ut, ved at større andeler er *uenige* i utsagnet enn i de andre sektorene. Det er både ledere og ansatte i statlig barnevern som står for dette utslaget. Det er også signifikante utslag for dette spørsmålet slik at miljøarbeidere/miljøterapeuter, samt ansatte i gruppen «Rådgivere/inntak/fosterhjem» er mer *uenige* i at barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor enn andre. Kvinner er mer uenige enn menn, mens de med kortest ansiennitet (<5 år) tvert i mot er mer enige i utsagnet enn andre.

For utsagnet om skolen erkjenner at barn og unge med tiltak fra barnevernet er en gruppe med særskilte pedagogiske behov, finner vi lite forskjeller verdt å vektlegge, ut over sektorforskjellen som vises i figuren.

For utsagnet om barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet, finner vi følgende signifikante forskjeller mellom undergrupper i barnevernet:

- Store forskjeller mellom kommunalt barnevern og øvrige besvarelser (som tidligere nevnt)
- Ledere i privat barnevern (ikke de ansatte) trekker snittet vesentlig opp for de som er *helt enige* i at barnevernet har urealistiske forestillinger
- Saksbehandlere/barnevernkonsulenter i kommunalt barnevern er de som i størst grad er *ueneige* i at barnevernet har urealistiske forventninger om tilpasning av undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet

Tabell 13 – Svarfordeling for utsagnet «Barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet». Brutt ned på sektor.

	Statlig barnevern	Kommunalt barnevern	Privat barnevern	Total
1 = Helt uenig	6 %	8 %	3 %	6 %
2	14 %	25 %	18 %	20 %
3	18 %	20 %	17 %	19 %
4	25 %	24 %	21 %	24 %
5	24 %	16 %	21 %	20 %
6	10 %	6 %	11 %	8 %
7 = Helt enig	3 %	2 %	8 %	4 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %

5.9 Oppsummering

- Store mindretall i barnevernet, både i statlig, kommunal og privat sektor, oppgir at de har *lavere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn til andre, når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen.
- Samtidig svarer store flertall i alle tre sektorer i barnevernet at hvilke forventninger som stilles til elever med tiltak fra barnevernet har innvirkning på deres skoleresultater. Aller tydeligst er denne holdningen innenfor statlig barnevern.
- Når det gjelder betydningen av sosial bakgrunn, uttrykker flertallet i alle sektorene størst tro på tilpasset opplæring og egeninnsats. Samtidig heller relativt store mindretall i alle sektorene mot at sosial bakgrunn veier tyngre enn den tilpassede opplæringen og egeninnsatsen. Her er det en tydelig forskjell mellom sektorene: i besvarelsene fra kommunalt barnevern vektlegges sosial bakgrunns betydning for skoleresultater i større grad enn i besvarelsene fra de to andre sektorene.
- Det er blant spørsmålene om tilpasset undervisning vi finner utsagnet med aller flest positive svar i hele kartleggingen: Det er stor enighet om at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet. Samtidig er de aller fleste uenige i utsagnet om at tiltak *utenfor* ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til elever med tiltak fra barnevernet sine behov.
- Når det gjelder holdningene til skolebytter, er disse i stor grad negative i alle tre sektorene. De i kommunalt barnevern svarer dog mer positivt enn de i privat og statlig barnevern, og mener i større grad at vertsskolene får tilstrekkelig informasjon, er mest uenig i at kartleggingen er mangelfull ved skolebytter, og er mest uenig i at det går for lang tid fra flytting til skoletilbud er på plass.
- Det er ulike holdninger til bruken av taushetsplikten mellom sektorene: Ansatte i kommunalt barnevern er i større grad enn de i privat og statlig barnevern *uenige* i at nødvendig informasjon holdes tilbake på grunn av taushetsplikten, og mener i større grad enn andre at skolen får tilstrekkelig med informasjon for å kunne gi god tilpasset opplæring til barn og unge med tiltak fra barnevernet.
- De fleste mener at det *ikke* er tilstrekkelig med møteplasser og rutiner for å få til en god samhandling mellom barnevern og skole. Dette gjelder på tvers av sektorene. Samtidig mener de aller fleste mener at barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver.
- I barnevernet er det en del som har arbeidserfaring fra skolen. Klare flertall innenfor sektorene, har det derimot ikke. Sammenliknet med svarene fra skolesektoren på tilsvarende spørsmål om barnevernet, virker kjennskapen til den andre sektoren likevel høy blant ansatte i barnevernet. Samtidig er det slik at den kan bli høyere, da tyngdepunktet av besvarelsene så vidt er over midtpunktet på skalaen på spørsmålene om kjennskap til skolens regelverk, oppfølgingsansvar og oppgaver.
- I kommunalt barnevern er det jevnt over mer positive holdninger til samarbeid mellom ulike instanser enn i privat og statlig barnevern. Resultatene må uansett tolkes slik at ansatte i barnevernet jevnt over mener samarbeidet kan bli bedre mellom barnevernet og de ulike instansene som er i berøring med barnevernet.

- Av alle instansene vi har kartlagt, virker samarbeidet best mellom følgende instanser:
 - Mellom barneverninstitusjon og skolen
 - Mellom fosterforeldre og skolen
 - Mellom PP-tjenesten og skolen.
- De laveste skårene (dårligst samarbeid) finner vi mellom følgende instanser:
 - Mellom hjemskole og vertsskole
 - Mellom biologiske foreldre og skolen
 - Mellom skolen og psykisk helsevern for barn og unge.
- Gjennomgående skiller besvarelsene fra kommunalt barnevern seg ut fra de øvrige besvarelsene i kartleggingen. Det gir seg også uttrykk i at flertallet i kommunalt barnevern er *uenige* i at barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet. Skårene for de andre sektorene havner omtrent på midten av skalaen. Det er også et klarere flertall i kommunalt barnevern enn i de andre sektorene som er *enige* i at barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor.

* * *

Ut over disse oppsummerende punktene vil vi understreke at den toneangivende holdningen blant ansatte i barnevernet, uansett stilling eller sektor, er at utnyttelsen av en persons evner er situasjonsbestemt, relasjonelt betinget, og dermed mulig å påvirke. Samtidig har et *mindretall* av de ansatte stor tro på sin egen mulighet til å påvirke barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres skolerresultater, og spesielt er det tilfelle for ansatte i kommunalt barnevern. Tiltroen til egne påvirkningsmuligheter og innflytelse, ser altså ut til å være noe som kan styrkes i barnevernet. Videre er forskjellene i holdninger mellom ansatte i kommunalt barnevern og ansatte i øvrige barnevernsektorer for spørsmål om taushetsplikt og tilbakemelding på bekymringsmeldinger så store at de bør legges merke til, og med fordel vies oppmerksomhet i det videre arbeidet.

Satt på spissen, mener ansatte i barnevernet at tilpasset opplæring og egeninnsats innenfor ordinær skole kan være med å veie opp for sosiale utfordringer for barn og unge med tiltak fra barnevernet. På samme tid virker altså en barnevernsansatt sin tro på egen betydning for denne gruppen barn og unges skolerresultater relativt lav. Samtidig som de mener at hvilke forventninger som stilles har innvirkning på skolerresultatene, svarer en stor andel ansatte i barnevernet at de har *lavere* forventninger til dette for elever med tiltak fra barnevernet enn til andre. Selv om dette ikke nødvendigvis betyr at lavere forventninger *formidles* til de barn og unge det gjelder, virker dialog og refleksjon rundt forventningers betydning for skolegang relevant i det videre arbeidet.

Friksjon vedrørende skolebytter kommer tydelig fram i kartleggingen, og det virker som det er en del å gå på i forhold til både informasjonsutveksling, møteplasser og samarbeid mellom sektorene – også i følge de barnevernsansatte. Som nevnt er samarbeidet mellom hjemskole og vertsskole blant det som kommer dårligst ut i kartleggingen, og som vil være verdt å følge opp videre.

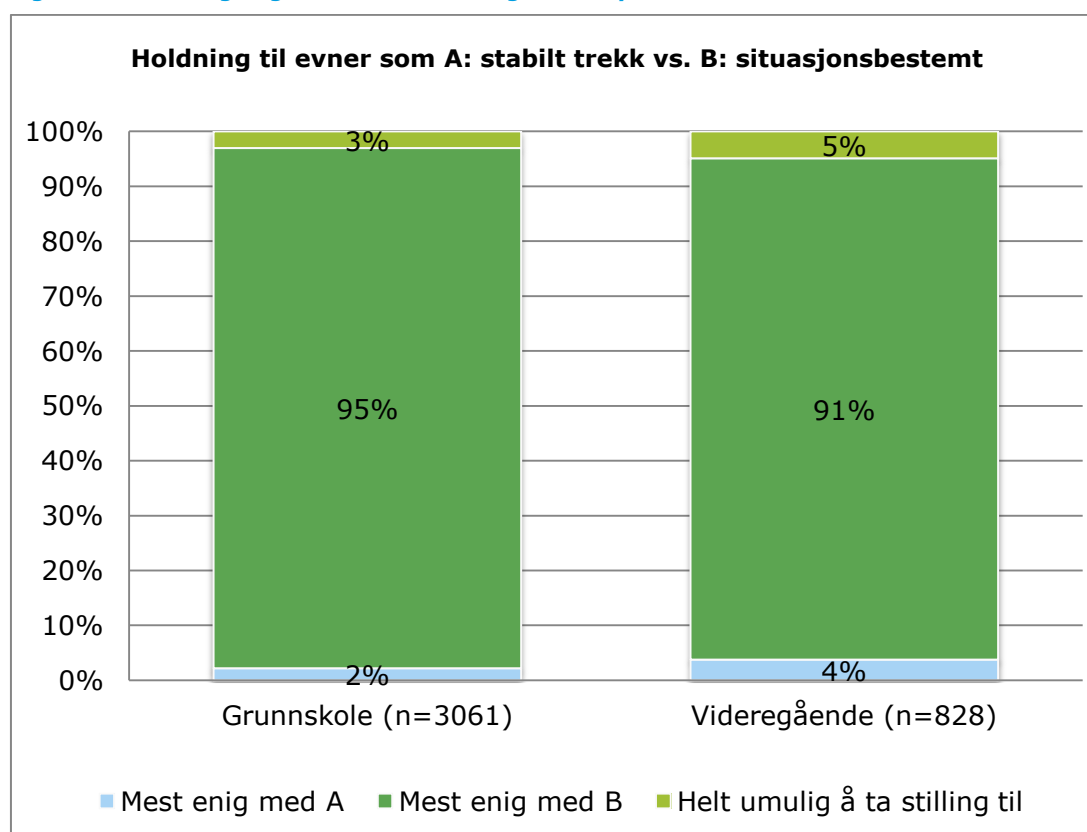
6. NÆRMERE OM HOLDNINGENE BLANT ANSATTE I SKOLEN

I dette kapittelet går vi nærmere inn på svarene fra ansatte i skolen. I analysen og kommentarene vektlegger vi de viktigste forskjellene mellom ulike undergrupper i skolen ift. de med og uten oppfølgingsansvar for elever med tiltak fra barnevernet (primær- og sekundærmålgrupper), sektor, region, stillingskategori, kjønn og ansiennitet i skolen. Figurene viser forskjellene mellom besvarelsene mellom ansatte i grunnskolen og videregående skole.

6.1 Generelle holdninger til skolegang

Som vi ser av figuren under, er ansatte i både grunnskole og videregående skole hovedsakelig enige i at utnyttelsen av en persons evner er situasjonsbestemt, relasjonelt betinget og dermed mulig å påvirke og at skolerresultater i stor grad kan påvirkes av tilpasset opplæring og egeninnsats (påstand B).

Figur 42 – Holdning til generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole. Base = Skole.

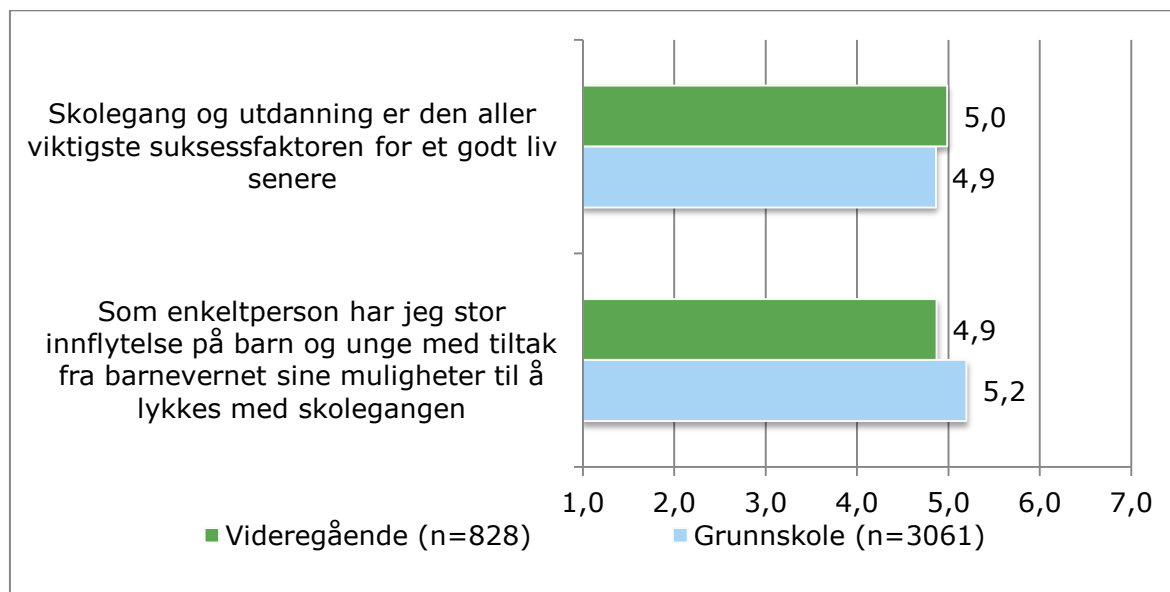
Ordlyd: Person A og person B diskuterer generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole. Hvem er du mest enig med, A eller B?

A sier: «Min erfaring er at evner er et relativt stabilt trekk som det er vanskelig å endre. Skolerresultater er mer eller mindre forutbestemt som følge av arv og bakgrunn.»

B sier: «Min erfaring er at utnyttelsen av en persons evner er situasjonsbestemt, relasjonelt betinget, og dermed mulig å påvirke. Skolerresultater kan i stor grad påvirkes av tilpasset opplæring og egeninnsats.»

Med så skjev svarfordeling, er det ikke forventet at vi finner vesentlige forskjeller mellom øvrige undergrupper i skolen.

Figur 43 – Holdning til betydningen av skolegang for et godt liv og til ens egen innflytelse. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt). Base = Skole.

Når det gjelder holdning til betydning av skolegang for et godt liv og til ens egen innflytelse, finner vi små til moderate forskjeller mellom gruppene. Både ansatte i grunnskole og videregående skole er positive til at skolegang og utdanning er den aller viktigste suksessfaktoren for et godt liv senere. Det er moderate forskjeller mellom gruppene med ansatte når det gjelder hvorvidt de har tro på at de selv har stor innflytelse på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter for å lykkes med skolegangen. Ansatte i grunnskolen er mer positive til dette enn ansatte i videregående skole.

For de øvrige undergruppene finner vi følgende signifikante forskjeller for betydningen av skolegang og utdanning:

- Skoleledere er mer positive til at skolegang og utdanning er den aller viktigste suksessfaktoren for et godt liv senere, sammenlignet med kontaktlærere og andre lærere.
- Ansatte med mindre enn 5 års arbeidserfaring fra skolen er mindre positive til dette, sammenlignet med ansatte med mer enn 5 års arbeidserfaring. Ansatte med 10 års arbeidserfaring og eller mer er mest positive.

Når det gjelder tro på egen innflytelse, er ansatte i grunnskolen mer positive sammenlignet med ansatte i videregående. Videre er det ansatte på barnetrinnet som i størst grad har tro på egen innflytelse, sammenlignet med ansatte på ungdomsskole og kombinerte skoler (med både barnetrinn og ungdomstrinn). Andre funn:

- Ansatte på videregående skoler med yrkesfag har større tro på egen innflytelse, sammenlignet med ansatte i andre typer videregående skole.
- Kontaktlærere har størst tro på egen innflytelse, spesielt sammenlignet med skoleledere og sosiallærere/rådgivere. Se tabell nedenfor.
- Assistenten og miljøarbeidere har mindre tro på egen innflytelse, sammenlignet med alle de øvrige yrkesgruppene i skolen.
- Kvinner har større tiltro til egen innflytelse enn menn.
- Ansatte med 20 års arbeidserfaring eller mer, er mest negative til egen innflytelse.

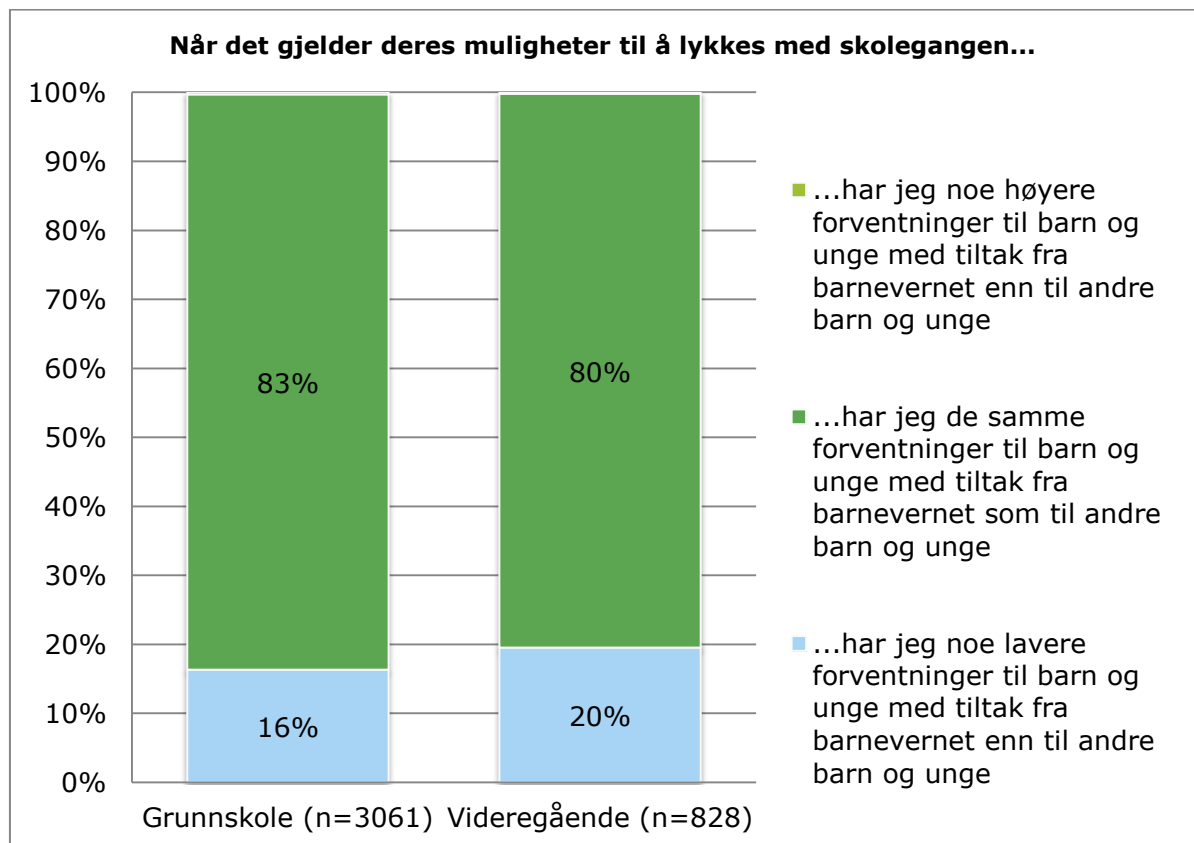
Tabell 14 - Svarfordeling på utsagnet «Som enkeltperson har jeg stor innflytelse på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å lykkes med skolegangen». Brutt ned på stilling i skolen.

Stillingskategori						
	Skoleledere	Sosiallærere/rådgivere	Kontaktlærere	Andre lærere	Annet (ass./miljøarb)	Totalt
1 = Passer ikke	1 %	1 %	1 %	1 %	5 %	1 %
2	5 %	5 %	2 %	4 %	6 %	4 %
3	9 %	13 %	6 %	8 %	10 %	8 %
4	18 %	24 %	16 %	19 %	13 %	18 %
5	24 %	25 %	25 %	24 %	18 %	24 %
6	26 %	19 %	28 %	23 %	25 %	25 %
7 = Passer helt	17 %	14 %	22 %	20 %	24 %	19 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

6.2 Forventninger til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet

Når det gjelder forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter for å lykkes med skolegangen, har de aller fleste respondentene *de samme* forventningene til disse barna som til andre barn og unge. Blant ansatte i videregående skole, finner vi en noe høyere andel som har *lavere* forventninger til denne gruppen enn til andre barn og unge, sammenlignet med ansatte i grunnskolen.

Figur 44 – Forventninger når det gjelder muligheter til å lykkes med skolegangen. Prosentandeler. Base = Skole.

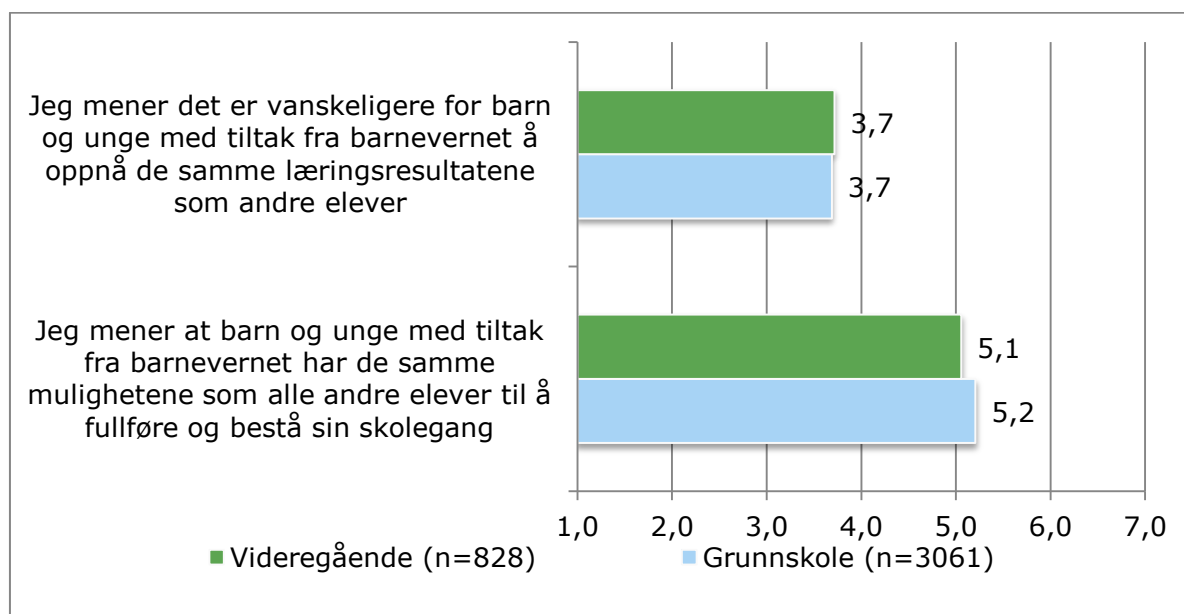
Når vi ser nærmere på undergruppene her, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte i Midt-Norge har *lavere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn det ansatte i Oslo og Akershus har.
- Ansatte på videregående skoler med kun studieforberedende linjer har *lavere* forventninger enn ansatte på videregående skoler som bare har yrkesfag eller ansatte på skoler med kombinert studieforberedende/yrkesfag. Ansatte på yrkesfagskoler og kombinerte skoler har i større grad *samme* forventninger til denne gruppen som til andre barn og unge.
- Mens skoleledere i større grad har *samme* forventninger til denne gruppen som til andre barn og unge sammenlignet med kontaktlærere og andre lærere, har de to sistnevnte gruppene *lavere* forventninger til disse barna.
- Menn har *lavere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet, sammenlignet med kvinner. Kvinner har i større grad *samme* forventninger til denne gruppen som til andre barn og unge. (Se tabell 14 nedenfor).
- Det er forskjeller mellom ansatte med kort og lang ansiennitet. Ansatte med 5 års arbeidserfaring og mindre har *lavere* forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet, spesielt sammenlignet med ansatte med 10 års arbeidserfaring og mer.

Tabell 15 - Svarfordeling når det gjelder forventninger til elevers muligheter til å lykkes med skolegangen. Brutt ned på kjønn. Base = Skole

Når det gjelder deres muligheter til å lykkes med skolegangen...	Kjønn		Totalt
	Menn (n=1215)	Kvinner (n=2739)	Totalt (N=3954)
...har jeg noe lavere forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn til andre barn og unge	21 %	15 %	17 %
...har jeg de samme forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet som til andre barn og unge	79 %	85 %	83 %
...har jeg noe høyere forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn til andre barn og unge	0 %	0 %	0 %
Total	100 %	100 %	100 %

Når det gjelder forventninger til læringsresultater og fullføring av skolegang, er ansatte i skoleverket generelt positive til dette:

Figur 45 – Forventninger til læringsresultater og fullføring av skolegangen. Snittskårer 1-7 (1=passer ikke, 7=passer helt). Base = Skole.

På spørsmål om det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet å oppnå de samme læringsresultatene som andre elever, ligger gjennomsnittet for både ansatte i grunnskole

og videregående skole på 3,7 på en skala fra 1 til 7. Flertallet er altså uenige i utsagnet om at det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet enn for andre elever å oppnå de samme læringsresultatene.

Når det gjelder synet på om barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang, er respondentene i skolen positive til dette. Det er liten grad av forskjell mellom ansatte i grunnskole og videregående skole.

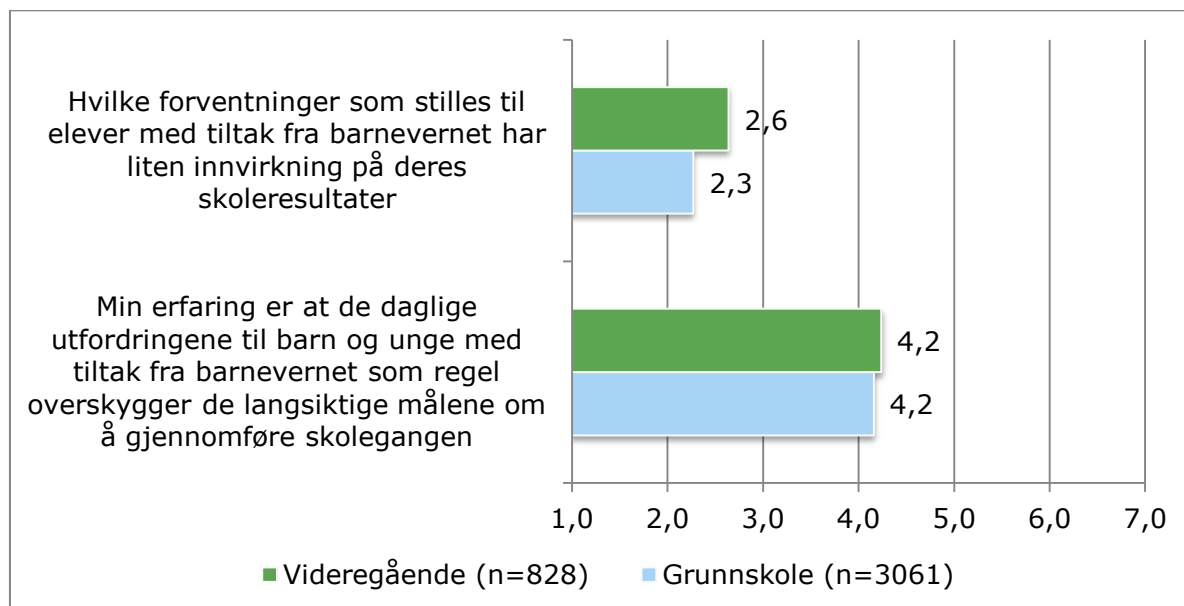
Når det gjelder det første spørsmålet: «Jeg mener det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet å oppnå de samme læringsresultatene som andre elever», finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Sosiallærere/rådgivere er i større grad er *enige* i dette, sammenlignet med kontaktlærere og andre lærere.
- Assistenter og miljøarbeidere mener i større grad at dette *ikke* stemmer, sammenlignet med sosiallærere/rådgivere og andre lærere.

Når det gjelder det andre spørsmålet, om mulighetene, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte i Nord-Norge er mest positive, og spesielt mer positive enn ansatte i Oslo/ Akershus og Midt-Norge. Videre er ansatte på Østlandet og i Midt-Norge mer positive enn ansatte i Oslo/Akershus.
- Sosiallærere/rådgivere er mer *uenige* i at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang, sammenlignet med kontaktlærere og andre lærere.
- Det er signifikante forskjeller mellom kvinner og menn. Mens kvinner er mer enig i at denne gruppen har de samme mulighetene til å fullføre og bestå sin skolegang, er menn i mindre grad enig i dette.
- Ansatte som har hatt oppfølging av elever med tiltak fra barnevernet, og hvor flest har hatt tiltak knyttet til *fosterhjem*, har større tro på at disse elevene har de *samme mulighetene* til å fullføre og bestå sin skolegang som andre elever, sammenliknet med ansatte som har hatt flest elever med tiltak knyttet til *institusjoner* eller *hjelpetiltak/tiltak i hjemmet*.

Figur 46 – Holdning til forventningers innvirkning på skoleresultater, og balansen mellom daglige utfordringer og langsiktige mål. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.

Når det gjelder påstanden hvilke forventninger som stilles til elever med tiltak fra barnevernet har liten innvirkning på deres skoleresultater, er både ansatte i grunnskole og videregående skole i liten grad enige i dette. Med andre ord mener respondentene at forventninger som stilles har betydning for barn og unges skoleresultater. Ansatte i grunnskolen mener dette i større grad enn ansatte i videregående skole. På spørsmålet om de daglige utfordringene til barn og unge med tiltak fra barnevernet som regel overskygger de langsiktige målene om å gjennomføre skolegangen, er respondentene i gjennomsnitt verken spesielt enige eller uenige i dette.

Dersom vi ser nærmere på undergrupper for spørsmålet knyttet til forventninger, finner vi følgende signifikante forskjeller:

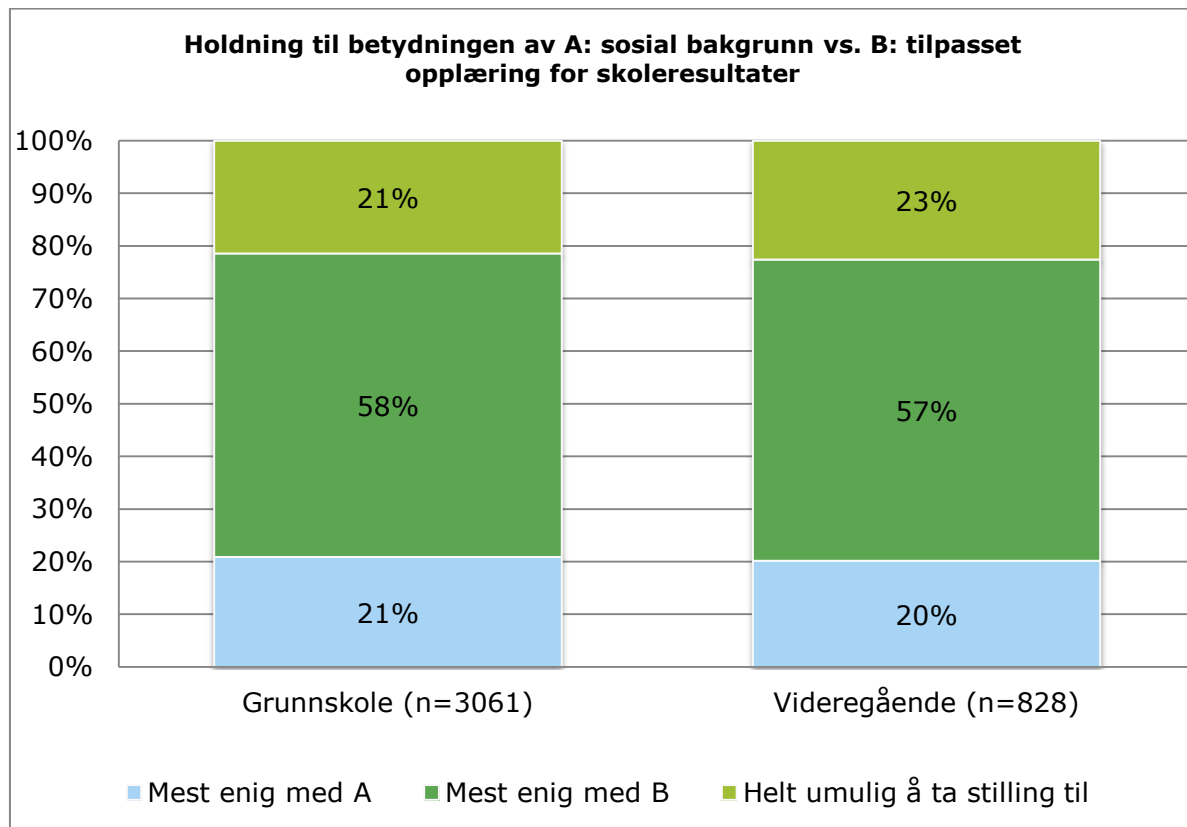
- Ansatte på Østlandet og Sør/Vestlandet er i *mindre grad enig* i at forventninger har liten innvirkning på barn og unges skoleresultater, sammenlignet med ansatte i Midt-Norge og Nord-Norge.
- Det er signifikante forskjeller mellom ansatte i grunnskole og i videregående skole. Ansatte i grunnskolen er i *større grad helt uenig* i at forventninger har liten innvirkning på skoleresultatene, sammenlignet med ansatte i videregående skole.
- Skoleledere er i mindre grad enige i dette utsagnet, sammenlignet med både sosiallærere/rådgivere, kontaktlærere, andre lærere og assistenter/miljøarbeidere.
- Det er signifikante forskjeller mellom kvinner og menn, og kvinner er i mindre grad enige i dette utsagnet enn menn.
- Ansatte med mer enn 10 års utdanning er *mindre enige* i dette, sammenlignet med ansatte med mindre arbeidserfaring i skolen.

Når det gjelder synet på hvorvidt de daglige utfordringene overskygger de langsiktige målene om å gjennomføre skolegangen, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte i ungdomsskole og kombinerte skoler er *mer enige* i dette, enn hva ansatte på rene barneskoler er.
- Ansatte på yrkesfag er i *mindre grad enig* i at de daglige utfordringene overskygger langsiktige mål enn hva ansatte i studieforbereende eller på skoler med kombinert studieforbereende og yrkesfag er.
- Sosiallærere/rådgivere er mer enige i dette utsagnet, sammenlignet med skoleledere, kontaktlærere og andre lærere.

6.3 Holdninger til betydningen av sosial bakgrunn

Figur 47 – Holdninger til viktigheten av sosial bakgrunn vs. tilpasset opplæring og egeninnsats. Prosentandeler. Base = Skole.

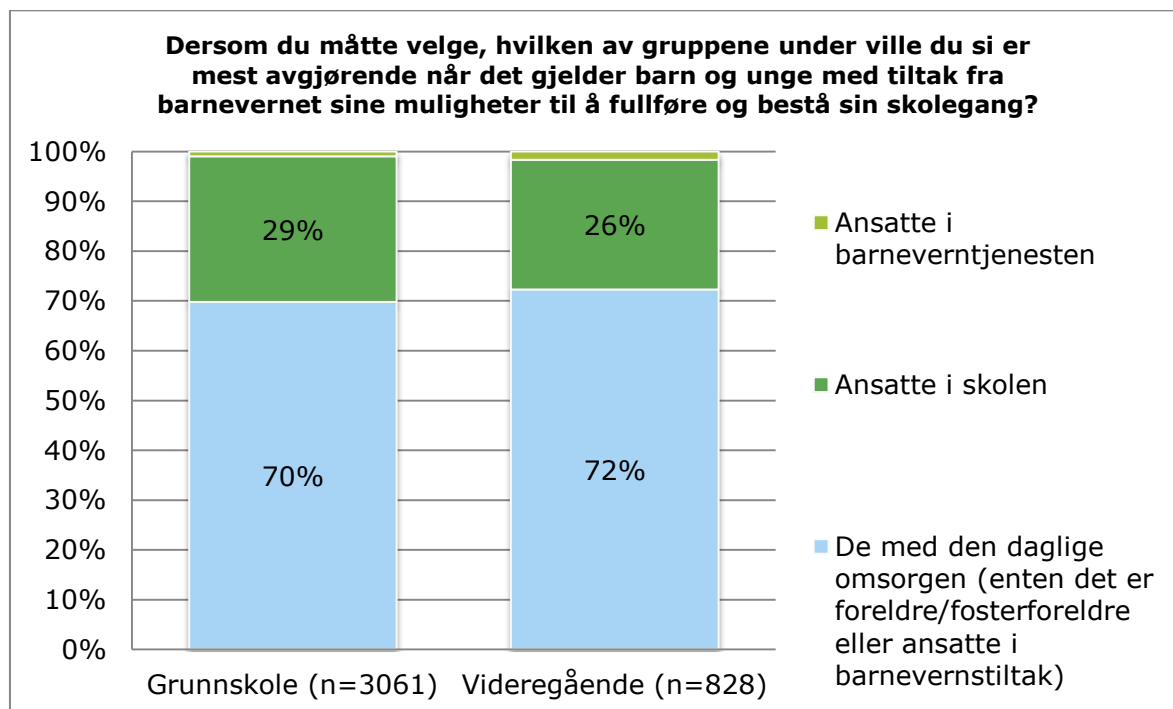
Ordlyd: Person A og person B diskuterer elever med tiltak fra barnevernet og deres muligheter i norsk skole. Hvem er du mest enig med, A eller B?

A sier: «Forskning viser at elevenes sosiale bakgrunn betyr mest for deres resultater på skolen. Med mindre støtte hjemmefra, kan vi ikke forvente at elever med tiltak fra barnevernet vil oppnå like gode skolerresultater som andre elever.»

B sier: «Forskning viser også at læreren er den viktigste enkeltfaktoren for elevers læringsutbytte. Med tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven, kan vi forvente de samme skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet som fra alle andre.»

Som figuren over viser, er litt over halvparten av respondentene mest enig med person B. Rundt 20 prosent er mest enig med A. De siste 20 prosentene svarer at dette er helt umulig å ta stilling til. Det er kun små forskjeller mellom ansatte i grunnskole og ansatte i videregående skole, og det er også stor enighet på tvers av øvrige undergrupper i skolen på dette spørsmålet.

Figur 48 – Holdning til ulike gruppers betydning for muligheten til å fullføre og bestå skolegangen. Prosentandeler. Base = Skole.

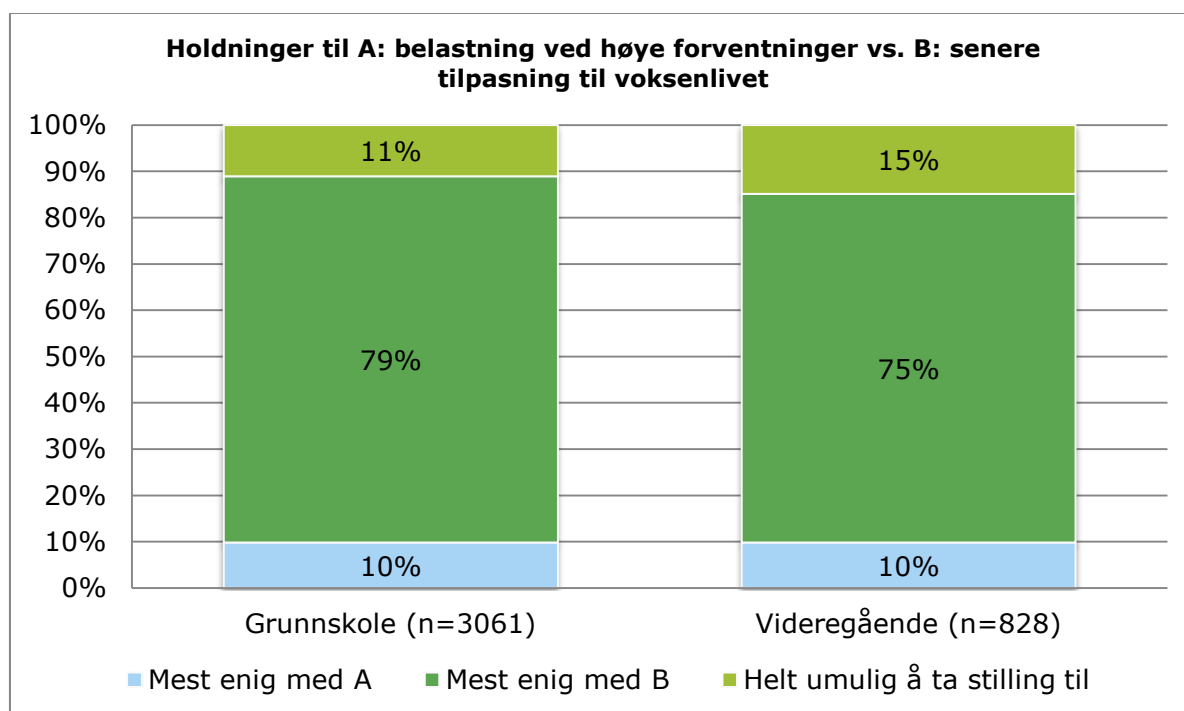

Som vi ser av figuren over, er det hovedsakelig personer med den daglige omsorgen (enten det er foreldre/fosterforeldre eller ansatte i barnevernstiltak) som antas å være mest betydningsfulle for denne gruppens muligheter til å fullføre og bestå skolegangen. Det er liten forskjell mellom ansatte i grunnskole og videregående skole med hensyn til dette spørsmålet. En svært liten andel trekker frem de ansatte i barneverntjenesten.

Ser vi nærmere på dataene finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte i Nord-Norge i større grad vektlegger betydningen av de med den daglige omsorgen sammenlignet med ansatte i Oslo/Akershus. Ansatte i Oslo/Akershus vektlegger ansatte i skolen i større grad, sammenlignet med ansatte i Nord-Norge.
- Sosiallærere/rådgivere har større tro på de med den daglige omsorgen, sammenlignet med andre lærere.
- Assistenter og miljøarbeidere vektlegger de ansatte i skolen i høyere grad enn hva sosiallærere/rådgivere og kontaktlærere gjør.

Figur 49 – Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Prosentandeler. Base = Skole.

Ordlyd: Person A og person B diskuterer forventninger til skoleresultater for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Hvem er du mest enig med, A eller B?

A sier: «De med den daglige omsorgen bør ikke belaste barn og unge med tiltak fra barnevernet ved å stille for høye forventninger og krav til deres skoleresultater. Det blir en ekstra byrde for en gruppe barn og unge som har mange bekymringer fra før.».

B sier: «Lave forventninger og lave krav til skoleresultater vil på lang sikt gjøre mer skade enn gagn for barn og unge med tiltak fra barnevernet. De vil komme til å henge mer etter og få større problemer med tilpasning til voksenlivet senere.»

Når det gjelder holdning til belastningen ved for høye forventninger, ser vi at flertallet er enige med person B. 10 prosent er enige med person A. Det er ingen forskjeller mellom ansatte i grunnskole og videregående skole. Av de ansatte i grunnskolen, er det 11 prosent som mener påstanden er helt umulig å ta stilling til. For ansatte i videregående skole, er tallet 15 prosent.

Når vi ser nærmere på undergrupper, finner vi følgende signifikante forskjeller:

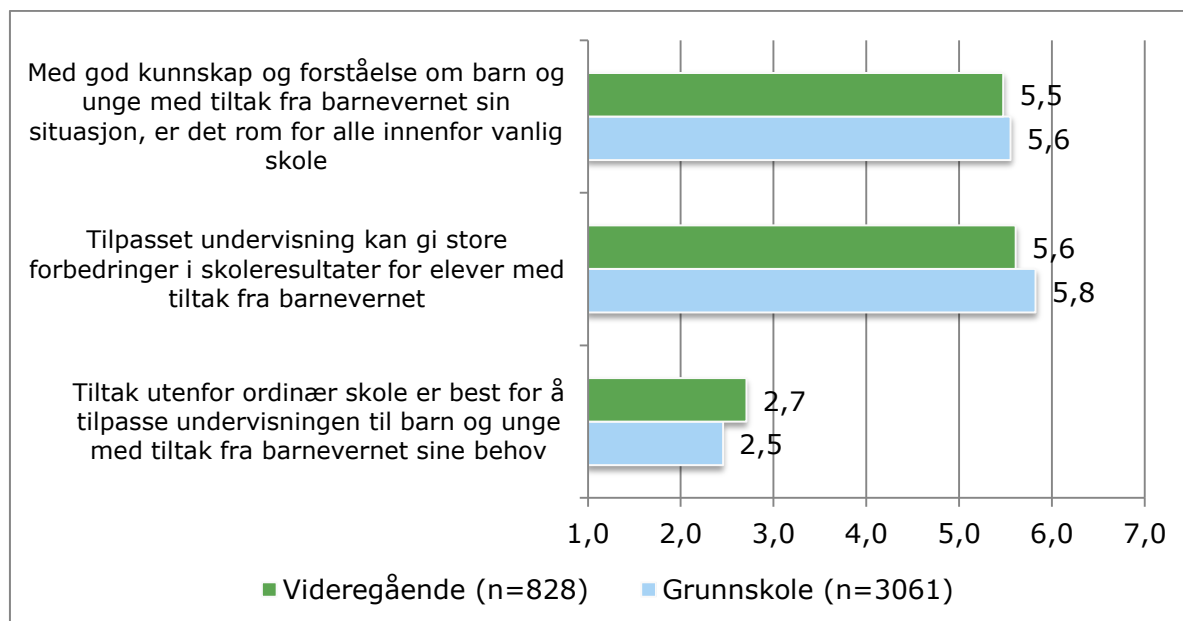
- Skoleledere mener *i større grad* at lave forventninger på sikt vil gjøre mer skade enn gagn, sammenlignet med kontaktlærere, andre lærer og assistenter/miljøarbeidere. De tre sistnevnte gruppene er på sin side mer enige i at de med den daglige omsorgen ikke bør belaste barna/de unge ved å stille høye forventninger til skoleresultatene.
- Menn mener *i større grad* enn kvinner at de med den daglige omsorgen ikke bør belaste barn og unge med tiltak fra barnevernet ved å stille høye forventninger og krav til deres skoleresultater. Kvinner derimot mener i større grad at lave forventninger på lang sikt vil gjøre mer skade enn gagn.
- Ansatte med 5-10 års arbeidserfaring er *mer enige* i at barna/de unge ikke må belastes sammenlignet med de som har lengre arbeidserfaring. De mener på sin side at lave forventninger på sikt vil gjøre større skade enn gagn. (Dette kan leses av tabell 15 nedenfor).

Tabell 16 - Holdning til belastningen ved for høye forventninger. Brutt ned på ansiennitet.

	Arbeidserfaring i skolen, år kategorisert				
	5 år eller mindre	Mellom 5.5 til 10 år	Mellom 10.5 til 20 år	20.5 år eller høyere	Total
Mest enig med A (ikke belaste)	10 %	13 %	9 %	9 %	10 %
Mest enig med B (mer skade enn gagn)	76 %	73 %	80 %	80 %	78 %
Helt umulig å ta stilling	14 %	14 %	11 %	11 %	12 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

6.4 Holdninger til tilpasset opplæring

Figur 50 – Holdninger til tilpasset opplæring. Snittskårer 1-7 (1=mest negativ, 7=mest positiv.) Base = Skole.

Som man kan se av figuren over, er det enighet om at det med god kunnskap og forståelse for barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, er rom for alle innenfor vanlig norsk skole. Det er liten forskjell mellom ansatte i grunnskole og videregående skole med hensyn til dette. Samtidig mener respondentene at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet. Også her er det små forskjeller mellom ansatte i grunnskole og videregående skole. Når det gjelder synet på at tiltak utenfor ordinær skole er best egnet for å tilpasse undervisningen til barn og unge, er flertallet i begge respondentgrupper klart uenige i dette.

Når vi ser på undergrupper for det første spørsmålet (rom for alle innenfor vanlig skole), finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Det er signifikante forskjeller mellom ansatte i de ulike regionene:
 - Ansatte i Oslo/Akershus mener i mindre grad at det er rom for alle innenfor vanlig skole, sammenlignet med ansatte i Midt-Norge.
 - Det samme gjelder ansatte på Østlandet som i mindre grad mener det er rom for alle, sammenlignet med ansatte på Sør/Vestlandet og i Midt-Norge.
 - Ansatte i Nord-Norge derimot mener det i høy grad er rom for alle, sammenlignet med ansatte i Oslo/Akershus og de på Østlandet.
- Ansatte i barneskolen mener i større grad at det er rom for alle innenfor vanlig skole, sammenlignet med ansatte i ungdomsskolen.
- Det er signifikante forskjeller på dette synet mellom skoleledere (mest positive) og kontaktlærere og andre lærere.
- Det er forskjeller mellom kvinner og menn. Kvinner er mer enige i at det er rom for alle, enn hva menn er.
- Arbeidserfaring spiller også inn, og ansatte med mer enn 20 års erfaring er mer enige i dette, spesielt sammenliknet med ansatte med 10 års arbeidserfaring eller mindre.

For utsagnet «Tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet», finner vi følgende signifikante forskjeller:

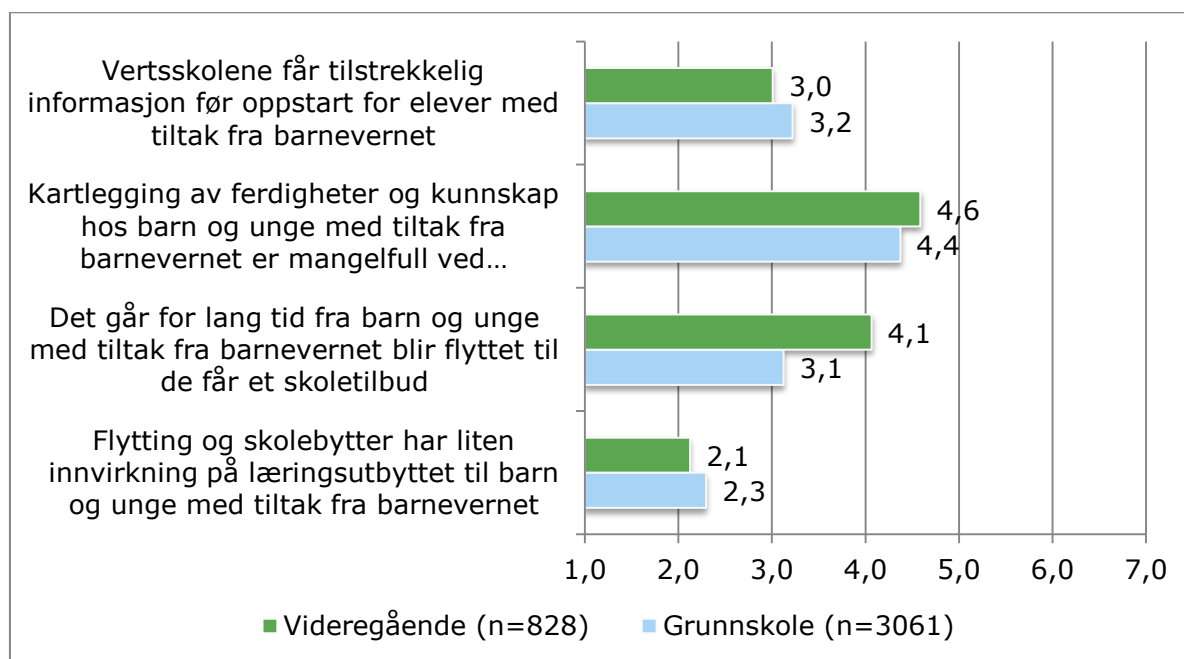
- Det er signifikante forskjeller mellom ansatte i grunnskole og videregående skole. Mens ansatte i grunnskolen er mer enige i dette, er ansatte i videregående skole mer uenige. Det er også forskjeller mellom barneskole og ungdomsskole, og ansatte i barneskolen er mest enige i dette utsagnet.
- Skoleledere har større tro på at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater, sammenlignet med hva kontaktlærere har.
- Assistenter og miljøarbeidere har større tro på tilpasset undervisning, sammenlignet med skoleledere, sosiallærere/rådgivere og andre lærere.
- Videre er det signifikante forskjeller mellom kjønnene, og kvinner har mer tro på tilpasset undervisning enn menn.
- Lærere med 5-10 års arbeidserfaring er mer positive til tilpasset undervisning, spesielt ift. ansatte med over 20 års erfaring.

Når det gjelder synet på tiltak utenfor ordinær skole, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte i grunnskolen er mest uenig i at tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov. Ansatte i videregående skole og andre skoler er mer enig i dette.
- Det er spesielt lærere i barneskolen som er uenige i dette utsagnet.
- Lærere på yrkesfag er mer uenig i at tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov, sammenlignet med lærere i videregående skoler med kun studieforberedende linje.
- Skoleledere er mer uenig i dette utsagnet enn hva kontaktlærere og andre lærere er. Men også sosiallærere er mer uenige i dette sammenlignet med andre lærere.
- Kvinner mener i større grad enn menn at tiltak utenfor ordinær skole er best for å tilpasse undervisningen.
- Ansatte med lengst ansiennitet (over 20 år) er i størst grad uenig i at tiltak utenfor ordinær skole er det beste for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov.

6.5 Holdninger til informasjonsflyten mellom barnevern og skole

Figur 51 – Holdninger vedrørende skolebytter. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.

Figuren over viser at respondentene i mindre grad er enige i påstanden om at vertsskolene får tilstrekkelig informasjon før oppstart for elever med tiltak fra barnevernet. Videre er de enige om at kartlegging av ferdigheter og kunnskap ved skolebytter er mangelfull. Respondentene i skolen er også klart uenige i at flytting og skolebytter har liten innvirkning på læringsutbyttet.

Som vi kan lese av figuren over, er det små forskjeller mellom gruppene for alle spørsmål med unntak av ett. For spørsmålet «Det går for lang tid fra barn og unge med tiltak fra barnevernet blir flyttet til de får et skoletilbud», er det stor forskjell mellom grunnskoleansattes holdninger og holdninger hos ansatte i videregående skole. Ansatte i videregående mener i større grad enn ansatte i grunnskolen at det går for lang tid fra barn og unge med tiltak fra barnevernet blir flyttet til de får et skoletilbud.

Når vi ser nærmere på undergruppene, gjør vi følgende signifikante funn:

- Ansatte i Oslo/Akershus er helt uenig i at vertsskolene får tilstrekkelig med informasjon sammenlignet med ansatte i Sør/Vestlandet og Midt-Norge.
- Ansatte i grunnskolen er mer enig i dette enn ansatte i videregående skole.
- Sosiallærere/rådgivere og kontaktlærere er mer uenig i dette enn hva skoleledere er.
- Menn er mer enig i at vertsskolene får tilstrekkelig informasjon sammenlignet med kvinner.
- Videre er det forskjeller når det gjelder ansiennitet. Ansatte med 5 års arbeidserfaring eller mindre er mer uenige i dette enn de som har 20 års arbeidserfaring eller mer.

For spørsmålet knyttet til kartlegging av ferdigheter, finner vi altså forskjeller mellom ansatte i grunnskole og videregående skole. Også ansatte i ungdomsskolen er mer enige i dette sammenlignet med ansatte i barneskolen. Videre (signifikante forskjeller):

- Ansatte på studieforberedende mener kartleggingen er mer mangelfull enn hva gjelder ansatte i yrkesfag.
- Ansatte med under 10 års arbeidserfaring er mer enige i at kartleggingen er mangelfull sammenlignet med hva ansatte med over 20 års arbeidserfaring er.

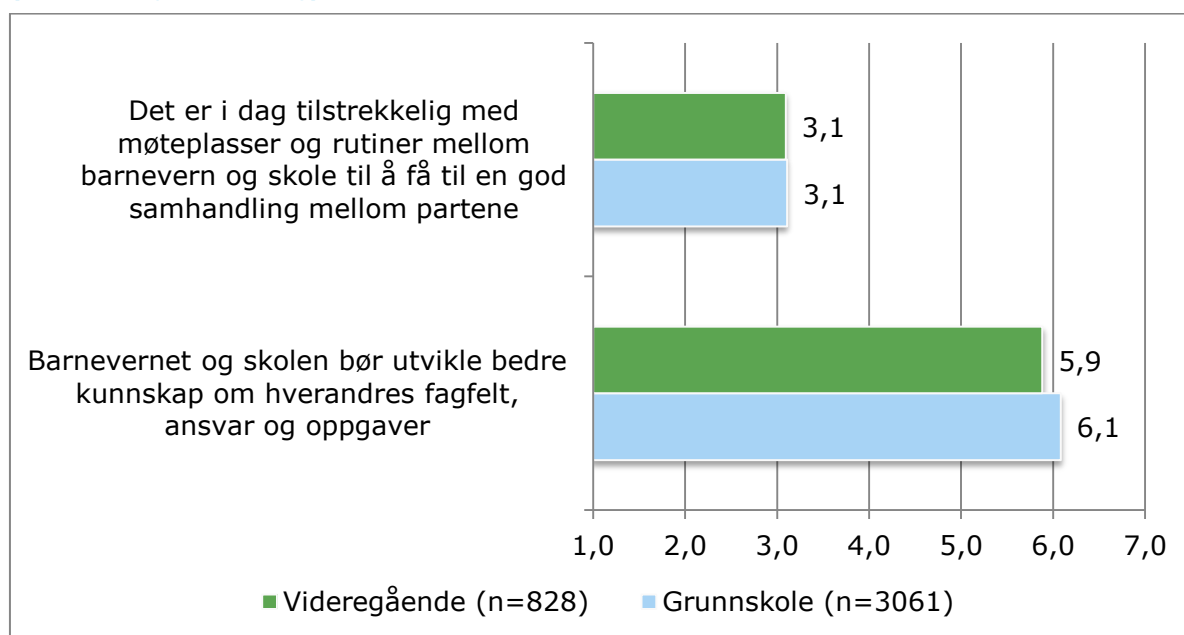
Når det gjelder spørsmålet om det går for lang tid fra barn og unge med tiltak fra barnevernet blir flyttet til de får et skoletilbud, er det enkelte regionale forskjeller. Ansatte i Midt-Norge er noe mer enig i dette sammenlignet med ansatte i Nord-Norge. Videre (signifikante forskjeller):

- Skoleledere er mer uenig i at det går for lang tid, sammenlignet med andre lærere.
- Sosiallærere/rådgivere derimot synes i større grad at det går for lang tid fra flytting til skoletilbud, sammenlignet med skoleledere.
- Kvinner synes i mindre grad dette tar lang tid, sammenlignet med hva menn synes.

Når det gjelder synet på flytting og skolebytters eventuelle innvirkning på læringsutbyttet, er det primært forskjeller mellom gruppene knyttet til kjønn og arbeidserfaring. Kvinner mener i større grad at flytting og skolebytter påvirker læringsutbyttet enn hva menn mener. Ansatte med lengst arbeidserfaring (20 år og mer) mener i større grad at flytting og skolebytter i liten grad innvirker på læringsutbyttet, sammenlignet med ansatte i de øvrige tre gruppene.

Holdninger til møteplasser, utvikling og samarbeid

Figur 52 – Holdninger til møteplasser og utvikling av kjennskap til hverandres fagfelt. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.

Figuren over viser at det ikke oppleves å være tilstrekkelig med møteplasser og rutiner mellom barnevern og skole til å få til en god samhandling mellom partene. Det er ingen forskjeller mellom grunnskoleansattes syn på dette og ansatte i videregående skole sitt syn på dette.

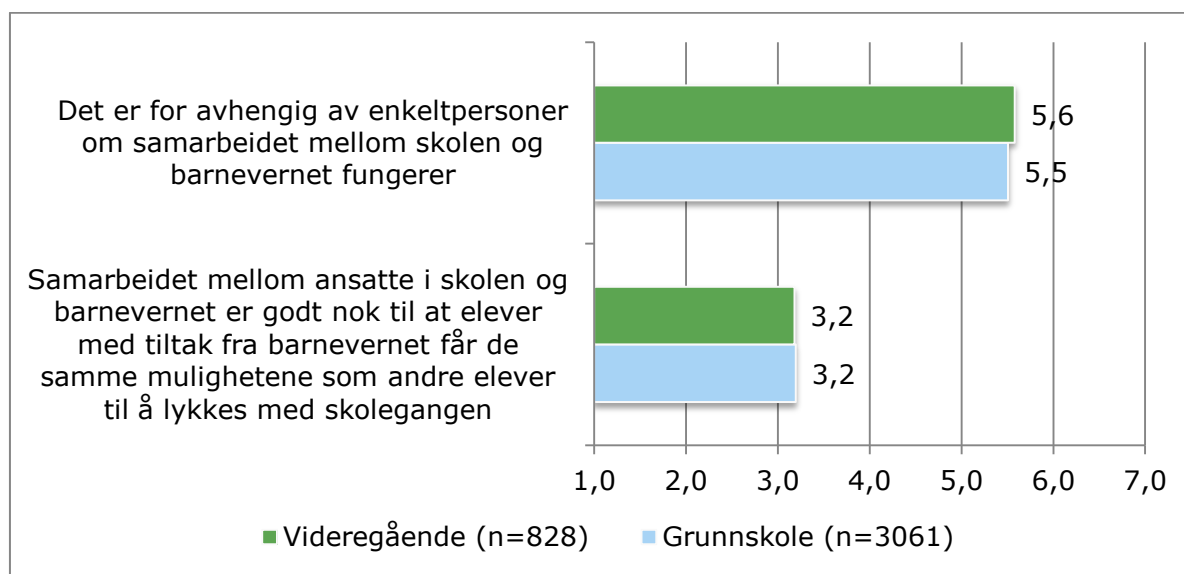
Det er enighet om at barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver. Også her er det lite forskjell mellom de to gruppene.

Når vi ser nærmere på undergruppene for de to spørsmålene, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte i *barneskolen* synes i mindre grad enn ansatte i videregående skole at det er tilstrekkelig med møteplasser og rutiner mellom barnevern og skole til å få til en god samhandling mellom partene.
- Skoleledere synes i større grad at det er tilstrekkelig, sammenlignet med kontaktlærere.
- Kvinner er mer uenig i at det er tilstrekkelig med møteplasser og rutiner, sammenlignet med menn.

Når det gjelder spørsmålet om barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver, er det forskjeller mellom ansatte i grunnskole og ansatte i videregående skole. Ansatte i grunnskolen er mer enige i dette. Videre er ansatte i barneskolen mer enige i dette enn de ansatte i ungdomsskolen. Også skoleledere ser større behov for at det utvikles bedre kunnskap enn hva gjelder kontaktlærere, assistenter og miljøarbeidere.

Figur 53 – Holdninger til sårbarheten i samarbeidet mellom barnevern og skole. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.

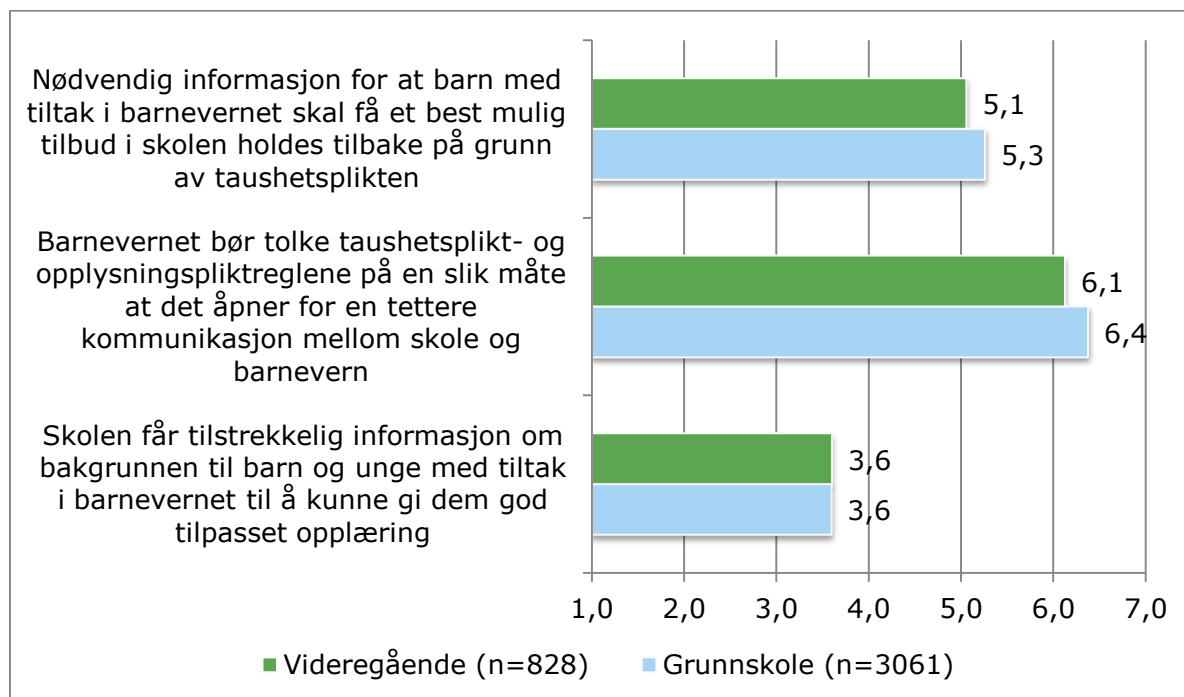
Respondentene er i høy grad enige i at det er for avhengig av enkeltpersoner om samarbeidet mellom skolen og barnevernet fungerer. De er i mindre grad enige i at samarbeidet mellom ansatte i skolen og barnevernet er godt nok til at elever med tiltak fra barnevernet får de samme mulighetene som andre elever til å lykkes med skolegangen. Det er ingen/lite forskjell mellom de to respondentgruppene for begge disse spørsmålene.

Når vi ser nærmere på undergruppene, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte i Oslo/Akershus skiller seg fra ansatte både på Østlandet, Sør/Vestlandet og i Midt-Norge ved at de i større grad enn de øvrige synes det er for avhengig av enkeltpersoner om samarbeidet mellom skole og barnevern fungerer.
- Også sosiallærere/rådgivere mener samarbeidet er for avhengig av enkeltpersoner sammenlignet med hva andre lærere mener.
- Kontaktlærere, assistenter og miljøarbeidere synes i mindre grad at samarbeidet mellom ansatte i skolen og barnevernet er godt nok til at elever med tiltak fra barnevernet får de samme mulighetene som andre elever til å lykkes med skolegangen, sammenlignet med hva skoleledere mener.

Holdninger vedrørende taushetsplikten

Figur 54 – Holdninger vedrørende taushetsplikten. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.

Figuren over viser at et flertall ansatte i skoleverket mener at nødvendig informasjon for at barn med tiltak i barnevernet skal få et best mulig tilbud i skolen holdes tilbake på grunn av taushetsplikten. Det er relativt liten forskjell mellom de to gruppene i skolen. Det er også stor enighet om at barnevernet bør tolke taushetsplikt- og opplysningspliktreglene på en slik måte at det åpner for en tettere kommunikasjon mellom skole og barnevern. Det er en viss forskjell mellom de to målgruppene, og ansatte i grunnskolen mener dette i noe større grad enn ansatte i videregående skole.

De to gruppene er mindre enige i at skolen får tilstrekkelig informasjon om bakgrunnen til barn og unge med tiltak i barnevernet til å kunne gi dem god tilpasset opplæring. Her er de to gruppene helt på linje med hverandre.

Ser vi nærmere på undergrupper, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte på Østlandet er mindre enig i at nødvendig informasjon holdes tilbake på grunn av taushetsplikten, sammenlignet med ansatte i Nord-Norge.
- Det er også forskjeller mellom ansatte i barneskole og kombinert skole. Ansatte i barneskolen mener dette i større grad.
- Kvinner er i tillegg mer enige i at nødvendig informasjon holdes tilbake, sammenlignet med menn.

Når det gjelder synet på om barnevernet bør tolke taushetsplikt- og opplysningspliktreglene på en slik måte at det åpner for en tettere kommunikasjon mellom skole og barnevern, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Ansatte i grunnskolen er i større grad enig i dette, sammenlignet med ansatte i videregående skole.
- Skoleledere og sosiallærere/rådgivere er også mer enige i dette sammenlignet med andre lærere og ansatte i skolen.

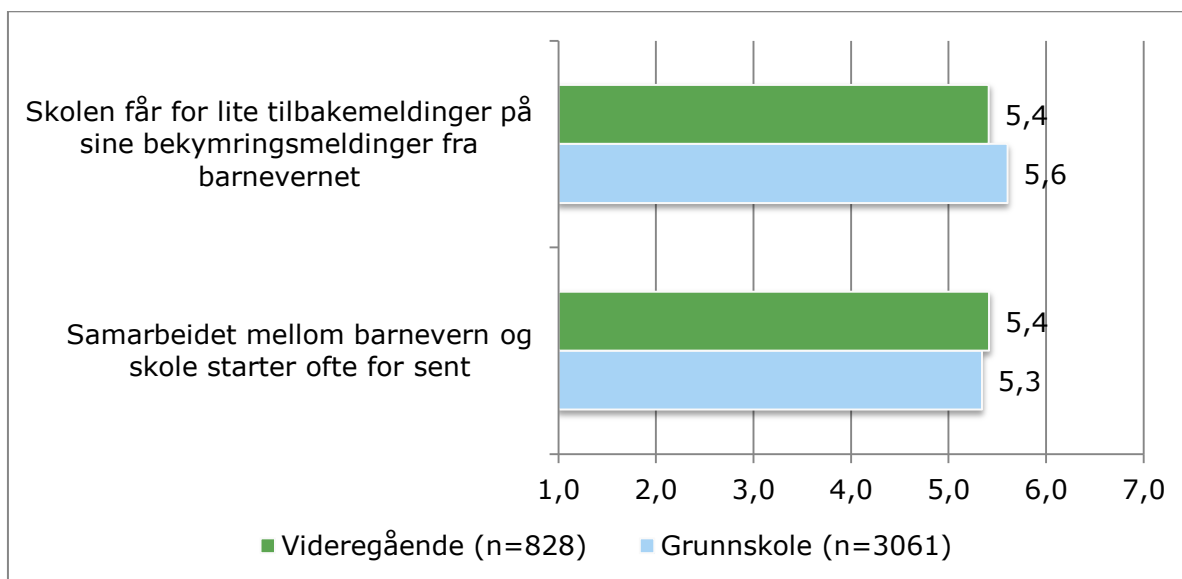
- Også kvinner er mer enige i at barnevernet bør tolke taushetsplikt- og opplysningspliktreglene på en slik måte at det åpner for en tettere kommunikasjon mellom skole og barnevern enn hva menn er.
- Det er i tillegg forskjeller mellom ansatte med høy og lav ansiennitet. Ansatte med mellom 10-20 år og mer enn 20 års arbeidserfaring er i større grad enige i at barnevernet bør tolke taushetsplikt- og opplysningspliktreglene på en slik måte at det åpner for en tettere kommunikasjon mellom skole og barnevern, enn de med mindre arbeidserfaring fra skolen.

Synet på om skolen får tilstrekkelig informasjon om bakgrunnen til barn og unge med tiltak i barnevernet til å kunne gi dem god tilpasset opplæring, varierer mellom regionene:

- Ansatte i Oslo/Akershus er mest uenig i dette og skiller seg fra alle de øvrige regionene.
- Ansatte på Østlandet og i Midt-Norge er i størst grad enige i at skolen får tilstrekkelig informasjon.
- Videre finner vi forskjeller mellom skoletyper, og ansatte i barneskolen er mer uenig i at skolen får tilstrekkelig informasjon sammenlignet med ansatte i ungdomsskolen.
- Det er forskjeller mellom kjønnene og kvinner sier i større grad at de ikke får tilstrekkelig med informasjon, sammenlignet med menn.

Holdninger til bekymringsmeldinger og oppstart for samarbeid

Figur 55 – Holdninger til tilbakemeldinger på bekymringsmeldinger, og oppstart for samarbeidet. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.

Som vi kan se av figuren over, er det enighet om at skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet og at samarbeidet mellom barnevern og skole ofte starter for sent. Det er lite forskjell mellom de to gruppene for begge disse to påstandene.

Ser vi nærmere på undergruppene, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Kontaktlærere er *mer enige* i at skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet sammenlignet med skoleledere. (Dette kan leses av tabell 16 nedenfor).
- Sosiallærere/rådgivere derimot er *mindre enige* i dette sammenlignet med andre lærere.
- Kvinner er mer enige i at skolen får for lite tilbakemeldinger, sammenlignet med menn.
- Ansatte med mellom 5-10 års arbeidserfaring er mer enige i dette enn de ansatte med lengst arbeidserfaring er (20 år og mer).

Tabell 17 - Svarfordeling på utsagnet «Skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet». Brutt ned på stilling i skolen.

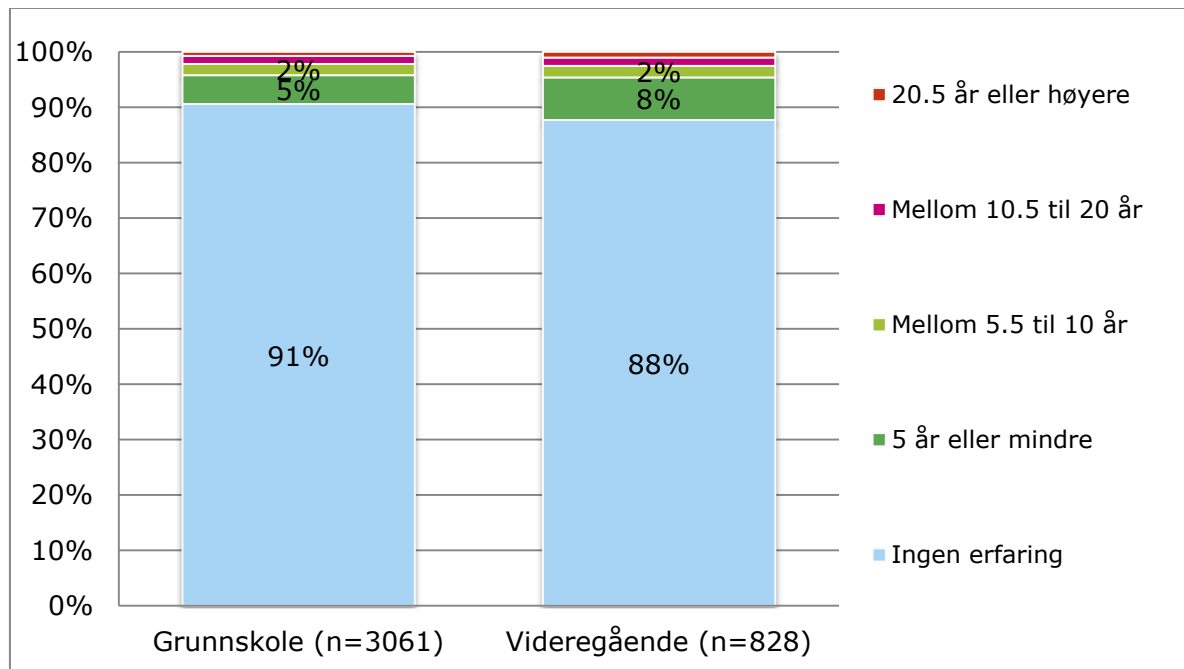
	Skoleledere	Sosiallærere/ rådgivere	Kontaktlærere	Andre lærere	Annet (ass./miljøarbeider)	Total
1 = Helt uenig	3 %	4 %	2 %	1 %	0 %	2 %
2	7 %	6 %	5 %	4 %	2 %	6 %
3	6 %	5 %	4 %	5 %	6 %	5 %
4	11 %	12 %	8 %	12 %	8 %	10 %
5	14 %	13 %	15 %	10 %	18 %	14 %
6	22 %	18 %	22 %	22 %	28 %	22 %
7 = Helt enig	38 %	41 %	44 %	45 %	38 %	41 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Når det gjelder synet på om samarbeidet starter for sent, er ansatte i Oslo/Akershus mer enige i dette enn det ansatte i Midt-Norge er. Videre (signifikante forskjeller):

- Ansatte i kombinert skole er mer enige i at samarbeidet starter for sent sammenlignet med ansatte i barneskolen.
- Skoleledere er mer uenige i dette utsagnet, sammenlignet med sosiallærere/rådgivere, kontaktlærere og andre lærere.
- Kontaktlærere og andre lærere er mer enige i at samarbeidet starter for sent, sammenlignet med skoleledere.
- Kvinner opplever i større grad enn menn at samarbeidet starter for sent.
- Det samme gjelder ansatte med under 5 års arbeidserfaring, sammenlignet med de med mer enn 10 års erfaring.

6.6 Kjennskap til barnevernsektoren i skolen

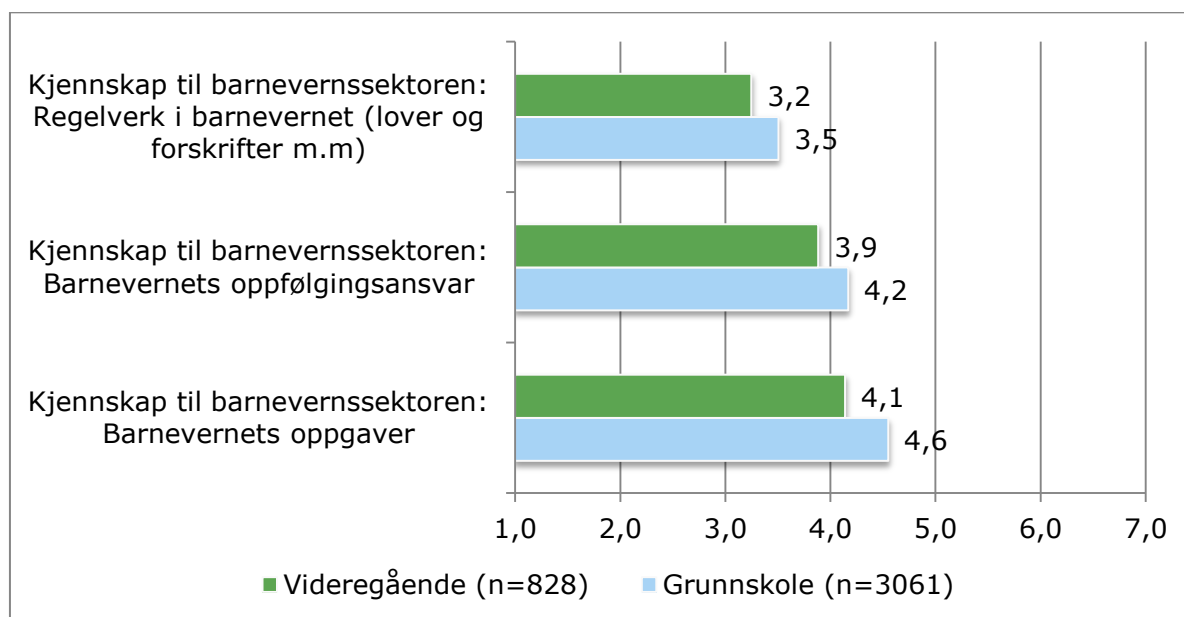
Figur 56 - Antall års erfaring fra tidligere arbeid i barnevernet. Base = Skole. Prosentandeler

Som vi ser av figuren over, har de fleste av respondentene i skoleverket ingen tidligere arbeidserfaring fra barnevernet. Sammenliknet med erfaringen ansatte i barnevernet har med arbeid i skolesektoren, er dette høyt (se kap 5.6).

Det er en noe høyere andel i grunnskolen enn i videregående som ikke har erfaring med denne formen for arbeid. Totalt 9 prosent av de ansatte i grunnskolen har noe arbeidserfaring fra barnevernet; 5 prosent har 5 års erfaring eller mindre, mens 2 prosent har mellom 5 og 10 års erfaring. I videregående skole er andelen med arbeidserfaring fra barnevernet altså noe høyere. 8 prosent har 5 års arbeidserfaring eller mindre. 2 prosent har mellom 5 og 10 års erfaring.

Figur 57 - Grad av kjennskap til barnevernets regelverk, oppfølgingsansvar og oppgaver. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Skole.

Som figuren over viser, opplever ansatte i skolen å ha mindre grad av kjennskap til barnevernssektoren. Dette er også klart lavere nivåer enn tilsvarende spørsmål stilt til de ansatte i barnevernet om kjennskap til skolen (se kap 5.6).

Ansatte i skolen har minst kjennskap til regelverket i barnevernet, noe mer kjennskap til barnevernets oppfølgingsansvar og mer kjennskap til barnevernets oppgaver. Det er visse forskjeller mellom grunnskoleansatte og ansatte i videregående skole når det gjelder kjennskap til regelverk og oppfølgingsansvar, og ansatte i videregående skole oppgir å ha bedre kjennskap til dette enn hva grunnskoleansatte gjør. Det er større forskjell mellom de to målgruppene når det gjelder å kjenne til barnevernets oppgaver, men også her oppgir de ansatte i videregående skole å kjenne disse oppgavene bedre enn det grunnskoleansatte oppgir.

Ser vi nærmere på undergrupper, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- Når det gjelder kjennskap til regelverket, oppgir ansatte i Nord-Norge å ha svært godt kjennskap til dette, sammenlignet med ansatte på Østlandet.
- Grunnskoleansatte har bedre kjennskap til regelverket enn de ansatte i videregående skole har.
- Skoleledere, sosiallærere/rådgivere, assistenter og miljøarbeidere oppgir å ha bedre kjennskap til regelverket sammenlignet med både kontaktlærere og andre lærere, som oppgir å ha dårligere kjennskap til dette.
- Ansatte med 5 års erfaring eller mindre fra skolen har dårligere kjennskap til regelverket enn de med over 10 års arbeidserfaring fra skolen. Motsatt oppgir de ansatte med lengst arbeidserfaring, å ha bedre kjennskap til dette sammenlignet med de med minst erfaring.

Når det gjelder kjennskap til barnevernets oppfølgingsansvar, skiller ansatte i Nord-Norge seg ut og oppgir å ha svært godt kjennskap til dette, sammenlignet med ansatte på Østlandet og i Midt-Norge. Videre (signifikante forskjeller):

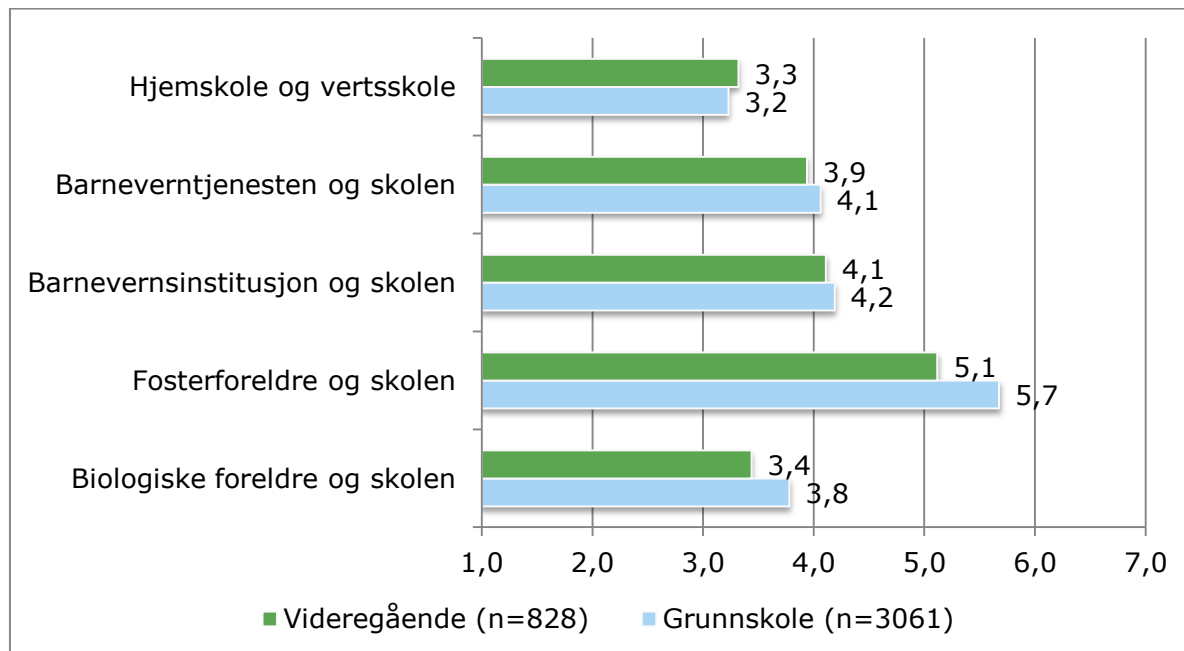
- I videregående skole har man mindre kjennskap til oppfølgingsansvaret enn de har i grunnskolen og på ren studieforberedende har man mindre kjennskap enn det de ansatte i kombinerte studieforberedende/yrkesfagsskoler oppgir å ha.

- Skoleledere og sosiallærere/rådgivere oppgir å ha god kjennskap til oppfølgingsansvaret sammenlignet med kontaktlærere og andre lærere.
- Også assistenter og miljøarbeidere oppgir å ha god kjennskap til dette.
- Igjen er det forskjeller mellom ansatte med lang og kort ansiennitet. De med lengst ansiennitet har bedre kjennskap til oppfølgingsansvaret, sammenlignet med de med kortest.

Når det gjelder barnevernets oppgaver, har grunnskoleansatte mer kjennskap til disse enn det ansatte i videregående skole oppgir å ha. Som for de foregående punktene, har skoleleder, sosiallærer/rådgiver og assistenter/miljøarbeidere bedre kjennskap til barnevernets oppgaver enn kontaktlærere og andre lærere. Ansiennitet spiller inn også her og de med kortest arbeidserfaring har mindre kjennskap til barnevernets oppgaver sammenlignet med de med lang. De med lengst erfaring fra skolen (20 år og mer), oppgir å ha god kjennskap sammenlignet med de tre øvrige gruppene.

6.7 Holdninger til samarbeidet mellom ulike instanser

Figur 58 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og ulike instanser innenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Skole.

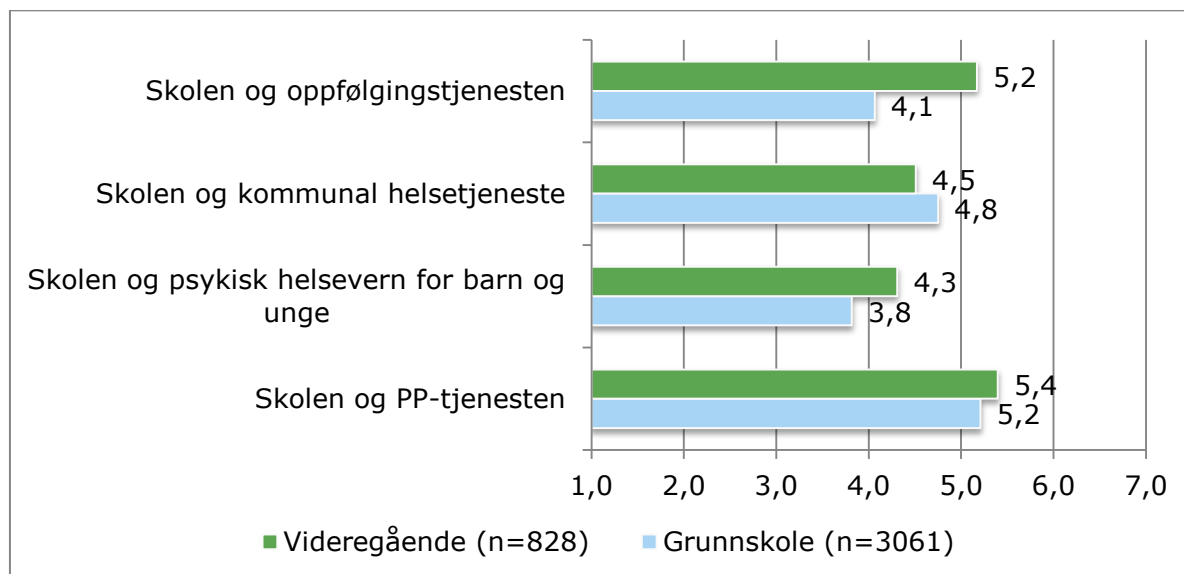
Som vi ser av figuren over, opplever skolens ansatte samarbeidet mellom fosterforeldre og skolen som relativt godt. Samarbeidet mellom biologiske foreldre og skolen derimot oppleves som mindre godt. Lavest snittskåre finner vi for samarbeid mellom hjemskole og vertsskole.

Når det gjelder synet på samarbeid mellom fosterforeldre og skolen, er det relativt stor forskjell mellom de to gruppene. Ansatte i grunnskolen er mer positive til dette samarbeidet enn ansatte i videregående skole. Det samme gjelder også samarbeidet mellom biologiske foreldre og skolen. For de øvrige tre punktene, er det lite forskjell mellom målgruppene.

Når vi ser på undergrupper, finner vi følgende signifikante forskjeller:

- På Østlandet og Sør/Vestlandet er de mer positive til samarbeidet mellom barneverntjenesten og skolen enn i Midt-Norge. Ansatte i grunnskolen er mer positive enn i videregående skole og kontaktlærere og andre lærere er mindre positive enn skoleledere.
- Kontaktlærere er mer positive til samarbeidet mellom skolen og fosterforeldre enn det skoleleder, sosiallærer/rådgiver, assistenter og miljøarbeidere er. De med lengst arbeidserfaring (10 år og over) har mer positive holdninger til dette samarbeidet enn de med minst arbeidserfaring har.
- Ansatte på Østlandet og Sør/Vestlandet har dårligere inntrykk av samarbeidet mellom biologiske foreldre og skolen sammenlignet med ansatte i Oslo og Akershus. Grunnskoleansatte har godt inntrykk sammenlignet med ansatte og videregående skole, og kontaktlærere har en mer positiv holdning til dette samarbeidet sammenlignet med både skoleleder og sosiallærer/rådgiver.
- Ansatte som har hatt ansvar for elever med tiltak fra barnevernet, og hvor flest elever har hatt tiltak i forbindelse med *fosterhjem*, opplever samarbeidet mellom biologiske foreldre og skolen som *dårligere* enn andre ansatte, spesielt sammenliknet med de som har hatt ansvar for flest elever med hjelpetiltak/tiltak i hjemmet.

Figur 59 – Holdninger til samarbeid mellom skolen og instanser utenfor barnevernet. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Skole.

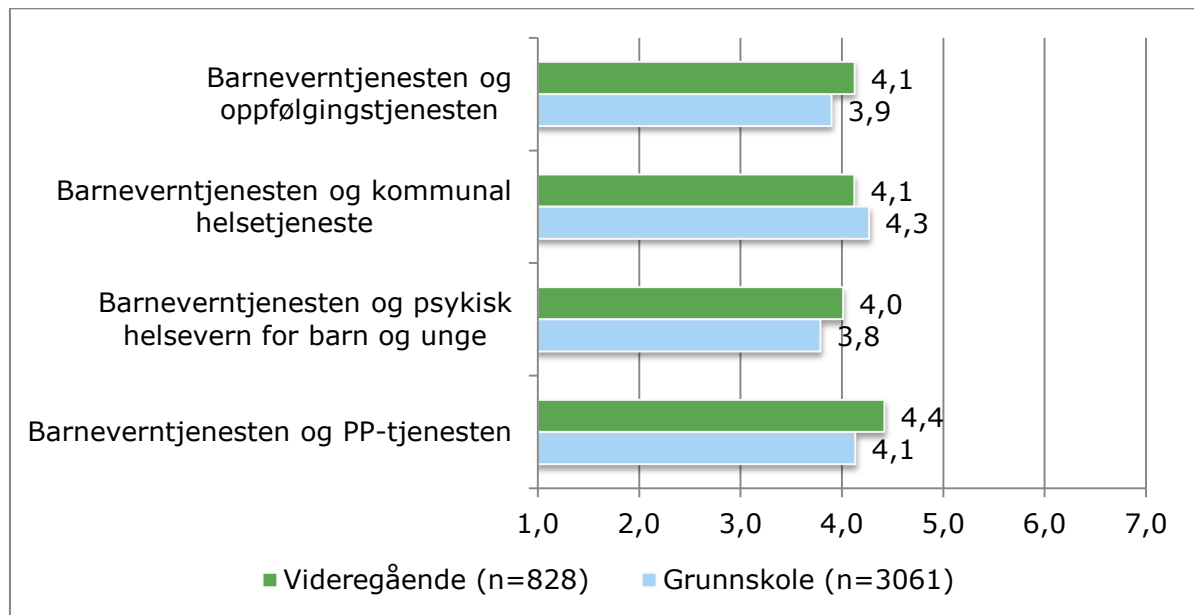

Figuren over viser at respondentene har mest positive holdninger til samarbeidet mellom skole og PP-tjenesten. Det er lite forskjell mellom de ansatte i grunnskole og videregående skole. Ansatte i videregående skole har også et positivt syn på samarbeidet mellom skole og oppfølgingstjenesten, men her er det store forskjeller mellom ansatte i videregående og grunnskoleansatte. Mens ansatte i grunnskolen har et forholdsvis dårlig inntrykk av samarbeidet mellom skole og psykisk helsevern for barn og unge, har de ansatte i videregående skole et bedre syn på dette samarbeidet.

Ser vi nærmere på undergrupper finner vi følgende signifikante funn:

- Nord-Norge skiller seg ut og har et svært godt inntrykk av samarbeidet mellom skolen og oppfølgingstjenesten sammenlignet med de øvrige regionene. Ansatte i videregående skole, har et bedre inntrykk enn ansatte i grunnskole og ansatte på yrkesfag har bedre inntrykk enn ansatte på ren studieforberedende linje. Skoleledere har bedre inntrykk enn andre lærere og sosiallærere/rådgivere har bedre inntrykk av dette samarbeidet sammenlignet med både skoleledere, kontaktlærere og andre lærere. Kvinner har dårligere inntrykk av samarbeidet sammenlignet med menn og ansatte med lengst ansiennitet har svært godt inntrykk sammenlignet med de med kortest arbeidserfaring.
- Når det gjelder synet på samarbeidet mellom skolen og kommunal helsetjeneste, har både skoleledere og sosiallærere/rådgivere et svært godt inntrykk sammenlignet med kontaktlærere og andre lærere. Menn har bedre inntrykk enn kvinner og ansatte med 20,5 års arbeidserfaring eller mer har bedre inntrykk enn ansatte med 5,5-10 år og 10,5 til 20 års arbeidserfaring.
- Ansatte i grunnskolen har et dårligere inntrykk av samarbeidet mellom skolen og psykisk helsevern, sammenlignet med ansatte i videregående skole. Kvinner har også dårligere inntrykk enn menn.
- Ansatte på yrkesfag har bedre inntrykk av samarbeidet mellom skolen og PP-tjenesten enn det ansatte i studieforberedende har. Skoleledere og sosiallærere/rådgivere har et godt inntrykk sammenlignet med kontaktlærere og andre lærere. Assistenter og miljøarbeidere har et dårligere inntrykk av dette samarbeidet sammenlignet med både skoleledere og sosiallærere/rådgivere. Ansatte med 20 års arbeidserfaring eller mer, har et svært godt inntrykk av samarbeidet mellom skolen og PP-tjenesten sammenlignet med de øvrige gruppene med mindre arbeidserfaring.

Figur 60 – Holdninger til samarbeid mellom barneverntjenesten og ulike instanser. Snittskårer 1-7 (1=svært dårlig, 7=svært godt). Base = Skole.

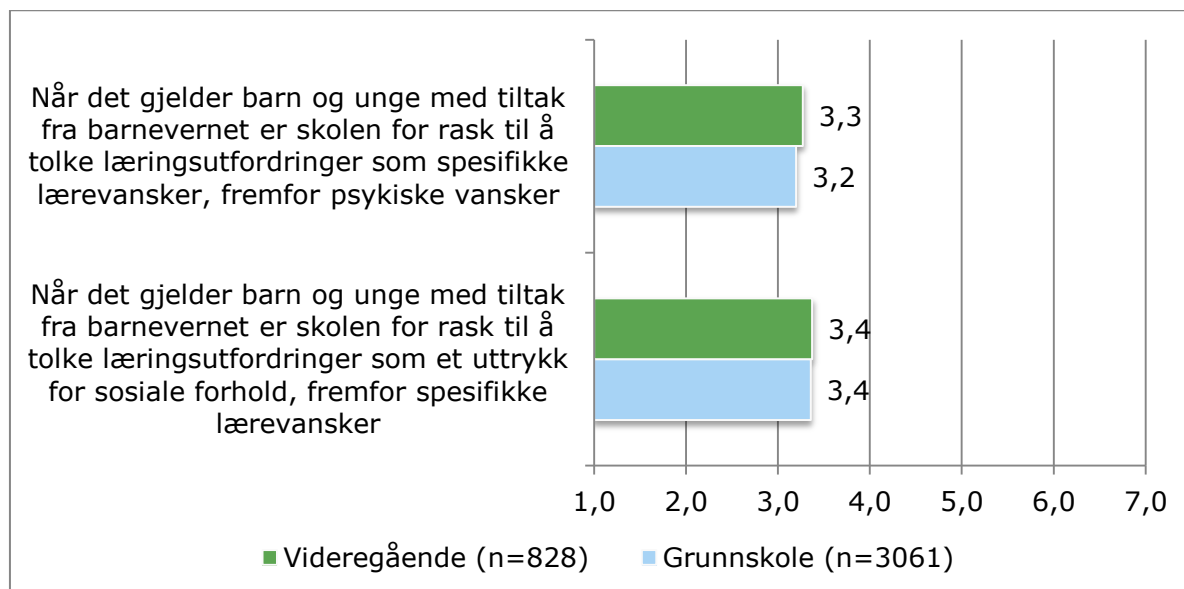
Som vi ser av figuren over, har ansatte i skoleverket verken et spesielt positivt eller spesielt negativt syn på samarbeidet mellom barneverntjenesten og instanser som oppfølgingstjenesten, kommunal helsetjeneste, psykisk helsevern for barn og unge og PP-tjenesten. Det er visse forskjeller mellom ansatte i de to målgruppene, og størst forskjell for synet på samarbeidet mellom barneverntjenesten og PP-tjenesten, der grunnskoleansatte har det mest positive synet.

Ser vi på undergrupper, finner vi flere regionale forskjeller og følgende signifikante funn:

- Ansatte i Nord-Norge er mer positive til samarbeidet mellom barneverntjenesten og kommunal helsetjeneste enn ansatte i Midt-Norge. Assistenter og miljøarbeidere er mer positive sammenlignet med andre lærere.
- Ansatte på Østlandet og Sør/Vestlandet er mer positive til samarbeidet mellom barneverntjenesten og psykisk helsevern for barn og unge enn ansatte i Oslo/Akershus.
- Når det gjelder syn på samarbeidet mellom barneverntjenesten og PP-tjenesten, er ansatte på Østlandet, Sør/Vestlandet og Midt-Norge mer positive enn de i Oslo/Akershus. Også Nord-Norge er signifikant mer positive enn ansatte i både Oslo/Akershus og i Midt-Norge. Videre er ansatte i videregående skole mer positive til samarbeidet mellom barneverntjenesten og PP-tjenesten enn ansatte i grunnskolen.

6.8 Holdninger til egen sektor og barnevernsektoren

Figur 61 – Holdninger til tolkning av læringsutfordringer. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.

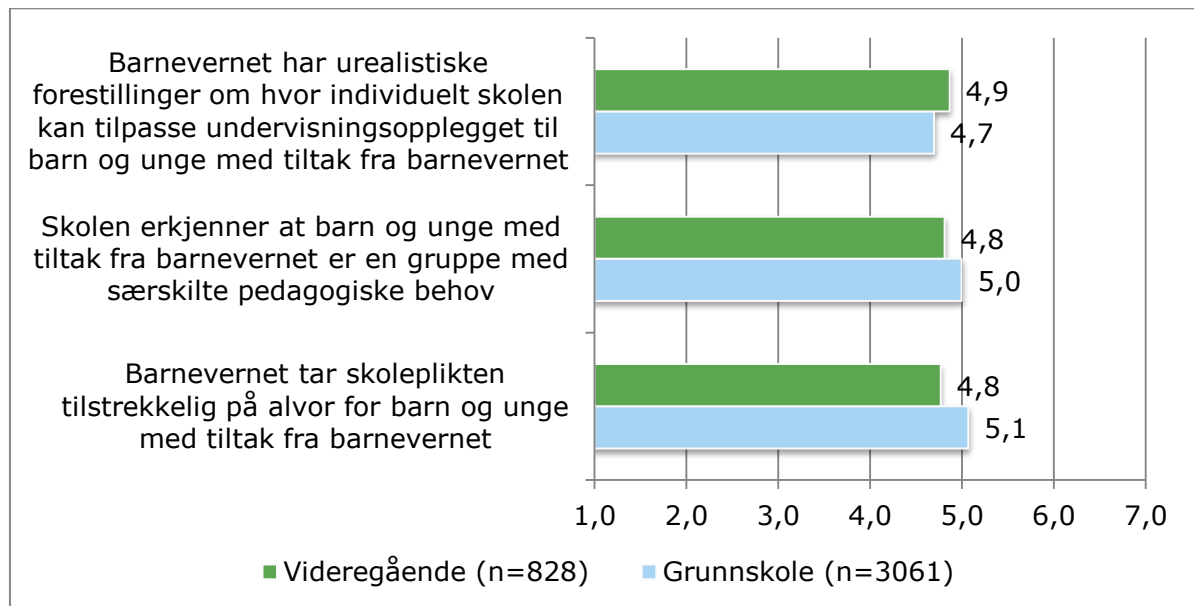

Som vi ser av figuren over, er respondentene i skolesektoren ikke helt enige i at skolen er for rask til å tolke læringsutfordringer som enten spesifikke lærevansker, fremfor psykiske vansker eller som uttrykk for sosiale forhold, fremfor spesifikke lærevansker. Det er lite/ingen forskjell mellom de to målgruppene.

Ser vi nærmere på undergrupper, gjør vi følgende signifikante funn:

- Assistenter og miljøarbeidere mener skolen er for rask både til å tolke læringsutfordringer som spesifikke lærevansker, fremfor psykiske vansker og som uttrykk for sosiale forhold, fremfor spesifikke lærevansker sammenlignet med hva skoleledere mener.
- Kvinner er mer uenig i begge disse påstandene sammenlignet med menn.

Figur 62 – Holdninger til pedagogiske behov og skoleplikten. Snittskårer 1-7 (1=helt uenig, 7=helt enig). Base = Skole.

Som figuren over viser, opplever skolens ansatte at barnevernet har noe urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet. Det er liten forskjell mellom de to gruppene. Videre er de enige i at skolen erkjenner at barn og unge med tiltak fra barnevernet er en gruppe med særskilte pedagogiske behov. Også er det små forskjeller mellom ansatte i videregående og ansatte i grunnskole. Respondentene opplever også at barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Her er det moderate forskjeller mellom gruppene, og ansatte i grunnskolen er noe mer enige i dette enn det som er tilfelle for ansatte i videregående skole.

Når vi ser på undergrupper, gjør vi følgende signifikante funn:

- Skoleledere mener i mindre grad enn kontaktlærere at barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet. Kontaktlærere og andre lærere derimot mener i større grad at dette er tilfelle sammenlignet med assistenter og miljøarbeidere. (Dette kan også leses av figur 17 nedenfor).
- Ansatte på Østlandet, Sør/Vestlandet og i Midt-Norge mener i større grad enn ansatte i Oslo/Akershus at skolen erkjenner at barn og unge med tiltak fra barnevernet er en gruppe med særskilte pedagogiske behov. Grunnskoleansatte er videre mer enige i dette enn det ansatte i videregående skole er, og barneskoleansatte mer enige i dette enn ansatte i ungdomsskolen. Det er forskjell på kjønnene og kvinner mer uenige i at skolen erkjenner at barn og unge med tiltak fra barnevernet er en gruppe med særskilte pedagogiske behov sammenlignet med menn.
- Når det gjelder holdningen til hvorvidt barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor for barn og unge med tiltak fra barnevernet, er ansatte i Oslo/Akershus mer uenige i dette enn hva gjelder ansatte på Sør/Vestlandet og i Midt-Norge. Grunnskoleansatte er mer enige i dette enn ansatte i videregående skole og barneskoleansatte mer enige i dette enn det ansatte i ungdomsskolen er. Skoleledere og kontaktlærere er mer enige i at barnevernet tar skoleplikten på alvor enn det andre lærere er. Assistenter og miljøarbeidere er mindre enige i dette sammenlignet med kontaktlærere.

Tabell 18 – Svarfordeling på utsagnet om at «barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet». Brutt ned på stilling i skolen.

	Skoleledere	Sosiallærere /rådgivere	Kontaktlærere	Andre lærere	Annet (ass./miljøarb)	Total
1 = Svært dårlig	3 %	4 %	4 %	1 %	5 %	3 %
2	12 %	10 %	7 %	9 %	11 %	9 %
3	9 %	10 %	9 %	8 %	17 %	9 %
4	19 %	20 %	19 %	18 %	21 %	19 %
5	24 %	25 %	20 %	24 %	22 %	22 %
6	19 %	18 %	23 %	25 %	12 %	21 %
7 = Svært godt	14 %	14 %	18 %	15 %	13 %	15 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

6.9 Oppsummering

- Både ansatte i grunnskole og videregående skole ser på skole og utdanning som viktig for muligheten til å kunne leve et godt liv senere.
- Det store flertallet av de skoleansatte har samme forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet som til andre barn og unge. Videre mener de skoleansatte at forventninger som stilles har betydning for skoleresultatene som oppnås.
- Rundt tre fjerdedeler av de spurte i skolen mener man bør stille krav og forventninger til skoleresultater og at lave krav og forventninger på sikt kan gi større skade ved at barna blir hengende etter og får problemer med å tilpasse seg voksenlivet senere.
- Respondentene i skolen mener at det er rom for alle innenfor vanlig skole, samtidig som de er enige i at tilpasset undervisning kan gi store forbedringer i skoleresultater for denne gruppen barn og unge.
- Flytting og skolebytter oppleves å være problematisk og går ut over elevenes læringsutbytte. Det er videre flere utfordringer knyttet til informasjonsutveksling og samarbeid mellom skole og barnevern i følge respondentene i skolen. Det oppleves for eksempel ikke å være tilstrekkelig med møteplasser og rutiner mellom barnevern og samarbeidet starter ofte for sent. Det oppleves også å være for avhengig av enkeltpersoner hvorvidt samarbeidet mellom skole og barnevernet fungerer godt.
- Ansatte i skolen opplever at det er godt samarbeid mellom skole og fosterforeldre. Ansatte som har hatt ansvar for elever hvor flest har hatt tiltak i forbindelse med fosterhjem, er mer positive til samarbeidet mellom skole og fosterforeldre (og biologiske foreldre) enn hva ansatte som har hatt ansvar for elever hvor flest av disse har hatt andre tiltak.
- Videre oppleves det også å være godt samarbeid mellom skolen og PP-tjenesten. Mens ansatte i videregående skolen opplever samarbeidet mellom skolen og oppfølgingstjenesten som godt, opplever de ansatte i grunnskolen dette som noe dårligere.

* * *

Ut over disse oppsummerende punktene vil vi understreke at de fleste av de spurte ansatte i skolen mener at skoleresultater kan påvirkes av tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven. Dette i likhet med ansatte i barnevernet. Den rådende oppfatningen i skolen er at man med tilpasset opplæring og egeninnsats, kan ha de samme forventningene til barn og unge med tiltak fra barnevernet som til andre barn og unge. Spesielt grunnskoleansatte har stor tiltro til egen innflytelse over at barn og unge med tiltak fra barnevernet lykkes i sin skolegang.

Selv om de skoleansatte opplever at skolen erkjenner at barn og unge med tiltak fra barnevernet er en gruppe med spesielle pedagogiske behov, opplever de også til en viss grad at barnevernet har for store forventninger til hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til denne gruppen med barn og unge. Disse forventningsavklaringene virker viktige å adressere i det videre samarbeidet mellom skolen og barnevernet. Og; som for respondentene i barnevernet, er respondentene i skolen overveiende positive til å utvikle større kjennskap til hverandres sektorer.

7. DRIVERANALYSE

I dette kapitlet viser vi resultatene fra driveranalysen vi har gjennomført, og som kan si noe om hvilke underliggende variable og holdninger som (statistisk sett) ser ut til å være viktigst i påvirkningen av de generelle holdningene til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Vi har gjennomført to separate analyser, én for barnevernet og én for skolen – da vi har sett at besvarelsene fra de to sektorene skiller seg fra hverandre på flere områder. I den grad det er de samme underliggende variablene og holdningene som peker seg ut som viktige i forklaringen av variansen i de generelle holdningene, vil det være desto større grunn til å vektlegge disse i direktoratets videre holdningsskapende arbeid i de to sektorene.

7.1 Beskrivelse av avhengig variabel

Som nærmere beskrevet under kapittel 3.2.2, har vi konstruert en likeveid additiv indeks basert på to holdningsspørsmål som samlet måler *holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen*. Indeksen er basert på følgende to holdningsspørsmål:

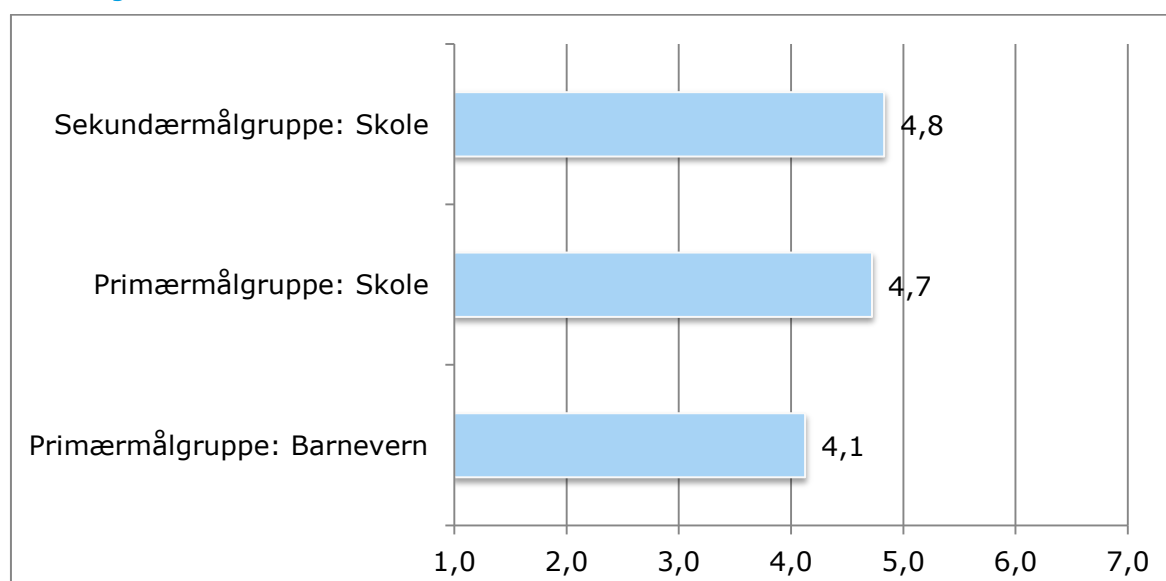
Hvordan passer følgende utsagn med din oppfatning? Velg svaralternativet som passer best for deg. Bruk skalaen fra 1 til, hvor 1 tilsvarer helt uenig og 7 tilsvarer helt enig.

1. «Jeg mener at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang»
2. «Jeg mener det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet å oppnå de samme læringsresultatene som andre elever»

Indeksen er konstruert slik at respondentenes svar på det første utsagnet er addert med respondentens svar på det andre utsagnet. Påstand 2 er snudd for å oppnå lik retning. Indeksen har verdier fra 1-7, hvor 1 tilsvarer «helt uenig» og 7 tilsvarer «helt enig».

Figuren under viser gjennomsnittsverdiene for denne holdningen blant ansatte i barnevernet og ansatte i skolen.

Figur 63 Holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter med skolegang og utdanning.

Som vi kan lese av figuren over, har ansatte i skolen noe høyere skåre for denne indeksen enn hva ansatte i barnevernet har. For ansatte i skolen som har eller har hatt ansvar for oppfølging av barn og unge med tiltak fra barnevernet, er gjennomsnittlig holdning til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen 0,6 skalaenheter (på en skala fra 1 til 7) høyere, eller mer positiv, enn for ansatte i barnevernet. Denne forskjellen er statistisk signifikant.

Ved hjelp av regresjonsanalyse har vi undersøkt sammenhenger og effekter av flere variabler samtidig, og vi har kontrollert for effekter av andre variabler når vi har studert sammenhengene. På denne måten gir regresjonsanalysen et bilde på hvordan et sett forklaringsvariabler påvirker (eller «driver») holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen.

I det følgende viser vi hvilke sentrale drivere som påvirker denne holdningen. Først blant ansatte i barnevernet, så blant ansatte i skolen. Til sist i kapitlet oppsummerer vi hvilke drivere som har signifikant sammenheng og selvstendig påvirkningskraft for holdninger til mulighetene i skolen både i barnevernet og skolesektoren.

7.2 Holdninger blant ansatte i barnevernet

Formålet med driveranalysen er å avdekke hvilke forhold som har en selvstendig samvariasjon med de generelle holdningene til skolegangen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

I det følgende presenterer vi de mest betydningsfulle driverne som påvirker ansatte i barnevernet sine holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen. (Se vedlegg for fullstendige resultater fra den multivariate analysen.)

Av tabellen kan vi lese hvilke variabler som har signifikant sammenheng med holdninger til elevers muligheter i skolegangen, hvilken retning sammenhengene har og styrken på sammenhengene (representert ved beta-koeffisienter). Beta-koeffisientene er standardiserte regresjonskoeffisienter, som varierer mellom ± 1 , og forteller hvor mye holdninger til elevers muligheter i skolegangen endres ved at man øker verdien på en av de uavhengige variablene med ett standardavvik. Eksempelvis hvis holdningene til samarbeid mellom ansatte i skolen og barnevernet øker med ett standardavvik, øker holdningen til elever med tiltak til i barnevernet sine muligheter i skolen med 0,2 standardavvik.

Tabell 19 - Oversikt over de holdningene og erfaringene som har mest betydning for ansatte i barnevernet sin generelle holdning til muligheter i skolen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

Variabel	Sammenheng	Styrke
Samarbeidet mellom ansatte i skolen og barnevernet er god nok til at elever med tiltak fra barnevernet får de samme mulighetene som andre elever til å lykkes med skolegangen	Positiv: Dvs. de som er mest enig enige i denne påstanden, har også større tro på at barn og unge skal lykkes i skolegangen.	• Sterkt • Beta = 0,206
Påstand: Med <u>tilpasset opplæring og egeninnsats</u> fra eleven, kan vi forvente de samme skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet som fra alle andre.	Positiv: Dvs. de som er mest enig enige i denne påstanden, har også større tro på at barn og unge skal lykkes i skolegangen enn de som ikke er enige i denne påstanden.	• Moderat • Beta= 0,082
Med god <u>kunnskap og forståelse</u> om barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, er det rom for alle innenfor vanlig skole	Positiv: Dvs. de som i større grad er enig i dette har i større grad tro på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen	• Moderat • Beta=0,072
Kjønn (Kvinner)	Positiv: Dvs. Kvinner i barnevernet har i større grad tro på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen.	• Moderat • Beta=0,054
<u>Kartlegging</u> av ferdigheter og kunnskap hos barn og unge med tiltak fra barnevernet er mangelfull ved skolebytter	Negativ: Dvs. De som er enige i at det er mangelfull kartlegging, i mindre grad vil ha tro på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen.	• Sterk • Beta=-0,110
Tiltak utenfor <u>ordinær skole</u> er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov	Negativ: De som er enige om at tiltak utenfor ordinær skole er beste form for tilpasset undervisning, har i mindre grad tro på barn og unges muligheter i skolen	• Sterk • Beta =-0,110
Påstand: Med mindre <u>støtte hjemmefra</u>, kan vi ikke forvente at elever med tiltak fra barnevernet vil oppnå like gode skoleresultater som andre elever	Negativ: De som er enige i at med mindre støtte hjemmefra, kan vi ikke forvente at elever med tiltak fra barnevernet vil oppnå like gode skoleresultater som andre, har mindre tro på disse elevenes muligheter i skolegangen enn de som er uenig i denne påstanden.	• Sterk • Beta = -0,149

Note. Beta = standardiserte regresjonskoeffisienter og varierer mellom ± 1 . Styrken og retningen på disse kan derfor sammenlignes.

Utover resultatene presentert i tabellen over, er det verdt å merke at det ikke er noen signifikante forskjeller mellom ledere og ansatte i barnevernet når det gjelder hvilke variable som står igjen med størst forklaringskraft på deres holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen.

I boksen nedenfor har vi forsøkt å oppsummere funnene fra driveranalysen. Vi mener dette er rimelige tolkninger, men leseren bør være klar over at vi har gjort teoretiske forutsetninger om kausalkjeden, og selvfølgelig forenklet for å lette fremstillingen. Årsakssammenhenger er som regel mer sammensatte enn slike oppsummeringer kan gi inntrykk av.

En rimelig tolkning av disse funnene er at med et **styrket samarbeid mellom barnevern og skole**, og **økt kunnskap og forståelse** om barn og unge med tiltak fra barnevernets situasjon, vil også barnevernansattes holdninger til denne gruppens muligheter i skolen endres til det positive.

Sammen med **bedre kartlegging ved skolebytter**, kan dette gi barnevernansatte **større tro på tilpasset opplæring innenfor ordinær skole** og dermed påvirke holdningene til elever med tiltak fra barnevernets muligheter i skolen i ytterligere positiv retning.

I tillegg vil en **styrket tiltro til at elever med tiltak fra barnevernet, selv med mindre støtte hjemmefra, vil kunne oppnå like gode skolerresultater som andre**, ventelig ha en positiv effekt på barnevernansattes generelle holdninger til muligheter i skolen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

7.3 Holdninger blant ansatte i skolen

I det følgende presenterer vi de mest betydningsfulle driverne som påvirker ansatte i skolen sine holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen. (Se vedlegg for fullstendige resultater fra den multivariate analysen.)

Tabell 20 - Oversikt over de holdningene og erfaringene som har mest betydning for ansatte i skolen sine holdninger til muligheter i skolen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

Variabel	Sammenheng	Styrke
Påstand: Med <u>tilpasset opplæring og egeninnsats</u> fra eleven, kan vi forvente de samme skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet som fra alle andre.	Positiv: Dvs. de som er mest enig enige i denne påstanden, har også større tro på at barn og unge skal lykkes i skolegangen enn de som ikke er enige i denne påstanden.	• Sterk • Beta= 0,155
Med god <u>kunnskap og forståelse</u> om barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, er det rom for alle innenfor vanlig skole	Positiv: Dvs. de som i større grad er enig i dette har i større grad tro på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen	• Moderat • Beta=0,093
<u>Samarbeidet</u> mellom ansatte i skolen og barnevernet er god nok til at elever med tiltak fra barnevernet får de samme mulighetene som andre elever til å lykkes med skolegangen	Positiv: Dvs. de som er mest enig enige i denne påstanden, har også større tro på at barn og unge skal lykkes i skolegangen	• Moderat • Beta = 0,088
Skolen får <u>tilstrekkelig informasjon</u> om bakgrunnen til barn og unge med tiltak fra barnevernet til å kunne gi dem god tilpasset opplæring	Positiv: Ansatte som opplever å få tilstrekkelig informasjon fra barnevernet, har i større grad tro på elever med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen	• Moderat • Beta = 0,064
<u>Tilpasset undervisning</u> kan gi store forbedringer i skoleresultater for elever med tiltak fra barnevernet	Positiv: De som er enig i at tilpasset undervisning kan gi forbedrede skoleresultater, har i større grad tro på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen	• Moderat • Beta = 0,036 •
Barnevernet og skolen bør utvikle <u>bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver</u>	Positiv: De som er enige i at det bør utvikles bedre kunnskap om barnevernet og skolen sine fagfelt, ansvar og oppgaver, har også i større grad tro på elever med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen.	• Moderat • Beta=0,033
Kjønn (Kvinner)	Positiv: Dvs. Kvinner i barnevernet har i større grad tro på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen.	• Moderat • Beta=0,031
<u>Kartlegging</u> av ferdigheter og kunnskap hos barn og unge med tiltak fra barnevernet er mangelfull ved skolebytter	Negativ: Dvs. De som er enige i at det er mangelfull kartlegging, vil i mindre grad ha tro på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegangen	• Moderat • Beta=-0,057

Tiltak utenfor <u>ordinær skole</u> er best for å tilpasse undervisningen til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine behov	Negativ: De som er enige om at tiltak utenfor ordinær skole er beste form for tilpasset undervisning, har i mindre grad tro på barn og unges muligheter i skolegangen	• Moderat • Beta = -0,089
Påstand: Med mindre <u>støtte hjemmefra</u>, kan vi ikke forvente at elever med tiltak fra barnevernet vil oppnå like gode skolerresultater som andre elever	Negativ: De som er enige i at med mindre støtte hjemmefra, kan vi ikke kan forvente at elever med tiltak fra barnevernet vil oppnå like gode skolerresultater som andre, har mindre tro på disse elevenes muligheter i skolegangen enn de som er uenig i denne påstanden.	• Moderat • Beta = -0,094

Note. Beta = standardiserte regresjonskoeffisienter og varierer mellom ± 1 . Styrken og retningen på disse kan derfor sammenlignes.

Utover resultatene i tabellen over, er det verdt å merke at det ikke er noen signifikante forskjeller mellom skoleledere og lærere når det gjelder virke variable som står igjen med størst forklaringskraft på deres holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen.

I boksen nedenfor har vi forsøkt å oppsummere funnene fra driveranalysen. Vi mener dette er rimelige tolkninger, men leseren bør være klar over at vi har gjort teoretiske forutsetninger om kausalkjeden, og selvfølgelig forenklet for å lette fremstillingen. Årsakssammenhenger er som regel mer sammensatte enn slike oppsummeringer kan gi inntrykk av.

En rimelig tolkning av disse funnene er at med et **styrket samarbeid mellom barnevern og skole**, med **økt kunnskap om hverandres fagfelt** vil også ansatte i skolen sine holdninger til denne gruppens muligheter i skolen endres til det positive.

Samlet sett vil også bedre informasjonsflyt mellom sektorene ventelig påvirke skoleansattes holdninger i positiv retning: **Økt kunnskap og forståelse** for elever med tiltak fra barnevernets situasjon, **større opplevelse av å få tilstrekkelig med informasjon** om disse elevenes bakgrunn, og **bedre kartlegging ved skolebytter**, vil ventelig gi ansatte i skolen **større tro på resultatene av tilpasset opplæring innenfor ordinær skole** og dermed påvirke holdningene til elever med tiltak fra barnevernets muligheter i skolen i ytterligere positiv retning.

I tillegg vil, som for barnevernet, en **styrket tiltro til at elever med tiltak fra barnevernet, selv med mindre støtte hjemmefra, vil kunne oppnå like gode skolerresultater som andre**, ventelig ha en positiv effekt på ansatte i skolens generelle holdninger til muligheter i skolen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

7.4 Konklusjon

I den grad det er de samme underliggende variablene og holdningene som peker seg ut som viktige i forklaringen av variansen i de generelle holdningene, vil det være desto større grunn til å vektlegge disse i direktoratets videre holdningsskapende arbeid i de to sektorene.

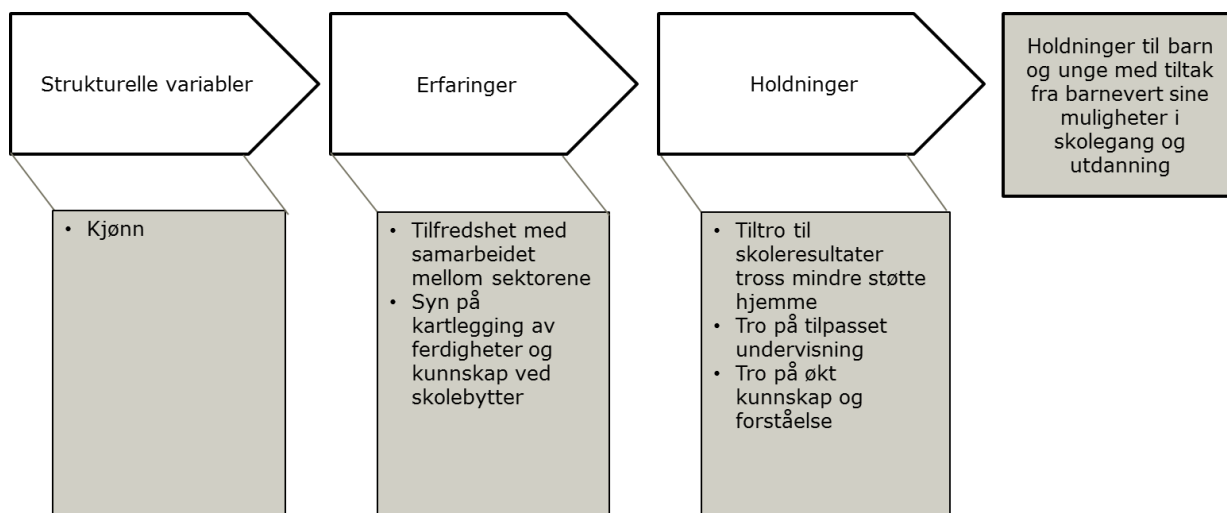
Ut fra resultatene fra de multivariate analysene virker det spesielt viktig å satse videre på et styrket samarbeid mellom de to sektorene, og øke kunnskapen og forståelsen for hverandres fagfelt. En annen viktig fellesnevner, og en mulig følge av det ovenfor nevnte, er styrket informasjonsflyt mellom sektorene når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernets situasjon, blant annet gjennom bedret kartlegging ved skolebytter. Den tredje fellesnevneren er styrking av tiltroen til tilpasset opplæring innenfor ordinær skole for den gruppen elever vi her snakker om.

Fremgang på disse områdene, vil ventelig føre med seg en holdningsendring i positiv retning i begge sektorer, når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen.

Figuren under oppsummerer hvilke driverne som har *selvstendig* påvirkningskraft på holdningene til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolen, kontrollert for de øvrige strukturelle, erfaringsbaserte og holdningsbaserte variablene i kartleggingen. Variablene i figuren er de som står igjen med en signifikant påvirkningskraft på de generelle holdningene både for ansatte i barnevernet og ansatte i skolen.

Av de strukturelle variablene (som er vanskelig å påvirke), er det kun kjønn som står igjen med selvstendig påvirkningskraft. Kvinner er generelt mer positive enn menn til denne elevgruppens muligheter i skolen. Av de variablene vi har kategorisert som erfaringsbaserte, er det generelt samarbeidet mellom barnevern og skole og mer spesielt kartleggingen ved skolebytter som står igjen med selvstendig påvirkningskraft på de generelle holdningene til denne elevgruppens muligheter i skolen. De med høyere tilfredshet med samarbeidet mellom sektorene, og de med mindre misnøye med kartleggingen ved skolebytter har mer positive holdninger til mulighetene. Blant de variablene vi har kategorisert som holdningsbaserte, og som står igjen med selvstendig påvirkningskraft, finner vi tiltroen til gode skolerresultater tross mindre støtte hjemmefra, troen på tilpasset undervisning innenfor ordinær skole, og troen på at økt kunnskap og forståelse for elever i denne gruppen sin situasjon vil gi rom for alle innenfor vanlig skole.

Figur 64 - Oversikt over variable med selvstendig påvirkningskraft på holdninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter i skolegang og utdanning. Begge sektorer.

REFERANSELISTE

- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2014): «Skolerapport. Hvordan bedre skoleresultatene og utdanningssituasjonen for barn og unge i barnevernet.»
<http://www.bufetat.no/nyheter/Mestring-pa-skolen-er-viktig-for-a-mestre-livet/>
- Elisabeth Backe-Hansen, Christian Madsen, Lars B. Kristofersen & Bjørn Hvinden, Nova-rapport 9/14 (2014): «Barnevern i Norge 1990–2010. En longitudinell studie»
<http://www.hioa.no/Aktuelle-saker/Flere-barnevernsbarn-takler-overgangen-til-voksenlivet>
- Forsman, Hilda & Vinnerljung, Bo (2012): "Interventions aiming to improve school achievements of children in out-of-home care: A scoping review." *Children and Youth Services Review* 34 (2012) 1084–1091
- Ot. Prp. 106 L (2012-2013): «Endringer i barnevernloven»
http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-106-l-20122013.html?regj_oss=1&id=720934.
- Seeberg, M-L, Winsvold, A og Sverdrup, S (2013), «Skoleresultater og utdanningssituasjon for barn i barnevernet. En kunnskapsoversikt.» *Norsk Institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)*, Notat nr. 4/13. <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Notat/2013/Skoleresultater-og-utdanningssituasjon-for-barn-i-barnevernet>
- Riksrevisjonen (2013). *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2012. Dokument 1 (2013–2014) s 36-40 om Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet.* https://www.riksrevisjonen.no/rapporter/Documents/2013-2014/Dokument_1/Hele.pdf
- Tildelingsbrev til Bufdir. Tillegg 3. «Tiltak for å styrke skole og utdanningssituasjonen for barn i barnevernet». Brev av 11/4 2014. Ref 13/5012

VEDLEGG 1 FØLGESKRIV OG INFOBREV

Infobrev

Ledere og ansatte i barnevernet
Ledere og ansatte i skolen

Deres
ref:

Vår ref: 2014/63461 Arkivkode:

Dato: 12. november 2014

Undersøkelse om holdninger til skolegang og høyere utdanning for barn med tiltak fra barnevernet

I dag er det bare 4 av 10 barn med tiltak fra barnevernet som gjennomfører videregående opplæring. Mestring av skole og utdanning er en av de enkeltfaktorene som har størst betydning for å lykkes i voksenlivet. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har derfor gitt Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i oppdrag å sette i gang en rekke tiltak for å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn med tiltak fra barnevernet.

Som del av satsingen skal Bufdir i samarbeid med Utdanningsdirektoratet (Udir) i 2014 gjennomføre en spørreundersøkelse om holdninger til skolegang og høyere utdanning for barn med tiltak fra barnevernet. Resultatene fra undersøkelsen vil ses i sammenheng med andre tiltak som er iverksatt, og vil benyttes i det videre arbeidet med å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn med tiltak fra barnevernet.

Undersøkelsen vil gjennomføres i to steg. I første steg vil vi be ledere i skole og barnevern om å fremskaffe kontaktinformasjon til ansatte i skole- og barnevernsektoren. I andre steg vil vi sende spørreundersøkelsen til disse. Detaljer om registreringen og utfyllingen følger i egne e-poster fra vår valgte leverandør, Rambøll. Rambøll garanterer konfidensiell behandling av all kontaktinformasjon og besvarelser.

Dersom du ønsker, kan du lese mer om Bufdirs anbefalinger om hva som kan bidra til å bedre skolerultatene og utdanningssituasjonen for barn med tiltak fra barnevernet i dette dokumentet: http://www2.bufetat.no/Documents/Bufetat.no/Bufdir/Skolerapport_web_august.pdf

Vi oppfordrer så mange som mulig til å delta i undersøkelsen, og slik bidra til vårt felles mål om en bedre skole- og utdanningssituasjon for barn med tiltak fra barnevernet.

Med hilsen

Mari Trommald
direktør

Petter Skarheim
direktør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur

Følgemail, rekruttering av respondenter barnevern

Tittel i e-posten:

Att. leder: Undersøkelse vedrørende skole- og utdanningssituasjon for barn med tiltak fra barnevernet

Body:

Kjære ledere i barnevern og skole,

Rambøll skal på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) gjennomføre en undersøkelse om holdninger til skolegang og høyere utdanning for barn med tiltak fra barnevernet. I vedlegget til denne e-posten kan du lese et brev fra direktørene i Bufdir og Utdanningsdirektoratet, med bakgrunnen for henvendelsen og en oppfordring til å svare. Les gjerne dette brevet før du går videre i e-posten under.

Undersøkelsen vil altså gjennomføres i to steg:

Første steg - registreringsskjema

I første steg (dette) trenger vi din bistand til å fremskaffe kontaktinformasjon til de meningsberettigede i undersøkelsen. Meningsberettigede er:

- Alle typer ledere, ansatte som jobber i miljøet, og fagpersoner med ansvar for oppfølgingen av barnas skolegang

Vi ber deg derfor gå inn på denne lenken: <sett inn lenken> og registrere den kontaktinformasjonen vi etterspør der. Vi vil gjerne at du svarer så snart som mulig, og senest i løpet av 18. november 2014.

Dersom du har spørsmål til den tekniske utfyllingen av registreringsskjemaet, kan du kontakte: Marie Bjella på telefon 93 62 90 10 eller e-post meeb@ramboll.com. På forhånd takk for hjelpen!

Om andre steg - undersøkelsen

I andre steg vil vi sende ut spørreundersøkelsen til de meningsberettigede, som du har bidratt med kontaktopplysninger til. Detaljer om utfyllingen følger i en egen e-post, planlagt til 24. november 2014. Selve undersøkelsen sender vi altså ut senere, og den vil bl.a ha spørsmål om:

- Holdninger til skolegang og høyere utdanning for barn med tiltak fra barnevernet
- Kunnskap og erfaringer med skolegang for barn med tiltak fra barnevernet
- Opplevelse av samarbeidet mellom skole, barnevern og andre aktuelle aktører

Vi garanterer konfidensiell behandling av alle opplysninger i prosjektet. Kontaktinformasjonen vil kun brukes til dette formålet, og vil bli slettet ved prosjektets slutt, senest innen mars 2015. Resultatene fra undersøkelsen vil samles i en egen analyserapport. Det vil ikke være mulig å identifisere enkeltbesvarelser, -skoler eller -kommuner i rapporten.

Med vennlig hilsen, Håkon Kavli – prosjektleder Rambøll

Følgemail, rekruttering av respondenter skole

Tittel i e-posten:

Att. leder: Undersøkelse vedrørende skole- og utdanningssituasjon for barn med tiltak fra barnevernet

Body:

Kjære ledere i barnevern og skole,

Rambøll skal på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) gjennomføre en undersøkelse om holdninger til skolegang og høyere utdanning for barn med tiltak fra barnevernet. I vedlegget til denne e-posten kan du lese et brev fra direktørene i Bufdir og Utdanningsdirektoratet, med bakgrunnen for henvendelsen og en oppfordring til å svare. Les gjerne dette brevet før du går videre i e-posten under.

Undersøkelsen vil altså gjennomføres i to steg:

Første steg - registreringsskjema

I første steg (dette) trenger vi din bistand til å fremskaffe kontaklinformasjon til de meningsberettigede i undersøkelsen. Meningsberettigede er:

- *Skoleledere, inspektører, rådgivere og sosiallærere, i tillegg til kontaktlærere og assistenter med direkte ansvar for oppfølging av og opplæringen til elever med tiltak fra barnevernet*

Vi ber deg derfor gå inn på denne lenken: <sett inn lenken> og registrere den kontaklinformasjonen vi etterspør der. Vi vil gjerne at du svarer så snart som mulig, og senest i løpet av 18. november 2014.

Dersom du har spørsmål til den tekniske utfyllingen av registreringsskjemaet, kan du kontakte: Marie Bjella på telefon 93 62 90 10 eller e-post meeb@ramboll.com. På forhånd takk for hjelpen!

Om andre steg - undersøkelsen

I andre steg vil vi sende ut spørreundersøkelsen til de meningsberettigede, som du har bidratt med kontaktopplysninger til. Detaljer om utfyllingen følger i en egen e-post, planlagt til 24. november 2014. Selve undersøkelsen sender vi altså ut senere, og den vil bl.a ha spørsmål om:

- Holdninger til skolegang og høyere utdanning for barn med tiltak fra barnevernet
- Kunnskap og erfaringer med skolegang for barn med tiltak fra barnevernet
- Opplevelse av samarbeidet mellom skole, barnevern og andre aktuelle aktører

Vi garanterer konfidensiell behandling av alle opplysninger i prosjektet. Kontaklinformasjonen vil kun brukes til dette formålet, og vil bli slettet ved prosjektets slutt, senest innen mars 2015. Resultatene fra undersøkelsen vil samles i en egen analyserapport. Det vil ikke være mulig å identifisere enkeltbesvarelser, -skoler eller -kommuner i rapporten. Med vennlig hilsen, Håkon Kavli – prosjektleder Rambøll

Følgemail, respondenter barnevern

Tittel i e-posten:

Invitasjon til undersøkelse fra Bufdir / Rambøll

Body:

På oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) gjennomfører Rambøll en undersøkelse om holdninger til skolegang for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Du er blant de meningsberettigede i undersøkelsen, og vi har fått din kontaktinformasjon av din leder. Undersøkelsen har spørsmål om:

- Holdninger til skolegang for barn med tiltak fra barnevernet
- Erfaringer med skolegang for barn med tiltak fra barnevernet
- Samarbeidet mellom skole, barnevern og andre aktuelle aktører

Vi vil svært gjerne ha ditt svar. Klikk her: <sett inn lenken> for å besvare undersøkelsen. Svar gjerne så snart som mulig, og senest i løpet av 10. desember 2014. Skjemaet tar ca 15 minutter å fylle ut.

Dersom du har spørsmål til den tekniske utfyllingen av skjemaet, kan du kontakte: Marie Bjella på telefon 93 62 90 10 eller e-post meeb@ramboll.com.

Her kan du lese et kort brev fra direktørene i Bufdir og Utdanningsdirektoratet <hyperlenkes>, med bakgrunnen for henvendelsen og en oppfordring til å svare. Dine svar er viktige for oss. Resultatene vil benyttes i arbeidet med å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

Vi håper derfor at du vil bidra med dine svar. Deltakelse i undersøkelsen er selvfølgelig frivillig. Rambøll garanterer konfidensiell behandling av alle opplysninger i prosjektet. Det vil ikke være mulig å identifisere enkeltbesvarelser, -enheter eller -kommuner i rapporteringen fra prosjektet. Kontaktinformasjonen vil kun brukes til dette formålet, og vil bli slettet ved prosjektets slutt, senest innen mars 2015.

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen, Håkon Kavli – prosjektleder Rambøll

Følgemail, respondenter i primærmålgruppen skole

Tittel:

Invitasjon til undersøkelse fra Bufdir/Udir og Rambøll

Body:

På oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) gjennomfører Rambøll en undersøkelse om holdninger til skolegang for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Du er blant de meningsberettigede i undersøkelsen, og vi har fått din kontaktinformasjon av din leder.

Undersøkelsen har spørsmål om:

- Holdninger til skolegang for barn med tiltak fra barnevernet
- Erfaringer med skolegang for barn med tiltak fra barnevernet
- Samarbeidet mellom skole, barnevern og andre aktuelle aktører

Dine svar er viktige for oss. Resultatene vil benyttes i arbeidet med å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Klikk her: <sett inn lenken> for å besvare undersøkelsen. Svar gjerne så snart som mulig, og senest i løpet av 10. desember 2014. Skjemaet tar ca 15 minutter å fylle ut.

Dersom du har spørsmål til den tekniske utfyllingen av skjemaet, kan du kontakte: Marie Bjella på telefon 93 62 90 10 eller e-post meeb@ramboll.com.

Her kan du lese et kort brev fra direktørene i Bufdir og Utdanningsdirektoratet <hyperlenkes>, med bakgrunnen for henvendelsen og en oppfordring til å svare. Vi håper at du vil bidra med dine svar.

Deltakelse i undersøkelsen er selvfølgelig frivillig. Rambøll garanterer konfidensiell behandling av alle opplysninger i prosjektet. Det vil ikke være mulig å identifisere enkeltbesvarelser, -skoler eller -kommuner i rapporteringen fra prosjektet. Kontaktinformasjonen vil kun brukes til dette formålet, og vil bli slettet ved prosjektets slutt, senest innen mars 2015.

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen, Håkon Kavli – prosjektleder Rambøll

Følgemail sekundærmålgruppen (skole)

Tittel:

Undersøkelse fra Bufdir/Udir om holdninger til skolegang for elever med tiltak fra barnevernet

Body:

Kjære skoleleder.

Som du er kjent med, gjennomfører vi en større kartlegging på vegne av Bufdir og Udir hvor vi spør ansatte i skolen om holdninger til skolegang for elever med tiltak fra barnevernet. Svarene skal brukes i det videre arbeidet med å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

Mange skoleledere har allerede sendt oss kontaktinformasjon til sine ansatte *med* ansvar for oppfølgingen og opplæringen av denne gruppen elever. Disse har nå fått en egen invitasjon til undersøkelsen.

Vi trenger også svar fra et knippe lærere og ansatte *uten* av slikt ansvar. Vi ber deg derfor videresende e-posten under til et tilfeldig utvalg ansatte ved din skole. Vi vet at det kan være vanskelig med oversikt over elever med tiltak fra barnevernet. De ansatte du videresender lenken til kan derfor selv oppgi i skjemaet om de har slikt ansvar eller ikke. Alle vil uansett være i målgruppen for undersøkelsen.

Under er tekst med lenke til undersøkelsen, som du kan videresende. Det er fint om du kan sende til inntil fem ansatte. Da er det viktig at du starter med et tilfeldig utgangspunkt på ansatt-listen, slik at representativiteten sikres. Du kan selvfølgelig besvare undersøkelsen selv også.

Tusen takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen Håkon Kavli, prosjektleder Rambøll

Hei,

Vedlagt finner du lenken til en undersøkelse som Rambøll gjennomfører på vegne av Bufdir og Udir. Undersøkelsen har blant annet spørsmål om holdninger til skolegang for elever med tiltak fra barnevernet, og hva du mener om samarbeidet mellom skole, barnevern og andre aktører. Klikk her: <sett inn lenken> for å besvare undersøkelsen.

Dine svar er viktige for oss. Resultatene vil benyttes i arbeidet med å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Svar gjerne så snart som mulig, og senest i løpet av 15. desember 2014. Skjemaet tar ca 15 minutter å fylle ut.

Dersom du har spørsmål til den tekniske utfyllingen av skjemaet, kan du kontakte Marie Bjella på telefon 93 62 90 10 eller e-post meeb@ramboll.com.

Her kan du lese et kort brev fra direktørene i Bufdir og Utdanningsdirektoratet <hyperlenkes>, med bakgrunnen for henvendelsen og en oppfordring til å svare. Vi håper at du vil bidra med dine svar.

Deltakelse i undersøkelsen er selvfølgelig frivillig. Rambøll garanterer konfidensiell behandling av alle opplysninger i prosjektet. Det vil ikke være mulig å identifisere enkeltbesvarelser, -skoler eller -kommuner i rapporteringen fra prosjektet. Kontaktinformasjonen vil kun brukes til dette formålet, og vil bli slettet ved prosjektets slutt, senest innen mars 2015.

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen, Håkon Kavli – Prosjektleder Rambøll

VEDLEGG 2 SPØRRESKJEMA

Holdninger til skolegang og høyere utdanning for barn og unge med tiltak fra barnevernet

Takk for at du vil delta i undersøkelsen. Dine svar er viktige for oss, og vil benyttes i det videre arbeidet med å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn og unge med tiltak fra barnevernet! Dette kan være barn som bor hos foreldre, fosterforeldre, på institusjon eller hybel med tilsyn/internat.

Noen av spørsmålene kan være vanskelige å ta stilling til. Velg da det svaralternativet du mener passer best, ut fra dine egne erfaringer. Husk: Det er din umiddelbare og ærlige oppfatning vi er ute etter: Det er ingen rette eller gale svar på spørsmålene!

Skjemaet vil ta ca. 15 minutter å besvare. Ved behov kan du ta pause i utfyllingen og fortsette der du slapp ved å klikke på lenken på nytt.

Aller først vil vi gjerne vite litt om din bakgrunn

Jobber du i:

- (1) ☐ Skolen
- (2) ☐ Barnevernet

Er du leder eller ansatt?

- (1) ☐ Leder
- (2) ☐ Ansatt

Er du leder eller ansatt i:

- (1) ☐ Grunnskole
- (2) ☐ Videregående skole
- (3) ☐ Både grunnskole og videregående skole

Er du leder eller ansatt i:

- (1) ☐ Statlig barnevern
- (2) ☐ Kommunalt barnevern
- (3) ☐ Privat barnevern

Fylke?

- (1) ☐ Østfold
- (2) ☐ Akershus
- (3) ☐ Oslo
- (4) ☐ Hedmark
- (5) ☐ Oppland
- (6) ☐ Buskerud

- (7) ☐ Vestfold
- (8) ☐ Telemark
- (9) ☐ Aust-Agder
- (10) ☐ Vest-Agder
- (11) ☐ Rogaland
- (12) ☐ Hordaland
- (13) ☐ Sogn og Fjordane
- (14) ☐ Møre og Romsdal
- (15) ☐ Sør-Trøndelag
- (16) ☐ Nord-Trøndelag
- (17) ☐ Nordland
- (18) ☐ Troms
- (19) ☐ Finnmark
- (20) ☐ Svalbard
- (21) ☐ Utland
- (22) ☐ Flere fylker

Kommune?

Begynn med å skrive inn navnet på den kommunen hvor din institusjon/organisasjon ligger, så dukker denne opp i vinduet. Dersom du er enhetsleder for tiltak som er plassert i flere kommuner, skriv/bruk alternativet «Flere kommuner».

Hvilken stilling har du?

- (1) ☐ Enhetsleder/institusjonssjef
- (2) ☐ Avdelingsleder
- (3) ☐ Inntak/fosterhjemsleder
- (4) ☐ Inntak/fagteamrådgiver
- (5) ☐ Fosterhjems konsulent
- (9) ☐ Rådgiver/fagrådgiver
- (6) ☐ Miljøterapeut
- (7) ☐ Miljøarbeider

- (8) ☐ Annet

Hvilken stilling har du?

- (1) ☐ Leder
(2) ☐ Saksbehandler, barnevernkonsulent e.l
(6) ☐ Rådgiver/fagrådgiver
(3) ☐ Miljøterapeut
(4) ☐ Miljøarbeider
(5) ☐ Annet

Hvilken stilling har du?

- (1) ☐ Rektor
(2) ☐ Inspektør/annen lederfunksjon (eks. avdelingsleder)
(3) ☐ Sosiallærer
(4) ☐ Rådgiver
(5) ☐ Kontaktlærer
(6) ☐ Lærer
(9) ☐ Miljøterapeut
(10) ☐ Miljøarbeider
(7) ☐ Assistent
(8) ☐ Annet

Hvis du tenker på elever med tiltak fra barnevernet som du har hatt ansvar for: Hva slags tiltak har de fleste av disse hatt? Flere svar mulig

- (1) ☐ Institusjon
(2) ☐ Fosterhjem
(3) ☐ Hjelpetiltak/tiltak i hjemmet
(99) ☐ Vet ikke

Hva er din høyest fullførte utdanning?

- (1) ☐ Grunnskole
(2) ☐ Videregående skole
(3) ☐ Fagutdanning/fagbrev, etatsutdanning
(4) ☐ Universitet og høyskole: inntil 4 år
(5) ☐ Universitet og høyskole: mer enn 4 år

Her krysser du av for din faglige bakgrunn. Flere svar mulig

- (1) ☐ Barnevernspedagog
(2) ☐ Sykepleier
(3) ☐ Lærer
(4) ☐ Sosionom
(5) ☐ Førskolelærer
(6) ☐ Pedagog/spesialpedagog
(8) ☐ Psykolog
(7) ☐ Annet

Her krysser du av for din faglige bakgrunn. Flere svar mulig

- (1) ☐ Allmennlærer/grunnskolelærer
- (2) ☐ Lektor
- (9) ☐ Adjunkt
- (3) ☐ Yrkesfaglærer
- (4) ☐ Faglærer
- (5) ☐ Førskolelærer
- (6) ☐ Spesialpedagog
- (7) ☐ Sosionom/barnevernspedagog
- (10) ☐ Miljøterapeut
- (8) ☐ Annet

Ansiennitet/yrkeserfaring

Siden det er mulig med erfaring fra begge sektorer, ber vi deg fylle ut for begge. Skriv 0 hvis du ikke har yrkeserfaring fra sektoren.

Ca. hvor mange års yrkeserfaring har du i barnevernsektoren?
Skriv inn antall år, kun tall (skriv 0 for «ingen»):

Ca. hvor mange års yrkeserfaring har du fra skolesektoren?
Skriv inn antall år, kun tall, skriv 0 for «ingen» (skriv 0 for «ingen»):

Kjønn

- (1) ☐ Mann
- (2) ☐ Kvinne

Alder

Skriv inn din alder, kun tall:

Nå følger noen påstander som vi gjerne vil at du tar stilling til. Husk, det er din umiddelbare oppfatning vi er ute etter, og det er ingen rette eller gale svar!

Person A og person B diskuterer generelle forutsetninger for å lykkes i norsk skole:

A sier: «Min erfaring er at evner er et relativt stabilt trekk som det er vanskelig å endre. Skoleresultater er mer eller mindre forutbestemt som følge av arv og bakgrunn.»

B sier: «Min erfaring er at utnyttelsen av en persons evner er situasjonsbestemt, relasjonelt betinget, og dermed mulig å påvirke. Skoleresultater kan i stor grad påvirkes av tilpasset opplæring og egeninnsats.»

Hvem er du mest enig med?

- (1) ☐ Mest enig med A
- (2) ☐ Mest enig med B
- (3) ☐ Helt umulig å ta stilling til

Hvilken av disse påstandene stemmer best overens med din oppfatning? Når det gjelder deres muligheter til å lykkes med skolegangen...

- (2) ☐ ...har jeg noe lavere forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn til andre barn og unge
- (3) ☐ ...har jeg de samme forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet som til andre barn og unge
- (4) ☐ ...har jeg noe høyere forventninger til barn og unge med tiltak fra barnevernet enn til andre barn og unge

Hvordan passer følgende utsagn med din oppfatning?

Les påstandene nøye og pass på skalaretningen. Velg svaralternativet som passer best for deg. Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Helt uenig og 7 = Helt enig

	1 =							7 =	
	Passe	2	3	4	5	6	Passe	Vet	
	r ikke						r helt	ikke	
Jeg mener at barn og unge med tiltak fra barnevernet har de samme mulighetene som alle andre elever til å fullføre og bestå sin skolegang	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	
Jeg mener det er vanskeligere for barn og unge med tiltak fra barnevernet å oppnå de samme læringsresultatene som andre elever	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	
Min erfaring er at de daglige utfordringene til barn og unge med tiltak fra barnevernet som regel overskygger de langsiktige målene om å gjennomføre skolegangen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	
Som enkeltperson har jeg stor innflytelse på barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å lykkes med skolegangen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	

Dersom du måtte velge, hvilken av gruppene under ville du si er mest avgjørende når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet sine muligheter til å fullføre og bestå sin skolegang?

- (1) ☐ De med den daglige omsorgen (enten det er foreldre/fosterforeldre eller ansatte i barnevernstiltak)
- (2) ☐ Ansatte i skolen
- (3) ☐ Ansatte i barneverntjenesten

I kommentarfeltet under kan du utdype ditt svar hvis du ønsker:

Person A og person B diskuterer elever med tiltak fra barnevernet og deres muligheter i norsk skole:

A sier: «Forskning viser at elevenes sosiale bakgrunn betyr mest for deres resultater på skolen. Med mindre støtte hjemmefra, kan vi ikke forvente at elever med tiltak fra barnevernet vil oppnå like gode skolerresultater som andre elever.»

B sier: «Forskning viser også at læreren er den viktigste enkeltfaktoren for elevers læringsutbytte. Med tilpasset opplæring og egeninnsats fra eleven, kan vi forvente de samme skolerresultater for elever med tiltak fra barnevernet som fra alle andre.»

Hvem er du mest enig med?

- (1) ☐ Mest enig med A
- (2) ☐ Mest enig med B
- (3) ☐ Helt umulig å ta stilling til

Nå følger noen spørsmål hvor du kan tenke på dine egne erfaringer når du svarer. Husk, det er fortsatt ingen rette eller gale svar!

Hvor uenig eller enig er du i følgende påstander?

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Helt uenig og 7 = Helt enig

1 =							7 =	
Helt	2	3	4	5	6	Helt	Vet	
uenig						enig	ikke	

Skolegang og utdanning er
den aller viktigste
suksessfaktoren for et godt
liv senere

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Tilpasset undervisning kan gi
store forbedringer i
skoleresultater for elever
med tiltak fra barnevernet

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Hvilke forventninger som
stilles til elever med tiltak
fra barnevernet har liten
innvirkning på deres
skoleresultater

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Tiltak utenfor ordinær skole
er best for å tilpasse
undervisningen til barn og
unge med tiltak fra
barnevernet sine behov

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Hvor uenig eller enig er du i følgende påstander?

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Helt uenig og 7 = Helt enig

1 = Helt uenig	2	3	4	5	6	7 = Helt enig	Vet ikke
----------------------	---	---	---	---	---	---------------------	-------------

Flytting og skolebytter har

liten innvirkning på

læringsutbyttet til barn og unge med tiltak fra barnevernet (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Det går for lang tid fra barn

og unge med tiltak fra

barnevernet blir flyttet til de får et skoletilbud (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Kartlegging av ferdigheter

og kunnskap hos barn og

unge med tiltak fra barnevernet er mangelfull ved skolebytter (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Vertsskolene får tilstrekkelig

informasjon før oppstart for

elever med tiltak fra barnevernet (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Person A og person B diskuterer forventninger til skolerresultater for barn og unge med tiltak fra barnevernet.

A sier: «De med den daglige omsorgen bør ikke belaste barn og unge med tiltak fra barnevernet ved å stille for høye forventninger og krav til deres skolerresultater. Det blir en ekstra byrde for en gruppe barn og unge som har mange bekymringer fra før.»

B sier: «Lave forventninger og lave krav til skolerresultater vil på lang sikt gjøre mer skade enn gagn for barn og unge med tiltak fra barnevernet. De vil komme til å henge mer etter og få større problemer med tilpasning til voksenlivet senere.»

Hvem er du mest enig med?

- (1) ☐ Mest enig med A
(2) ☐ Mest enig med B
(3) ☐ Helt umulig å ta stilling

Her følger noen spørsmål som berører samarbeidet om barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres skolegang. Svar ut fra dine egne erfaringer. Det er fortsatt din umiddelbare oppfatning vi er ute etter, og det er ingen rette eller gale svar.

Hvor godt eller dårlig vil du si at du kjenner skolesektoren på følgende områder?

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Svært dårlig og 7 = Svært godt

	1 =	2	3	4	5	6	7 =	Vet
	Svært						Svært	ikke
	dårlig						godt	
Skolens oppgaver	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Skolens oppfølgingsansvar	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Regelverk i skolen (lover og forskrifter m.m)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐

Hvor godt eller dårlig vil du si at du kjenner barnevernsektoren på følgende områder?

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Svært dårlig og 7 = Svært godt

	1 =	2	3	4	5	6	7 =	Vet
	Svært						Svært	ikke
	dårlig						godt	
Barnevernets oppgaver	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Barnevernets oppfølgingsansvar	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Regelverk i barnevernet (lover og forskrifter m.m)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐

Hvor godt eller dårlig vil du si at du kjenner skolesektoren på følgende områder?

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Helt uenig og 7 = Helt enig

	1 = Helt uenig	2	3	4	5	6	7 = Helt enig	Vet ikke
Barnevernet og skolen bør utvikle bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Det er i dag tilstrekkelig med møteplasser og rutiner mellom barnevern og skole til å få til en god samhandling mellom partene	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Samarbeidet mellom ansatte i skolen og barnevernet er godt nok til at elever med tiltak fra barnevernet får de samme mulighetene som andre elever til å lykkes med skolegangen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Det er for avhengig av enkeltpersoner om samarbeidet mellom skolen og barnevernet fungerer	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐

**Når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres skolegang:
Hvor godt eller dårlig vil du si at samarbeidet mellom følgende instanser er?**

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Svært dårlig og 7 = Svært godt. (Dersom du føler du ikke har nok grunnlag for å svare, kan du krysse av for «ikke aktuelt». Har du grunnlag for å svare, men er usikker, bruker du «vet ikke»).

	1 = Svært t dårlig	2	3	4	5	6	7 = Svært t godt	Vet ikke	Ikke aktue lt
Biologiske foreldre og skolen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Fosterforeldre og skolen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Barnevernsinstitusjon og skolen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Barneverntjenesten og skolen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Hjemskole og vertsskole	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐

**Når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres skolegang:
Hvor godt eller dårlig vil du si at samarbeidet mellom følgende instanser er?**

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Svært dårlig og 7 = Svært godt

	1 = Svært t dårlig	2	3	4	5	6	7 = Svært t godt	Vet ikke	Ikke aktue lt
Skolen og PP-tjenesten	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Skolen og psykisk helsevern for barn og unge	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Skolen og kommunal helsetjeneste	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Skolen og oppfølgingstjenesten	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐

**Når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet og deres skolegang:
Hvor godt eller dårlig vil du si at samarbeidet mellom følgende instanser er?**

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Svært dårlig og 7 = Svært godt

	1 = Svært t dårlig	2	3	4	5	6	7 = Svært t godt	Vet ikke	Ikke aktue lt
Barneverntjenesten og PP- tjenesten	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Barneverntjenesten og psykisk helsevern for barn og unge	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Barneverntjenesten og kommunal helsetjeneste	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐
Barneverntjenesten og oppfølgingstjenesten	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐	(98) ☐

Hvor uenig eller enig er du i følgende påstander?

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Helt uenig og 7 = Helt enig

	1 = Helt uenig	2	3	4	5	6	7 = Helt enig	Vet ikke
Med god kunnskap og forståelse om barn og unge med tiltak fra barnevernet sin situasjon, er det rom for alle innenfor vanlig skole	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Skolen får tilstrekkelig informasjon om bakgrunnen til barn og unge med tiltak i barnevernet til å kunne gi dem god tilpasset opplæring	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Barnevernet bør tolke taushetsplikt- og opplysningspliktreglene på en slik måte at det åpner for en tettere kommunikasjon mellom skole og barnevern	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Nødvendig informasjon for at barn med tiltak i barnevernet skal få et best mulig tilbud i skolen holdes tilbake på grunn av taushetsplikten	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Samarbeidet mellom barnevern og skole starter ofte for sent	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐
Skolen får for lite tilbakemeldinger på sine bekymringsmeldinger fra barnevernet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(99) ☐

Hvor uenig eller enig er du i følgende påstander?

Bruk skalaen fra 1 – 7 hvor 1 = Helt uenig og 7 = Helt enig

1 =							7 =	
Helt	2	3	4	5	6		Helt	Vet
uenig							enig	ikke

Når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet er skolen for rask til å tolke læringsutfordringer som et uttrykk for sosiale forhold, fremfor spesifikke lærevansker

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Barnevernet tar skoleplikten tilstrekkelig på alvor for barn og unge med tiltak fra barnevernet

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Skolen erkjenner at barn og unge med tiltak fra barnevernet er en gruppe med særskilte pedagogiske behov

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Barnevernet har urealistiske forestillinger om hvor individuelt skolen kan tilpasse undervisningsopplegget til barn og unge med tiltak fra barnevernet

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Når det gjelder barn og unge med tiltak fra barnevernet er skolen for rask til å tolke læringsutfordringer som spesifikke lærevansker, fremfor psykiske vansker

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐ (99) ☐

Dersom du har kommentarer til undersøkelsen eller andre innspill, kan du skrive dem her:

Takk for din besvarelse!

Dine svar er nå lagret. For å gå ut av undersøkelsen, trykk på "Avslutt".

Registreringsskjema barnevern

Velkommen til registrering av kontakthinformatjon

Takk for at du vil bidra med kontakthinformatjon til de meningsberettigede i undersøkelsen!

Svarene fra undersøkelsen vil benyttes i det videre arbeidet med å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Elever med tiltak fra barnevernet kan både være barn som bor hos sine foreldre, hos fosterforeldre eller i institusjon.

For å starte registreringen, klikk på "Neste" til høyre på siden. Du kan til enhver tid gå ut av undersøkelsen, for å fullføre besvarelsen på et annet tidspunkt. Svarene dine blir lagret fortløpende.

Har du spørsmål til registreringen av kontakthinformatjon eller til selve undersøkelsen, ta gjerne kontakt med Marie Bjella på e-post meeb@ramboll.com eller telefon 93 62 90 10.

Bakgrunn

Først har vi et par bakgrunnsspørsmål om din institusjon/organisasjon.

Fylke?

Kommune?

Begynn med å skrive inn navnet på den kommunen hvor din institusjon/organisasjon ligger, så dukker denne opp i vinduet. Dersom du er enhetsleder for tiltak som er plassert i flere kommuner, skriv/bruk alternativet «Flere kommuner».

Er du leder i...

- (1) ☐ Statlig barnevern
- (2) ☐ Kommunalt barnevern
- (3) ☐ Privat barnevern

Hvor mange meningsberettigede er det i din institusjon/organisasjon (omtrentlig)?

Med meningsberettigede mener vi alle typer ledere og ansatte, inkl. fagpersoner. Evt. merkantilt ansatte er ikke i målgruppen, og skal altså ikke legges inn.

- (1) ☐ Under 10
- (2) ☐ 10 eller flere

Kontakthinformatjon

Her legger du inn kontakthinformatjonen til ledere, ansatte som jobber i miljøet, og fagpersoner med ansvar for oppfølgingen av barnas skolegang. Husk din egen kontakthinformatjon dersom du er i målgruppen!

Vennligst legg inn e-postadressen til de meningsberettigede i din institusjon/organisasjon i feltene nedenfor. Vi garanterer konfidensiell behandling av all kontakthinformatjon, som vil slettes etter prosjektets slutt i mars 2015.

Registreringsskjema skole

Velkommen til registrering av kontakthinformasjon

Takk for at du vil bidra med kontakthinformasjon til de meningsberettigede i undersøkelsen! Svarene fra undersøkelsen vil benyttes i det videre arbeidet med å styrke skole- og utdanningssituasjonen for barn og unge med tiltak fra barnevernet. Elever med tiltak fra barnevernet kan både være barn som bor hos sine foreldre, hos fosterforeldre eller i institusjon.

For å starte registreringen, klikk på "Neste" til høyre på siden. Du kan til enhver tid gå ut av undersøkelsen, for å fullføre besvarelsen på et annet tidspunkt. Svarene dine blir lagret fortløpende.

Har du spørsmål til registreringen av kontakthinformasjon eller til selve undersøkelsen, ta gjerne kontakt med Marie Bjella på e-post meeb@ramboll.com eller telefon 93 62 90 10.

Bakgrunn

Først har vi et par bakgrunnsspørsmål om din skole.

Er du leder i...

- (1) ☐ Grunnskole
- (2) ☐ Videregående skole
- (3) ☐ Både grunnskole og videregående skole

Skolestørrelse?

Vennligst tast inn ca antall elever ved din skole.

Studieretning?

Flere svar mulig.

- (1) ☐ Studieforberevende
- (2) ☐ Yrkesfaglig opplæring
- (3) ☐ Opplæringstilbud med kombinert yrkes- og studiekompetanse

Skoletype?

- (1) ☐ Barneskole, 1.-7. trinn
- (2) ☐ Ungdomsskole, 8.-10. trinn
- (3) ☐ Kombinert skole, 1.-10. trinn

Hvor mange meningsberettigede er det på din skole (omtrentlig)?

Med meningsberettigede mener vi skoleledere, inspektører, rådgivere og sosiallærere, i tillegg til kontaktlærere og assistenter med direkte ansvar for oppfølging av og opplæringen til elever med tiltak fra barnevernet.

- (1) ☐ Under 10
- (2) ☐ 10 eller flere

Kontakthinformasjon

Her legger du inn kontakthinformasjonen til skoleledere, inspektører, rådgivere og sosiallærere, i tillegg til kontaktlærere og assistenter med direkte ansvar for oppfølging av og opplæringen til elever med tiltak fra barnevernet. Husk din egen kontakthinformasjon dersom du er i målgruppen!

Vennligst legg inn e-postadressen til de meningsberettigede på din skole i feltene nedenfor. Vi garanterer konfidensiell behandling av all kontakthinformasjon, som vil slettes etter prosjektets slutt i mars 2015.

Vennligst legg inn e-postadressen (ikke telefonnummer) til de meningsberettigede på din skole i feltet nedenfor. Klipp og lim gjerne inn fra liste. Vi garanterer konfidensiell behandling av all kontaktinformasjon, som vil slettes etter prosjektets slutt i mars 2015.

VEDLEGG 3

DOKUMENTASJON AV REGRESJONSANALYSER

Tabell 21 Resultater fra multivariat analyse. Ansatte i barnevernet

	Variabel	Beskrivelse	Modell 1	Modell 2	Modell 3
			Beta	Beta	Beta
Strukturelle forhold	Dummyvariabler region	Østlandet + Oslo	Ref.kat.	Ref.kat.	Ref.kat.
		Region Sør	0,024	0,013	0,000
		Region Vest	-0,037	-0,041	-0,043
		Region Midt-Norge	-0,017	-0,033	-0,042
		Region Nord	0,043	0,032	0,016
	Kjønn	Mann =1, Kvinne =2	0,098***	0,082***	0,054**
	Leder vs. ansatt	Leder =1, Ansatt =2	0,028	0,026	0,035
Erfaringer	Mangelfull kartlegging	(1-7)		-0,030*	-0,043*
	Får tilstrekkelig informasjon	(1-7)		0,065**	0,021
	Samarbeidet mellom skolen og barnevernet er god nok	(1-7)		0,205***	0,206***
Holdninger	Barnevernets muligheter i skolegangen:	Umulig å ta standpunkt			Ref.kat.
	(a) Med mindre støtte hjemmefra, ikke oppnå like gode skolerresultater	(Ja =1)			-0,149***
	(b) Med tilpasset opplæring og egeninnsats, kan vi forvente de samme skolerresultatene	(Ja =1)			0,082***
	Tilpasset undervisning kan gi store forbedringer	(1-7)			0,026
	Tiltak utenfor ordinær skole er best for tilpasset undervisning	(1-7)			-0,110***
	Med god kunnskap og forståelse er det rom for alle	(1-7)			0,072***
	Bør utvikles bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver	(1-7)			0,011
R²			12,7 %	27,6 %	38,8

Note: n=1569

Tabell 22 Resultater fra multivariat analyse. Ansatte i skolen

			Modell 1	Modell 2	Modell 3
	Variabel	Beskrivelse	Beta	Beta	Beta
Strukturelle forhold	Dummyvariabler region	Oslo/Akershus	Ref.kat.	Ref.kat.	Ref.kat.
		Østlandet	0,074***	0,048**	0,031*
		Sør-/Vestlandet	0,031	0,016	0,006
		Midt-Norge	0,041***	0,027	0,020
		Nord-Norge	0,071***	0,063***	0,057***
	Kjønn	Mann =1, Kvinne =2	0,074***	0,073***	0,031**
	Leder vs. ansatt	Leder =1, Ansatt =2	0,001	0,012	0,057*** ^a
Erfaringer	Mangelfull kartlegging	(1-7)		-0,069***	-0,057***
	Får tilstrekkelig informasjon	(1-7)		0,106***	0,064***
	Samarbeidet mellom skolen og barnevernet er god nok	(1-7)		0,083**	0,088***
Holdninger	Barnevernets muligheter i skolegangen:	(Umulig å ta standpunkt=1)			Ref.kat.
	(a) Med mindre støtte hjemmefra, ikke oppnå like gode skolerresultater	(Ja =1)			-0,094***
	(b) Med tilpasset opplæring og egeninnsats, kan vi forvente de samme skolerresultatene	(Ja =1)			0,155***
	Tilpasset undervisning kan gi store forbedringer	(1-7)			0,036**
	Tiltak utenfor ordinær skole er best for tilpasset undervisning	(1-7)			-0,089***
	Med god kunnskap og forståelse er det rom for alle	(1-7)			0,093***
	Bør utvikles bedre kunnskap om hverandres fagfelt, ansvar og oppgaver	(1-7)			0,033**
R ²	Forklart varians		9,9 %	20,9 %	36,3 %

Note: n=3951 ^a At variabelen «Leder vs. ansatt» blir signifikant i modell 3, kan ha en sammenheng med at disse gruppene svarer forskjellig i spørsmålet om «barnevernets muligheter i skolegangen» noe som kan indikere at det er et samspill mellom disse variablene.

